PŘÍJEMNÉ MĚSTO

PRACHATICE

Diplomová práce
Prachatice - **Pří(jemné) město**

České vysoké učení technické v Praze
Fakulta architektury
Ústav krajinářské architektury
Bc. Tereza Staňková
vedoucí práce: Ing. Radmila Fingerová
LS 2024/2025

FAKULTA ARCHITEKTURY ČVUT V PRAZE

Obsah

Návrhová část

6 Úvod
8 Principy citlivého plánování použité v návrhu
10 Širší vztahy
12 Výběr lokalit
14 Návrh
16 *Parkán*
44 *Veřejné prostranství u polikliniky*
70 *Autobusové nádraží*
98 *Park u Rybníčku*
130 Zdroje
138 Zadání diplomové práce
142 Závěr

Úvod

Veřejné prostranství je ze své podstaty definováno jako prostranství přístupné všem – nezávisle na věku, sociálním postavení či fyzických schopnostech. Mají být místem setkávání, sdílení, pohybu i odpočinku. Ale je tomu skutečně tak? Komu veřejná prostranství dnes slouží a kdo v nich naopak zůstává přehlížen?

Z těchto otázek vychází i má diplomová práce. Při pozorování každodenního života ve městech je zřejmé, že některé skupiny obyvatel – děti, senioři, lidé s omezenou mobilitou, pečující osoby nebo lidé v sociálně složitější situaci – čelí v prostoru větším překážkám než jiní. A přestože právě tyto skupiny tráví ve veřejném prostoru mnohdy více času, jejich potřeby bývají v plánovacích procesech často opomíjeny.

Diplomová práce ***Pří(jemné) město*** se zaměřuje na možnosti, jak navrhovat veřejná prostranství tak, aby byla skutečně inkluzivní – ne prostřednictvím univerzálních řešení, ale skrze proces citlivého plánování. Tento přístup nestaví na jedné normě pro všechny, ale na důkladném porozumění místu a lidem, kteří ho využívají.
Vycházím z přesvědčení, že návrhy zohledňující zranitelné skupiny jsou strategií, která zvyšuje kvalitu prostoru pro všechny obyvatele města.

Návrhová část práce vychází z předcházejících dokumentů – analytické a teoretické části. Analytická část se soustředila na rozbor města Prachatice. Pomocí analýz, terénního výzkumu a pozorování byla následně identifikována konkrétní veřejná prostranství, která se stala základem návrhové části.
V teoretické části jsem se věnovala psychologickému a sociologickému kontextu zranitelnosti – tedy tomu, jak různé skupiny lidí prožívají město, s jakými bariérami se setkávají a jak lze jejich potřeby lépe reflektovat v návrzích. Tento výzkumný základ pomáhá pochopit, proč je nutné uvažovat jinak – více empaticky.

Práce je i zároveň osobním hledáním odpovědi na otázku, jaký přístup v plánování může vést ke spravedlivějšímu městu. Věřím, že kvalitní veřejné prostranství není výsledkem pouze dobrého designu, ale především respektujícího a vnímavého přístupu, který dává podporu těm, kdo ji potřebují nejvíce a vytváří tak prostředí, které je otevřenější, živější a funkčnější pro všechny.

Principy citlivého plánování uplatněné v návrhu

(Detailnější rozbor všech principů viz Teoretická část DP)

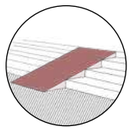

Bezbariérový přístup
Rampy, výtahy a široké vstupy umožňující snadný přístup i lidem na vozíku nebo s kočárkem.

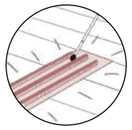

Úprava povrchů
Protiskluzové, rovné povrchy a vodicí prvky pomáhají s bezpečným a snadným pohybem a orientací.

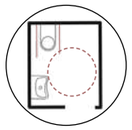

Přístupné toalety
Toalety musí být prostorné, s madly a umyvadly v dosahu i pro lidi na vozíku.

Doprava a zastávky
Nízkopodlažní vozidla, nájezdy a výtahy usnadňují nastupování všem.

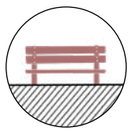

Mobiliář
Lavičky s opěrkami a stoly přístupné i pro vozíčkáře podporují pohodlné užívání. Lavičky ve stínu a klidová místa ocení hlavně senioři, rodiče s dětmi i těhotné ženy.

Dobré osvětlení
Kvalitní osvětlení zvyšuje po setmění pocit bezpečí.

Sociální kontrola
Lidé se cítí bezpečněji tam, kde jsou druzí – třeba hlídač, údržbář nebo obsluha kavárny.

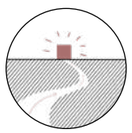

Viditelnost a otevřenost
Prostor by měl být přehledný, bez skrytých koutů a neprůhledných keřů.

Snadná orientace
Dobré značení a přehledné cesty pomáhají lidem najít směr i případné únikové trasy.

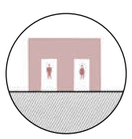

Blízkost toalet
Dostupné a čisté toalety, ideálně i s přebalovacím pultem pro všechny pečující.

Design podporující setkávání
Lavičky, hřiště nebo komunitní místa podporují společný čas s rodinou, přáteli či sousedy.

Podpora nezávislého pohybu po městě
Bezpečné chodníky, cyklostezky a omezení aut u škol a hřišť podporují samostatnost dětí a klidnější ulice.

Víceúčelová a různorodá veřejná prostranství
Hřiště, parky a zóny pro různé aktivity vytvářejí prostředí pro hru, sport i odpočinek všech věkových skupin.

Participace a podpora pocitu sounáležitosti
Zapojením všech zájmových skupin (dětí, žen, seniorů, ...) do tvorby veřejných míst jim dáváme pocit, že je město i jejich..

Respektování svobody a autonomie
Náctiletí potřebují místa, kde mohou být sami sebou – bez přehnaného dohledu, ale stále v bezpečí.

Podpora sociální interakce
Veřejná místa by měla umožňovat neformální setkávání, třeba u laviček, pod střechou nebo na sportovištích.

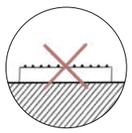

Minimalizace "obranné architektury"
Tvorba důstojných veřejných prostranství pro všechny.

Zeleň
Stromy poskytují stín a zvyšují komfort ve veřejném prostoru. Aromatické a barevné rostliny napomáhají orientaci i vnímání prostoru.Zeleň v okolí bydliště navíc zlepšuje kvalitu vzduchu, podporuje duševní pohodu a měla by být přirozenou součástí hřišť, ulic i parků – nejen dekorací, ale aktivním prvkem.

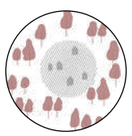

Podpora hry ve veřejném prostoru
Veřejný prostor by měl podporovat mezilidskou interakci a vybízet ke hře

Město Prachatice

Jako modelové území pro svou práci jsem si zvolila město Prachatice – menší jihočeské město ležící ve zvlněné krajině šumavského podhůří. Město se rozkládá v kotlině, jejíž území je vymezeno hřebenem Libínské hornatiny na západě, Žernovickou vrchovinou na východě a vrchy Výrovec, Šibeniční vrch a Výrovčice na severu. Protékají jím dva potoky – Živný a Fefrovský. Prachatice zahrnují osm katastrálních částí a rozkládají se na ploše 38,9 km². K 1. 1. 2025 zde žilo 11 420 obyvatel a společně s městem Vimperk tvoří jedno ze dvou správních center rozšířené působnosti v okrese Prachatice.

Výběr Prachatic jako modelového území není náhodný – město je mým domovem, mám k němu silné osobní vazby a právě proto mi záleží na jeho budoucím vývoji a podobě. Stejně jako mnohá jiná města, i Prachatice čelí celé řadě problémů souvisejících s proměnou veřejných prostranství, kvalitou života, demografickými změnami i klimatickými výzvami.

Ve své práci se zaměřuji na konkrétní veřejná prostranství, která podle mého názoru mají potenciál výrazně přispět ke zlepšení kvality života místních obyvatel.

Mým cílem je přispět k tomu, aby se město rozvíjelo s ohledem na potřeby všech – aby bylo přívětivým místem pro život, vhodným k výchově dětí i důstojnému stárnutí. Ale především, aby to bylo místo, kde se žije dobře všem, bez rozdílu.

Širší vztahy

M 1: 20 000

legenda

- silnice II. třídy
- silnice III. třídy
- místní a obslužné komunikace
- železniční trať - jednokolejní regionální
- železniční vlečka
- potok
- veřejná prostranství
- areály
- lesní plochy

0 0,2 1 km

Výběr lokalit

Výběr lokalit pro návrhovou část diplomové práce vycházel z úvahy nad jejich významem v rámci městské struktury Prachatic. Hlavním kritériem byla identifikace těch veřejných prostranství, která hrají důležitou roli v každodenním pohybu a životě obyvatel – jako přirozené uzly setkávání, aktivního trávení času či odpočinku.

Záměrně byla zvolena rozmanitá typologie míst, aby bylo možné demonstrovat, že přístup k veřejnému prostoru nemůže být univerzální, ale musí vždy vycházet z charakteru konkrétní lokality i jejího širšího kontextu. Soubor zahrnuje jak dopravní prostor (autobusové nádraží), tak park v historickém jádru města (Parkán), park ve vnitrobloku u bytové zástavby (park U Rybníčku) i prostor před veřejnou institucí (prostranství u polikliniky). Právě tato rozmanitost umožňuje ukázat různé možnosti aplikace principů citlivého plánování – v odlišných měřítkách a prostředích.

Doplňujícím, zužujícím kritériem výběru byl fakt, že všechna vybraná prostranství v posledních letech prošla určitým typem rekonstrukce či revitalizace – ať už v podobě kompletní přestavby, nebo menších, dílčích úprav. Ukazuje se však, že tyto zásahy často neřešily klíčové problémy těchto míst, nebo naopak přispěly k vytvoření nových bariér – fyzických, psychických či funkčních.

Zvolený soubor lokalit představuje příležitost ukázat, jak mohou principy citlivého plánování přispět ke kvalitativní proměně veřejných prostranství. Zároveň umožňuje navázat na již realizované zásahy, kriticky je zhodnotit a naznačit nové směry jejich dalšího rozvoje.

Vybraná místa lze také chápat jako strategická „ohniska“ – body, jejichž promyšlená transformace může iniciovat širší pozitivní změny v městském prostředí. Přístup k jejich řešení vychází z konceptu urbanistické akupunktury: cílených zásahů na klíčových místech, které mají potenciál zlepšit celkovou kvalitu a fungování města a zároveň ukázat možnosti plánování s ohledem na rozmanité potřeby obyvatel.

Cílem návrhů není pouze zlepšení konkrétních lokalit, ale i posílení propojenosti, bezpečí a inkluzivity městského prostoru jako celku. Proměna města směrem k větší ohleduplnosti a přístupnosti je, dle mého názoru, možná hlavně skrze citlivé, konkrétní zásahy, které reagují na místní podmínky i potřeby těch, kteří město každodenně obývají.

Širší vztahy - výběr řešených prostranství
M 1: 20 000

legenda

veřejná prostranství

vybrané lokality

0 0,2 1 km

PARK PARKÁN

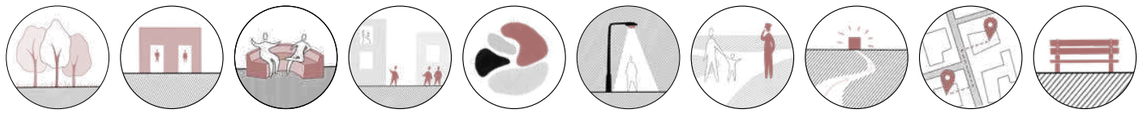

Park parkán

rozloha prostranství: 3,381 m²

Park Parkán leží ve východní části historického jádra, mezi Malým a Velkým náměstím a tvoří tak „zelenou oázu“ přímo ve městě v hradbách. Parkán je ve struktuře města důležitým místem - je to jeden ze dvou veřejně přístupných prostorů zeleně v samotném centru města (druhým je park Hospicu).

Park Parkán je v rámci pomysleného dělení parkových prostranství v Prachaticích prostorem, který přirozeně vybízí k pořádání kulturních akcí. Pořádají se zde vystoupení dětí ze ZUŠ, při Slavnostech solné Zlaté stezky jsou zde také pořádané koncerty (souběžně s hlavním programem na Velkém náměstí). To vše umocňuje blízkost Galerie Dolní brána, jež je umístěna při samotném vstupu Parkánu.

Ačkoliv Park Parkán disponuje kulturním a rekreačním potenciálem, trpí také několika výraznými nedostatky, které omezují jeho plné využití a komfort pro návštěvníky.

Parkán byl vybrán jako transformační území nejen kvůli své poloze v historickém centru města, kde je třeba zvolit specifický přístup k úpravám veřejného prostoru, ale také kvůli tomu, že představuje místo s psychickou bariérou – podle jednoduchého průzkumu mínění se ukázalo, že se do Parkánu bojí chodit především ženy a děti.

▲ *poloha řešeného území v rámci města*

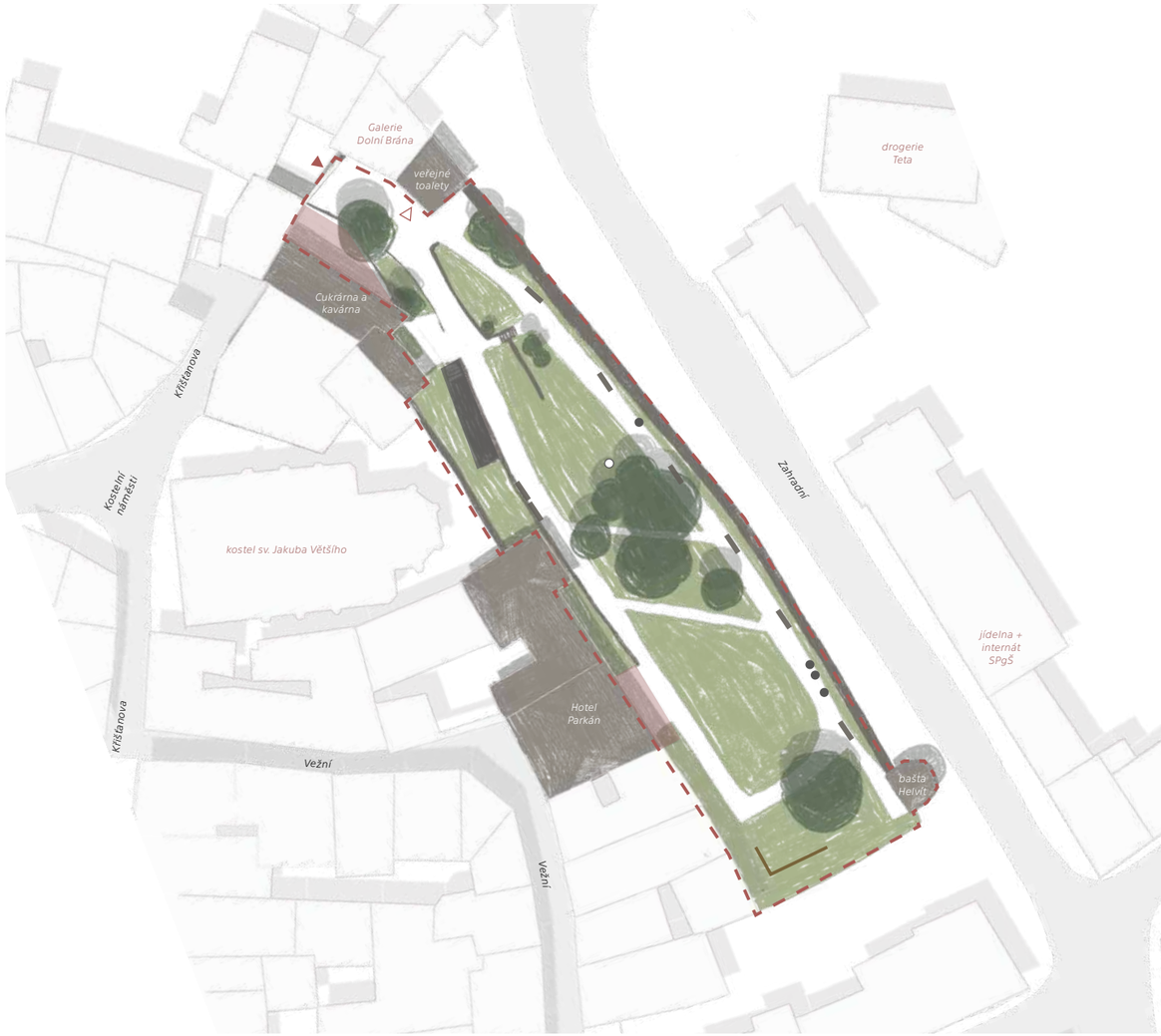

Současný stav

(změnšeno, původní měřítko 1:500 na A3)

legenda

- řešené území
- komunikace
- vstup do prostoru Parkánu
- vstup do budovy (WC)
- trávník
- strom
- zeď
- mobiliář *(odpadkový koš, lavička)*
- předzahrádky restauračních zařízení
- dřevěná konstrukce
- socha *Žena s holubicí*

0 2 10 m

Fotodokumentace stávajícího stavu

Problémy prostranství

Zásadní nedostatek představuje jeho (ne)napojení na městskou strukturu. Ačkoli je prostor situován v těsném kontaktu s centrem, není dobře propojen s okolními hlavními pěšími trasami. Do Parkánu vede pouze jeden vstup, což vyvolává dojem uzavřenosti a může zejména pro zranitelnější skupiny obyvatel – jako jsou ženy, děti nebo senioři – představovat psychologickou bariéru. Nedostatek vizuálních kontaktů s okolím a nemožnost snadného úniku z prostoru zvyšují vnímání nejistoty a snižují ochotu zde trávit čas.

Výrazně k tomu přispívá i současná vegetace. Husté a tmavé porosty tisu, tújí a smrků ve střední části prostoru vytvářejí optickou bariéru a působí uzavřeně až stísněně. Prostor tak může vyvolávat nepřehledný, nevlídný či dokonce ohrožující dojem, což dále snižuje pocit bezpečí. Zeleň zde není koncipována ani s ohledem na tvorbu příjemného mikroklimatu a nepřináší ani estetickou či kulturní přidanou hodnotu.

Dalším problémem je omezená využitelnost prostoru. Parkán postrádá uživatelsky přívětivé prvky, které by z něj činily atraktivní místo pro setkávání, pobyt či drobné aktivity. Chybí zde kvalitní mobiliář, pohodlná pobytová místa a podněty pro aktivní využití prostoru napříč generacemi.

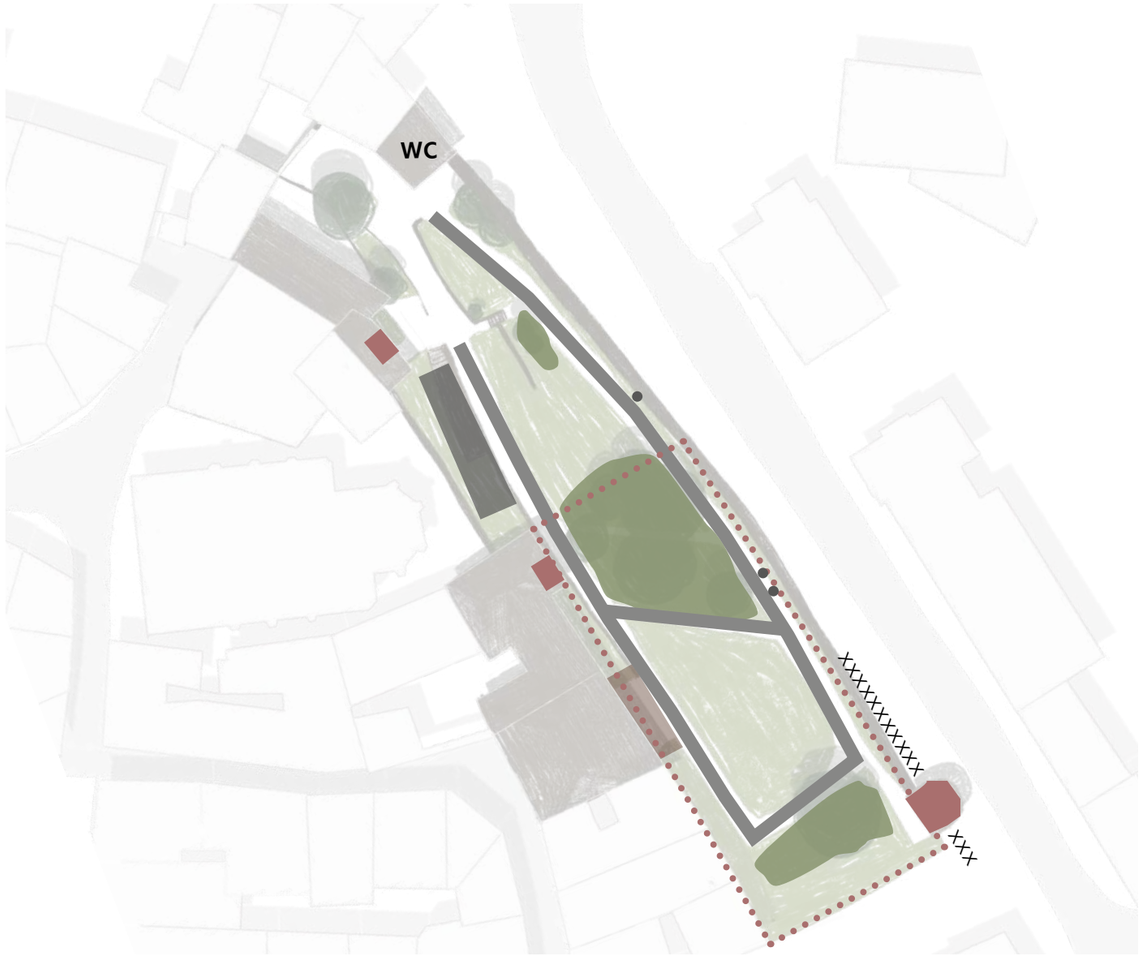

Problémové schéma

(změnšeno, původní měřítko 1:500 na A3)

LEGENDA

- nevhodný povrch / bariéry v povrchu
- vegetace - nevhodný taxon / přestárlí jedinci / tvoří vizuální bariéru a nepříjemná zákoutí / oběť vandalismu
- xxxxxx chybějící propojení
- uzavřená / nefunkční předzahrádka
- nevhodně umístěný / nevhodný typ mobiliáře
- pocitově více nepříjemná část - blokovaný výhled vegetací, pocit uzavření
- **WC** WC bez přebalovacích pultů
- potenciální skrýše / výklenky - nebezpečně působící místa

0 2 10 m

Koncept

Při plánování transformace Parkánu jsem uvažovala, jaký přístup k tomuto místu zvolit. Ocitám se na prahu historického centra města, v hradebním pásmu, kde historie doslova dýchá ze všech koutů. Jak s takovým prostorem naložit? Snažit se o repliku minulosti? Vytvořit „historický skanzen"?

Můžu se sice snažit o návrat k historické podobě místa, ale v takovém případě by bylo dobré si nejprve ujasnit, do jakého období se vlastně mám vracet. Do původního středověkého stavu? Pak bych tu místo parku musela znovu vybudovat hradební příkop. Snahy o úplnou rekonstrukci minulosti by tak mohly působit nejen lehce pokrytecky, ale dost možná i prakticky nemožně...

Město je jako palimpsest – proměňuje se v čase, vrstvy minulosti se překrývají novými zásahy a vždy se přizpůsobovalo aktuálním potřebám společnosti. Parkán už proměnami prošel a další úprava není popřením historie, ale jejím přirozeným pokračováním. Je tedy za mne nejen možná, ale i přirozeně logická.

Nevytvářím zde hypermoderní park, ale ani muzeum pod širým nebem. Vycházím z existující struktury a modifikuji ji tak, aby odpovídala dnešním potřebám – směrem k inkluzivnějšímu, přístupnějšímu a každodenně využívanému místu. Parkán se tak může stát živým prostorem a to nejen během Slavností solné Zlaté stezky, ale po celý rok.

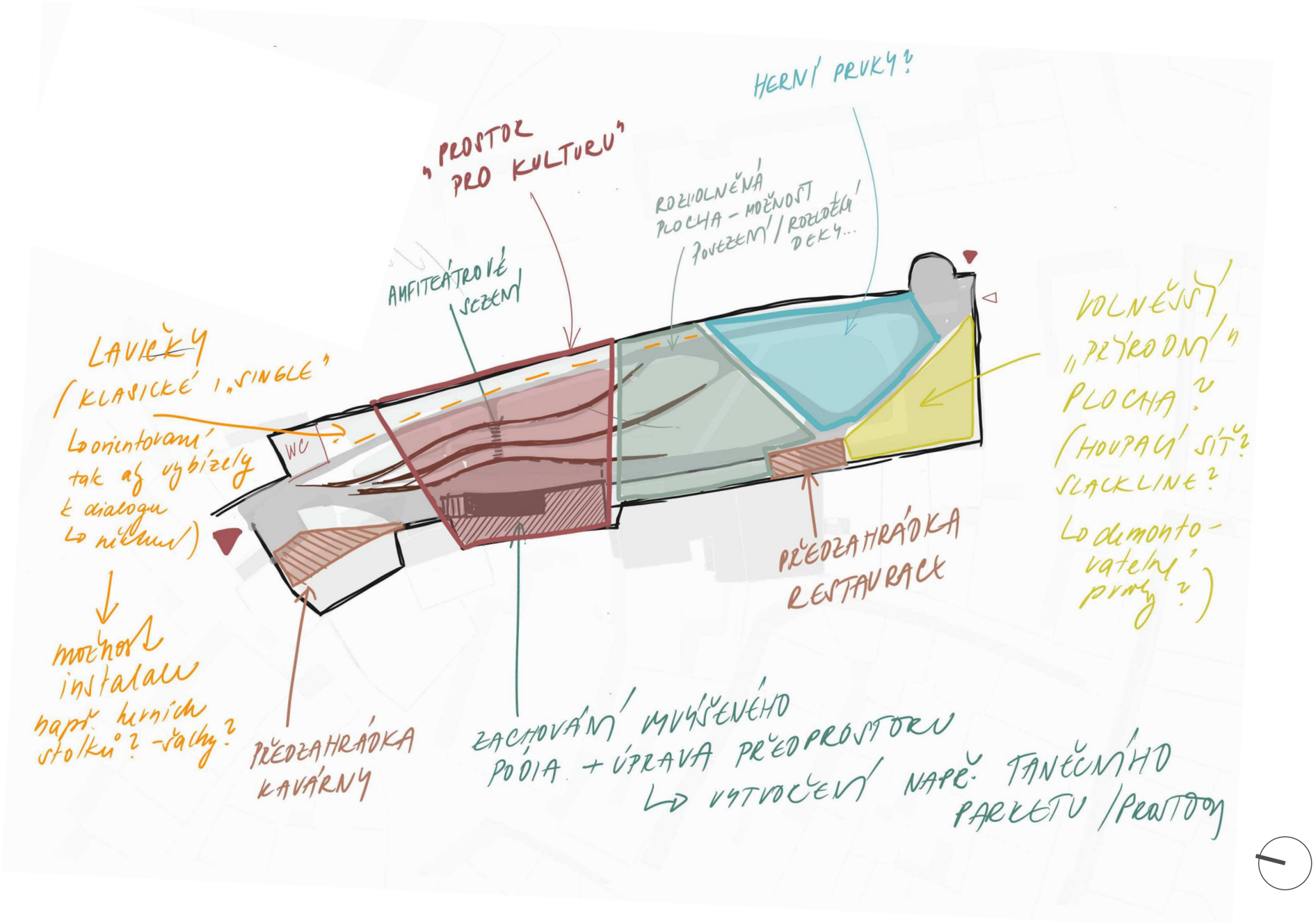

Koncept transformace

Parkán dnes představuje prostranství s nevyužitým potenciálem, jehož současný stav nepřispívá k jeho atraktivitě ani funkčnosti.
Jakými kroky by šlo z tohoto místa vytvořit inkluzivní, bezpečnější, multifunkční a celoročně využitelný veřejný prostor?

Přímé zásahy v prostoru Parkánu

1. Vytvoření druhého vstupu do parku s úpravou cestní sítě
Úprava tras přinese lepší provázanost s okolními veřejnými prostory. Nový vstup přes hradební zeď zvýší prostupnost a propojení parku s dalšími částmi města. Tím se zvýší jeho frekventovanost, a tedy i pocit bezpečí.

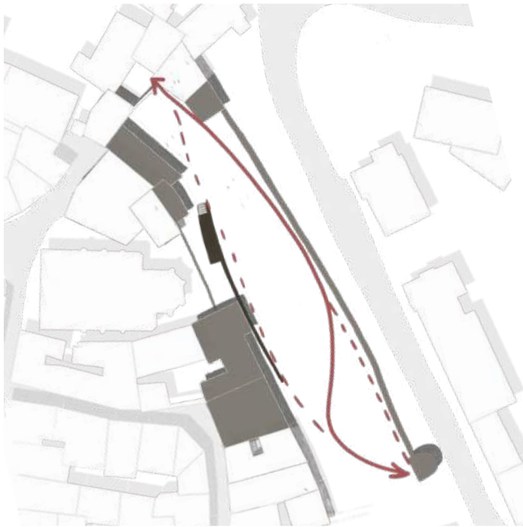

2. Otevření prostoru a zajištění větší bezpečnosti
Významnou bariéru pro příjemné využití parku představuje vzrostlá vegetace, která omezuje vizuální prostupnost a vytváří nečitelné a potenciálně nebezpečné prostory. Neudržovaná zeleň dále komplikuje pohyb a celkově působí neudržovaně.
Zásadním krokem je proto odstranění nevhodné vegetace, a to zejména přerostlých jehličnanů a křovin, které blokují výhled a vytváří nebezpečná zákoutí.

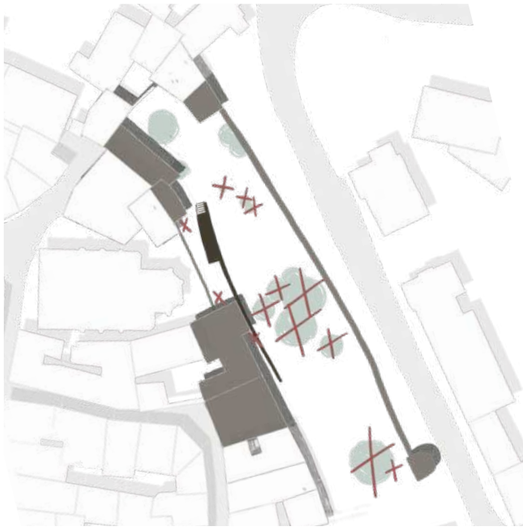

3. Multifunkčnost, flexibilita a aktivní využití
Navrhované změny zahrnují vytvoření přírodního amfiteátru v terénní modelaci, který poskytne zázemí pro kulturní akce, koncerty i všední komunitní setkání. Pódium bude doplněno lavičkami a bude možné jej využít například pro open-air tančírny, indie koncerty nebo jakékoliv jiné komerční akce.

Významným prvkem návrhu je také zachování dostatečné flexibility prostoru. Při městských slavnostech bude možné prostor využít pro stylizovaný soumarský tábor nebo umístění stánků.

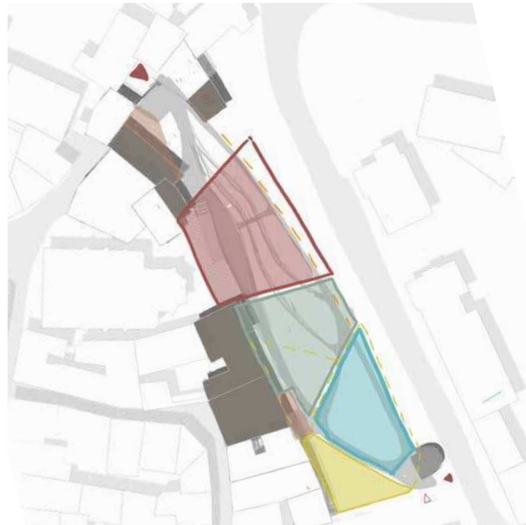

4. Nová vegetace
Vykácená vegetace bude nahrazena novými dřevinami, které nebudou bránit pohledu na dominanty města (zejména na kostel sv. Jakuba Většího), ale zároveň vytvoří lepší mikroklima a poskytnou v letních měsících příjemný stín.

Kromě stromové výsadby je možné pracovat i s perenami, okrasnými travinami a dalšími trvalkami, které vytvoří estetická pohledová zákoutí a podpoří biodiverzitu prostoru.

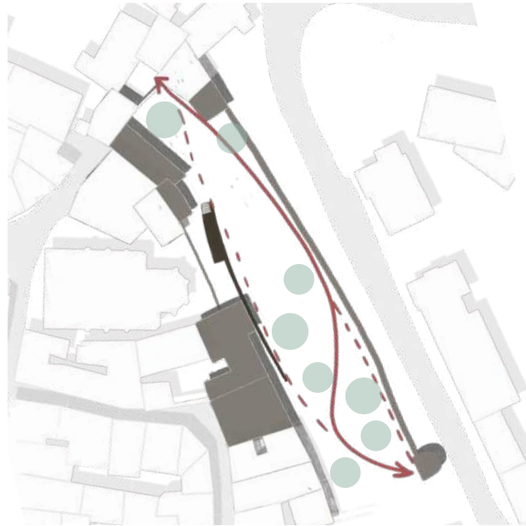

5. Herní prostor a umělecké prvky
Parkán je ideálním místem pro vznik herních prvků, které by mohly tvořit „hřiště pro všechny“.

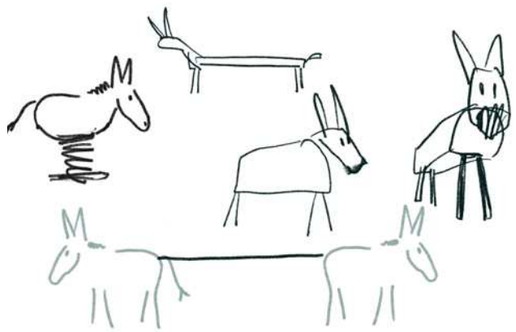

Malé náměstí
Galerie
Dolní Brána
veřejné
toalety
cukrárna a
kavárna
drogerie
Teta
Křišťanova
Kostelní
náměstí
kostel sv. Jakuba Většího
Zahradní
jídelna +
internát
SPgŠ
Hotel
Parkán
Vežní
bašta
Helvít
Křišťanova
Vežní
Družstevní
561
562
563
564
565
566
567

Přidání druhého vstupu

Za hlavní a nejdůležitější zásah považuji přidání nového vstupu do parku. Nové propojení výrazně zlepší vazbu parku na okolní město a posílí jeho dostupnost i celkovou integraci do městské struktury. Díky dvěma vstupům se prostor zároveň stane pocitově bezpečnějším a přívětivějším – lidé se zde budou cítit bezpečněji a jistěji a přirozeněji zde budou chtít trávit více času. Nová cesta přes park zároveň zkracuje pohyb městem, což může přitáhnout více návštěvníků a přirozeně zvýšit sociální kontrolu – čím více lidí park využívá, tím živější, bezpečnější a příjemnější se stává.
Nový vstup navrhuji v místě u hradební bašty Helvít, s napojením na Zahradní ulici. Aby bylo možné průchod vytvořit, je nutné překonat asi dvoumetrový výškový rozdíl daný hradbami. Navrhuji proto vybudování nového schodiště, včetně úprav nejbližšího okolí bašty, které je v současnosti pro návštěvníky nevlídné. V rámci úprav proto odstraňuji kamenné lavičky a přeskupuji drobný mobiliář – například odpadkový koš a Bibliobox (zařízení umožňující vrácení knih mimo otevírací dobu knihovny) – tak, aby bylo okolí schodiště přehledné a působilo upravenějším a uživatelsky přívětivějším dojmem.

půdorys schodiště

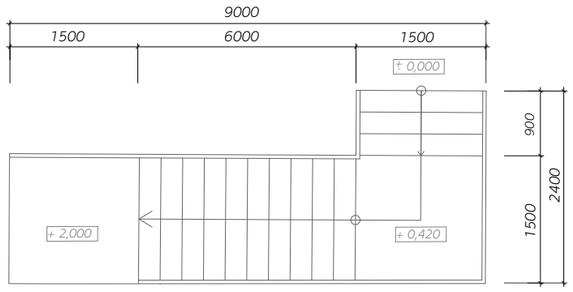

detail nového vstupu se schodištěm
M: 1:100

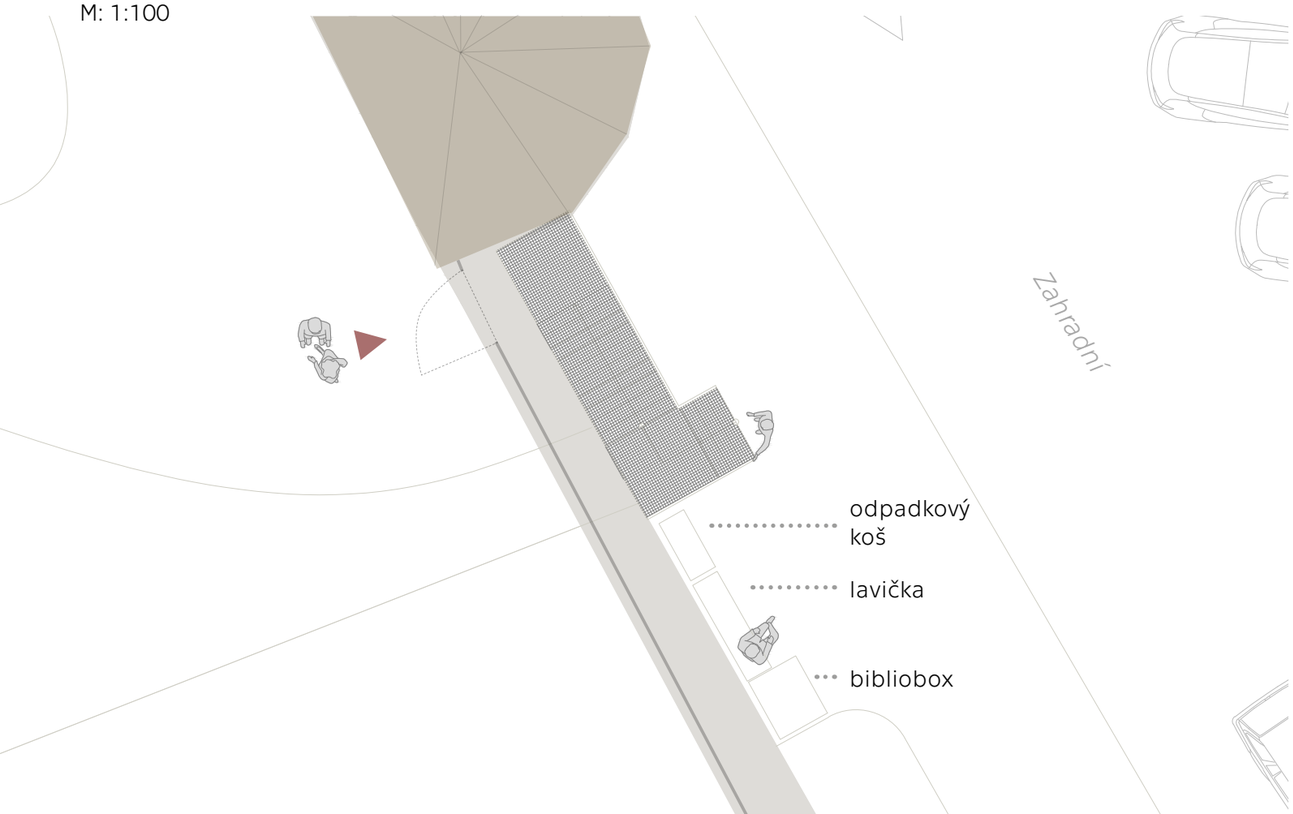

režim vstupu

Parkán navrhuji jako uzavíratelný prostor s jasně stanovenou otevírací dobou. Nachází se v historické části města, kde je přirozené, že některé prostory mají svůj řád a nejsou přístupné nonstop. Nejde o veřejný park v tradičním smyslu slova, ale o specifický městský prostor s kulturní a rekreační funkcí, který je vhodné chránit před nevhodným využitím v nočních hodinách.
Možnost uzavření přináší několik výhod – chrání prostor před vandalismem a zneužíváním a zároveň umožňuje lepší organizaci provozu během akcí a kulturních událostí.

Zavírání veřejných prostorů by mohlo působit jako omezující opatření, v tomto případě jde za mne ale spíše o přirozené opatření, které pomůže zachovat kvalitu místa a jeho bezpečnost. Pokud historické brány města kdysi sloužily k ochraně, pak možnost zavírání Parkánu obdobně – neomezuje svobodu, ale přispívá k tomu, aby se zde lidé cítili dobře a v bezpečí.

návrh schodiště

Navrhuji schodiště s kovovou konstrukcí a pochozím roštem, které svým řešením minimalizuje zásahy do stávající kamenné zdi a přispívá k zachování jejího historického charakteru.

Schodiště je navrženo jako subtilní, samonosná konstrukce s perforovaným roštěm, která se zdiva nedotýká a tím zcela eliminuje riziko narušení jeho statiky. Použitý materiál je odolný vůči povětrnostním vlivům, což zajišťuje dlouhou životnost i ve venkovních podmínkách. Perforace roštu navíc umožňuje volné proudění vzduchu, čímž pomáhá udržovat zeď suchou a zabraňuje hromadění vlhkosti.

Nové aktivity

Aby se však Parkán nestal jen tranzitním prostorem, je důležité jej doplnit o aktivity, které by do něj cíleně přiváděly lidi.

Úprava pódia a nové amfiteátrové sezení

Navrhuji úpravu a zvětšení prostoru pódia, aby poskytovalo komfortnější zázemí pro účinkující i diváky. Hlavní změnou je rozšíření plochy pod pódiem, která by mohla sloužit jako taneční parket. Tím se otevírají nové možnosti využití prostoru – nejen pro koncerty, ale také pro divadelní představení nebo třeba zavedení venkovní tančírny.

Další důležitou úpravou je vytvoření amfiteátrového sezení v terénu. Využívám přirozené svažitosti terénu, do kterého zasazuji prefabrikované bloky kopírující svažitost terénu a vytvářející jemně zvlněnou křivku - působící jako kontrast k tvrdší středověké struktuře.
Některé části lavic navrhuji i s dřevěnými sedáky a opěradly, což umožní komfortnější posezení, zejména starším lidem.

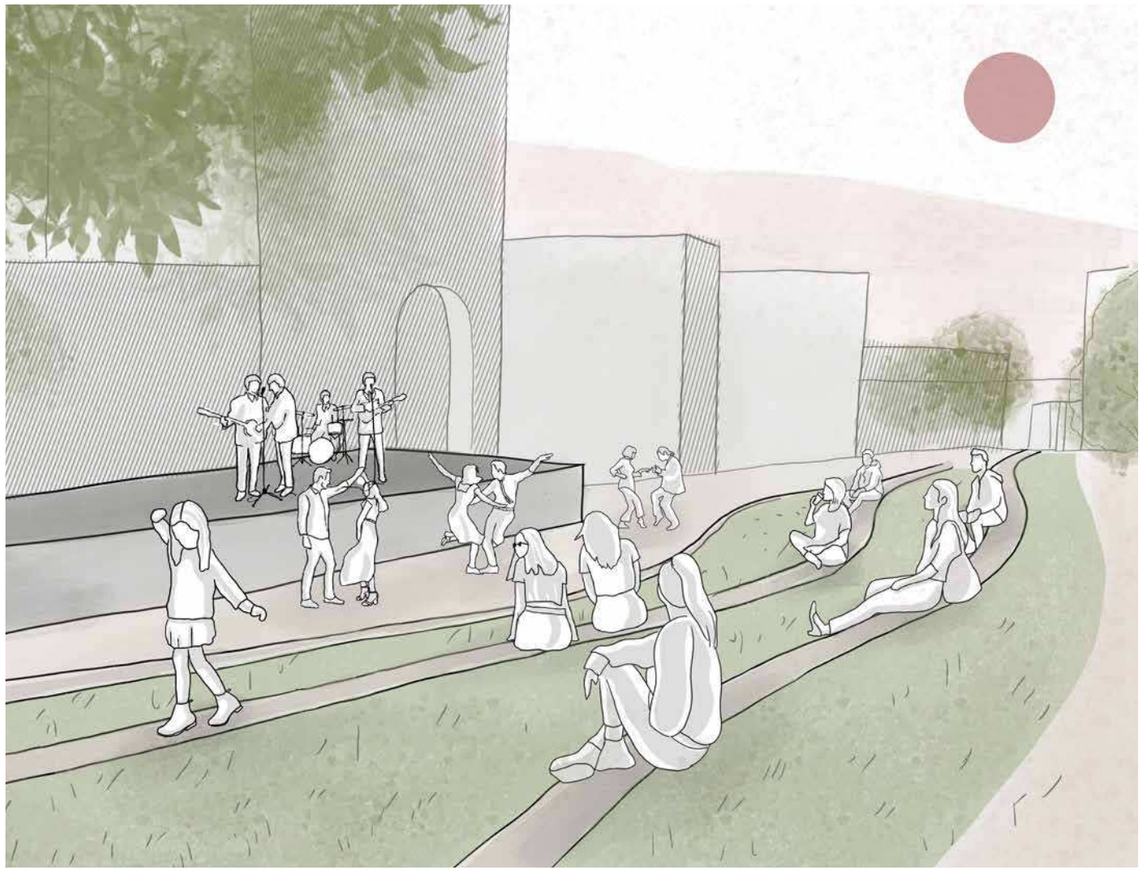

technická infrastruktura
V rámci rozšíření pódia počítám i s integrací skrytých zásuvek a přípojných bodů pro techniku, aparatury a ozvučení. Zásuvky a přípojky by byly umístěny přímo do konstrukce, aby umožnily snadné a bezpečné napojení bez nutnosti vedení kabeláže přes veřejné prostranství. Toto řešení zajistí rychlejší přípravu prostoru pro kulturní a komunitní akce.

Do návrh úpravy prostranství započítávám i prostor pro technické zázemí, například pro umístění zvukařského stanu.
Počítám s tím, že pro menší městské slavnosti bývá potřeba stan o velikosti 3×3 m až 3×4 m, umístěný ve vzdálenosti 15–30 m od pódia, aby bylo zajištěno optimální nastavení zvuku. V návrhu tedy nechávám prostor, kam se technika pohodlně vejde a kde nebude překážet pohybu návštěvníků.

▲ *schéma umístění zvukařského stanu při pořádání kulturní akce*

Řez A - A´
M 1:250

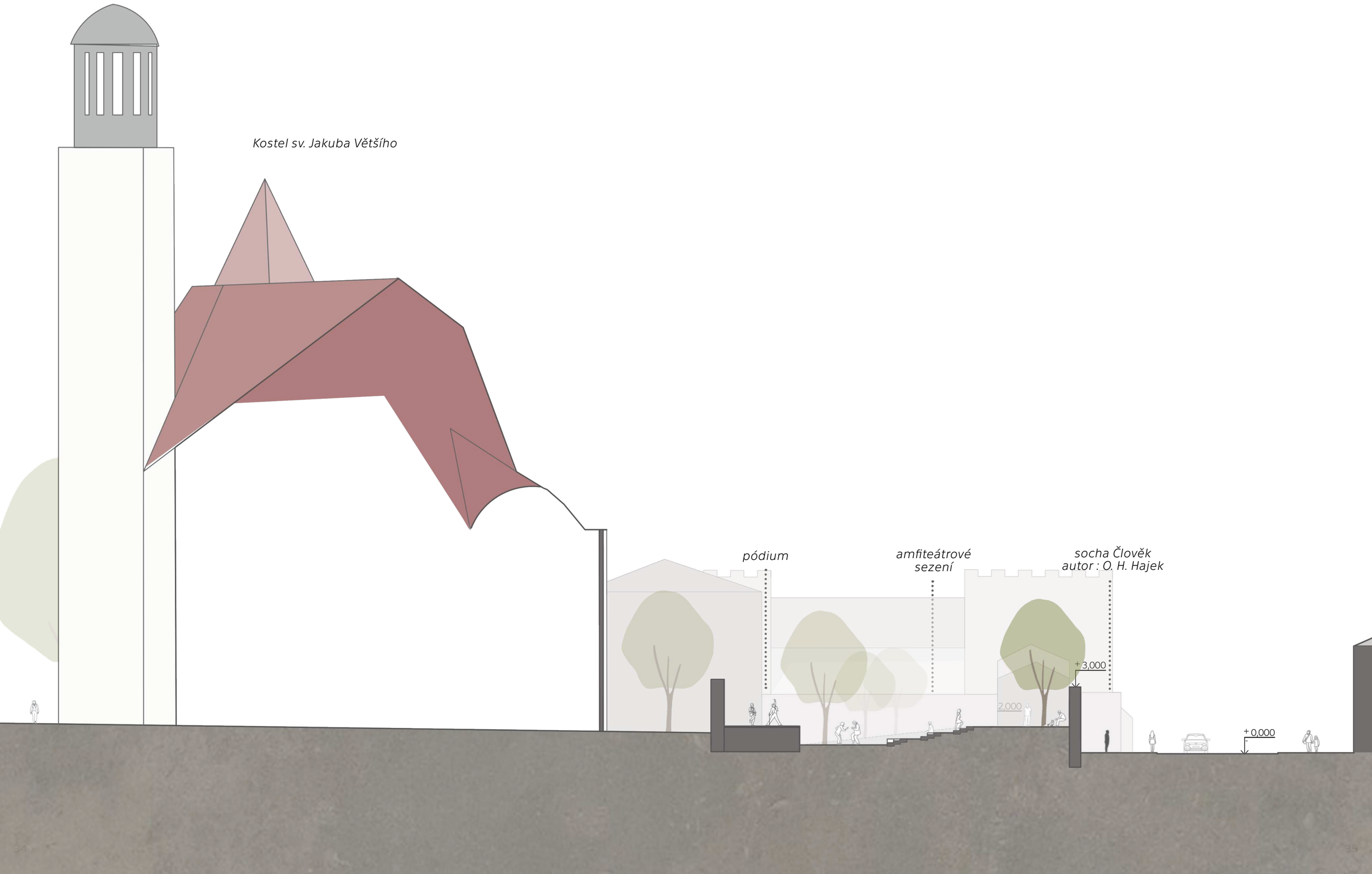
Kostel sv. Jakuba Většího
pódium
amfiteátrové sezení
socha Člověk autor : O. H. Hajek
+3,000
2,000
+0,000

Dětské hřiště

Jedním z nově přidaných prvků je i dětské hřiště. Jak ukazuje analýza hřišť (detailní analýza viz Analytická část diplomové práce), v bezprostředním okolí se ani žádné dětské hřiště nenachází.

▲ *poloha dětských hřišť v rámci města*

Záměru navíc napomáhá fakt, že se v blízké době plánuje přesunutí dětské skupiny do rekonstruovaného objektu na Malém náměstí – v Zahradní ulici. Objekt však nemá vlastní zahradu s hřištěm. Už nyní sem děti chodí na vycházky, ale možnosti ke hře jsou tu v současné době vemi omezené.

Navíc je celý prostor Parkánu zcela odstřižen od motorové dopravy, což z něj činí bezpečné místo pro pohyb a pobyt, zejména pro děti. Navrhované hřiště by proto významně rozšířilo možnosti pro aktivní trávení času a bylo by využitelné celoročně.

koncept herního prostoru
Hřiště čerpá inspiraci ze středověkého soumarského ležení. Stejně jako kdysi soumaři se svými zvířaty po dlouhé cestě dorazili do Prachatic, aby za hradbami města nalezli bezpečí a odpočinek, i dnešní děti zde najdou prostor pro pohyb, dobrodružství i klidnou hru.

Hřiště je koncipováno jako stylizované ležení soumarské karavany – chráněný prostor, který evokuje atmosféru odpočinku po cestě po Zlaté stezce. Dřevěné herní prvky s lany mají podobu soumarských zvířat – oslíků a koní – a zábavnou formou odkazují na historický motiv obchodní stezky. Herní prvky tak fungují nejen jako prostředky ke hře, ale i jako interaktivní umělecká instalace propojující historii s fantazií a pohybem.

idea možné podoby herního prostoru a herních prvků:

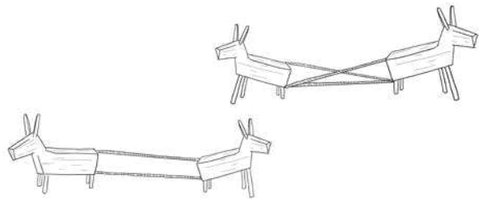

▲ *prolézací sestavy*

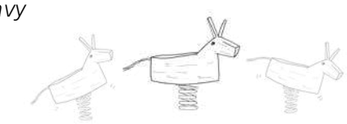

▲ *pružinová houpačka*

▲ *balanční sestava se špalky a kladinami*

▲ *posilovací nakloněná lavice*

▲ *odpočívadlo - (šikmé) lehátko se sítí*

▲ *odpočívadlo - (rovné) lehátko se sítí*

hřiště
M: 1:150

Povrchy

Povrchy volím v tlumených, neutrálních odstínech. Ve vstupní části prostoru, směrem od náměstí, ponechávám stávající odsekovou dlažbu. Zbylou cestní síť tvoří mechanicky zpevněné kamenivo v jemném okrovém tónu. Pod podiem navrhuji rozšířenou plochu s novým tanečním parketem tvořený betonovou litou plochou. Povrch hřiště je z kačírku.

Odvodnění
Odvodnění je díky volbě materiálů řešeno přirozeným vsakem. Většina ploch je navržena jako nezpevněná s travním pokryvem, což přirozeně podporuje vsakování dešťové vody přímo na místě. Pěší cesty jsou tvořeny z mechanicky zpevněného kameniva, které si zachovává vysokou míru propustnosti. Díky tomu voda neodtéká rychle pryč, ale může postupně vsakovat do podloží, čímž se snižuje riziko povrchového odtoku a přehřívání prostoru.

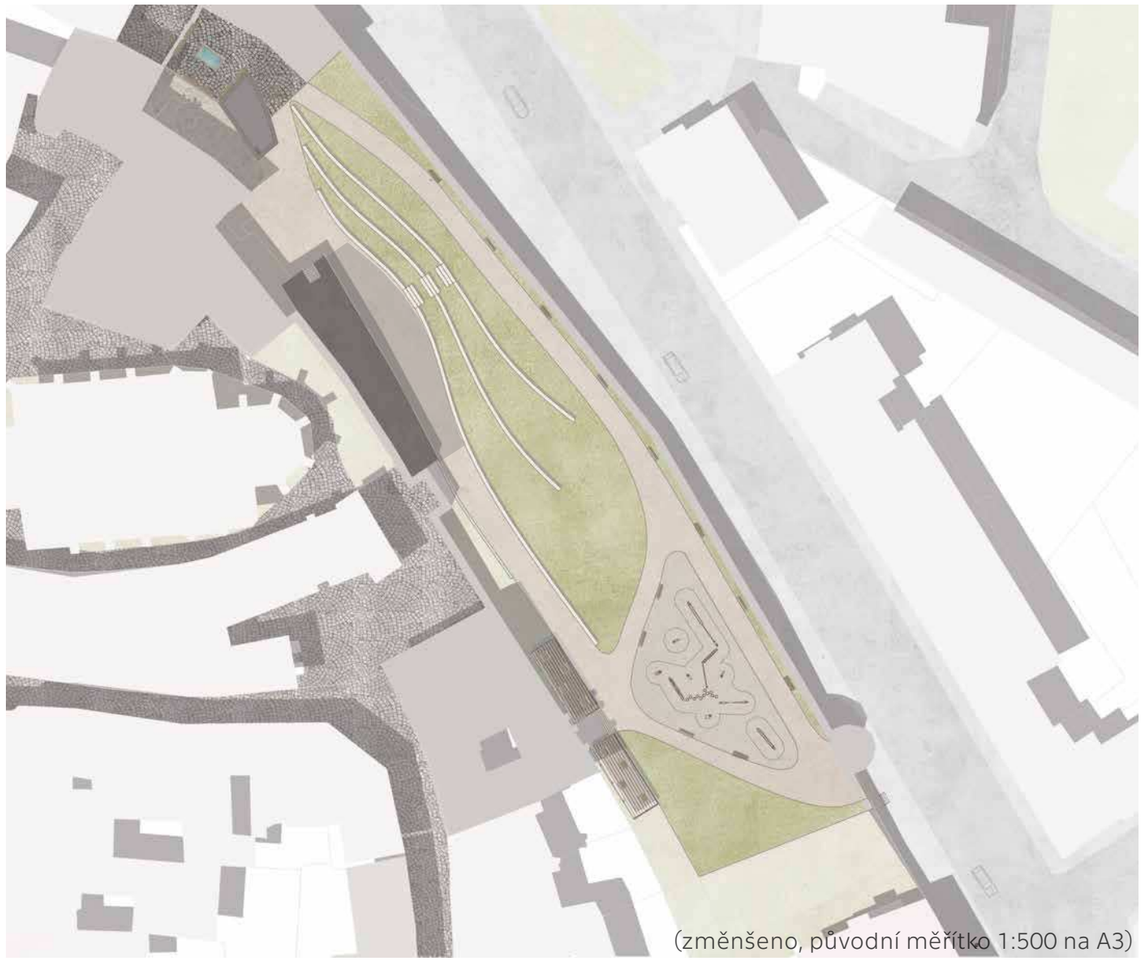

(změnšeno, původní měřítko 1:500 na A3)

dlažba z odseků

mechanicky zpevněné kamenivo

kačírek

taneční parket

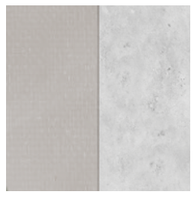

pobytový trávník

Vegetace

V návrhu usiluji o vytvoření větší vzdušnosti, odlehčenosti a otevřenosti – tedy kvalit, které dnes tomuto spíše těžkopádně působícímu prostoru chybějí. Nová výsadba by měla lépe podtrhnout charakter místa. Důležitým nástrojem k dosažení těchto kvalit je pro mě citlivě zvolená vegetace.
Tam, kde je to možné, ponechávám stávající dřeviny. Odstraňuji ale túje, smrk a tisy ve střední části prostranství, které prostor opticky uzavírají a brání přirozeným průhledům i plynulému pohybu. Stejně tak keře přestárlé dřeviny v části u bašty Helvít, které tvoří nepříjemně působící zákoutí a též brání v průchodu.

S ohledem na nadmořskou výšku Prachatic (cca 560 m n. m.) bylo nezbytné vybírat druhy, které dobře snášejí chladnější klima a zároveň zde budou dlouhodobě prosperovat.
V jižní části ponechávám stávající břízu (*Betula pendula*) a doplňuji ji o dvě nové. Břízy vnímám jako elegantní a vzdušné stromy s jemnou, prosvětlenou korunou, která výrazně přispívá k celkové lehkosti prostoru. Podrost bříz tvoří květnatá louka, jež přirozeně podporuje biodiverzitu a proměňuje se v průběhu sezóny. V případě pořádání kulturních akcí, jako jsou slavnosti, je možné louku částečně posekat a využít ji jako další flexibilní otevřenou plochu.
Do zbývající části parkánu navrhuji výsadbu domácího druhu jeřábu ptačího (*Sorbus aucuparia*). Tento strom běžně dorůstá výšky 8–12 metrů, díky čemuž nenarušuje pohledové osy a nekonkuruje siluetě hlavní městské dominanty – kostela sv. Jakuba Většího.

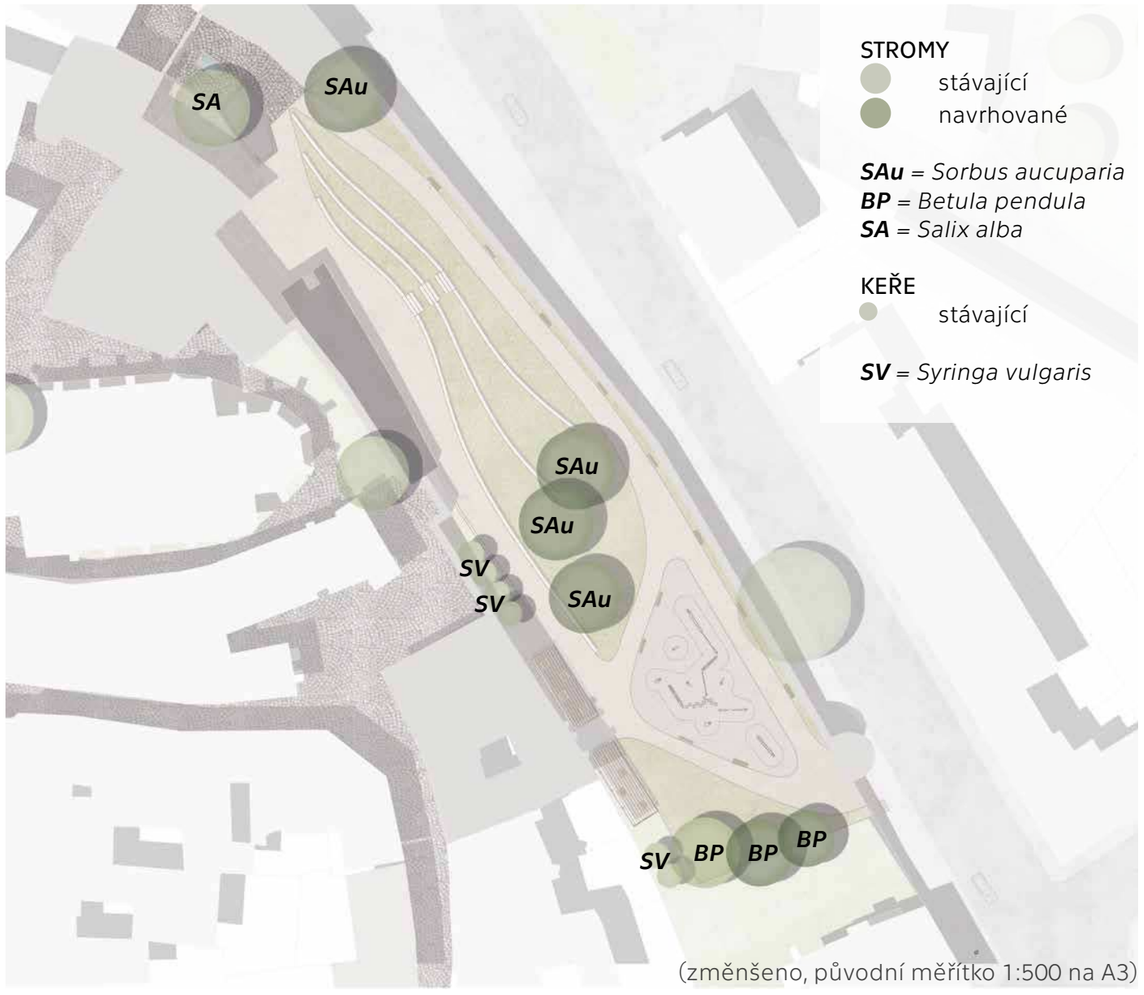

(změnšeno, původní měřítko 1:500 na A3)

Scénáře užívání

Běžný všední den
Ve všední dny je Parkán klidnou oázou ve středu města.
Dopoledne zde tráví senioři s novinami nebo křížovkou, usedlí na lavičkách s výhledem na věž kostela sv. Jakuba. Maminky s kočárky si sem nacházejí cestu po ranní procházce nebo jako zastávku po návštěvě nedaleké kavárny.
V poledne a odpoledních hodinách sem míří studenti i pracující – někdo s obědovou krabičkou, jiný s knihou v ruce. S přibývajícím odpolednem a podvečerem se tu scházejí přátelé po škole i zamilované páry na prvním rande.

Vystoupení dětí ze ZUŠ
Když se v Parkánu koná vystoupení dětí ze základní umělecké školy, prostor se zaplní rodiči, prarodiči i náhodnými kolemjdoucími. Amfiteátrové sezení jim zpříjemní sledování programu, zatímco mladší sourozenci vystupujících naopak více ocení čekání na přilehlém hřišti.
Dětem samotným vystupování usnadní nový taneční parket i kvalitní povrch pódia, které přispívají k většímu pohodlí a dodají větší jistotu při jejich vystoupení.

Tančírna
Během venkovní tančírny se prostor Parkánu využívá k tanci i posezení. Program probíhá na pódiu a na nové taneční ploše, kde mají návštěvníci možnost zapojit se podle svých možností a nálady. Amfiteátrové sezení nabízí zázemí pro odpočinek nebo klidné sledování dění. Taneční parket přirozeně rozšiřuje využití místa o další typ společenské aktivity.

Slavnosti, festivaly
Během slavností nebo festivalů je Parkán využit naplno – program probíhá ve všech částech prostranství. Centrální pódium hostí hudební nebo divadelní vystoupení, zatímco taneční plocha slouží publiku i účinkujícím. Podél cest lze rozmístit prodejní stánky s občerstvením nebo lokálními výrobky, a celé místo tak nabízí příjemné zázemí pro různorodý komunitní program.

možné rozmístění stánků při festivalu / slavnostech

- zvukařský stan
- velký stánek s ukázkou řemesel / stánek s občerstvením
- malý prodejní stánek

Přidání druhého vstupu do parku zlepší zejména dostupnost a bezpečnost, což jsou důležité aspekty pro všechny, kteří se zded pohybují a zvláště pak pro ty, kteří se mohou cítit ohroženi v uzavřených a nepřehledných lokalitách. Nový vstup zároveň umožní plynulejší a přirozenější pohyb městem, což pomůže zvýšit návštěvnost i propojení parku s okolím.

Úprava pódia a rozšíření o taneční plochu, stejně jako přidání amfiteátrového sezení, nabídnou příležitosti pro kulturní akce a volnočasové aktivity, které budou přístupné pro širokou veřejnost. Pro děti je navrženo hřiště odkazující na historii Prachatic. Mimo jiné je k dispozici volná plocha s trávníkem, která umožní uspořádat pikniky, relaxovat nebo hrát hry jako spikeball nebo sem umístit slack-line. Zelené plochy a volný prostor umožní každodenní využívání parku jako klidné oázy pro odpočinek.

Změny zlepší přístupnost, bezpečnost a komfort pro všechny uživatele. Proměna Parkánu vytvoří inkluzivní a atraktivní prostor, který bude sloužit jako místní centrum pro každodenní rekreaci i kulturní akce. Tím se podpoří sociální soudržnost a dlouhodobá udržitelnost veřejného prostoru.

VEŘEJNÉ PROSTRANSTVÍ U POLIKLINIKY

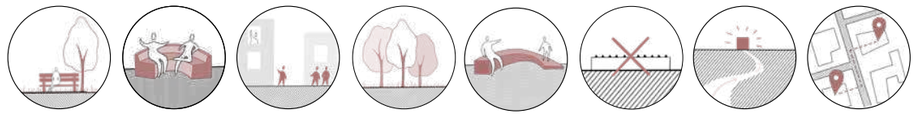

Veřejné prostranství u polikliniky

*rozloha řešeného prostoru: **9,320 m²***

Řešené prostranství s poliklinikou se nachází v těsné blízkosti centra města, nedaleko místního nádraží, mezi ulicemi Nemocniční, Mlýnská a silnicí II/141.
Prostranství je důležitým místem městské infrastruktury, které denně navštěvují lidé různého věku i zdravotního stavu – pacienti, senioři, rodiče s dětmi i zdravotnický personál. Přestože poliklinika plní klíčovou roli v poskytování zdravotní péče pro obyvatele města i širšího regionu, její okolí zůstává problematické a ne zcela odpovídá potřebám těch, kteří ho využívají.

Prostor u polikliniky byl zvolen záměrně – denně tudy prochází velké množství lidí se zdravotním omezením nebo sníženou mobilitou. O to zarážející je, že je toto veřejné prostranství plné fyzických bariér. Místo, které by mělo usnadňovat pohyb a pobyt lidem potýkajícím se se zdravotními obtížemi, naopak přidělává další překážky.
Mít zdravotní problém samo o sobě nebývá snadné – veřejné prostranství by proto nemělo být dalším zdrojem nepohodlí, ale oporou.

▲ *poloha řešeného území v rámci města*

Současný stav

(změnšeno, původní měřítko 1:500 na A3)

legenda:

- řešené území
- komunikace
- vstup do budovy polikliniky
- trávník
- strom
- květinová louka - výsev
- mobiliář *(odpadkový koš, lavička)*
- kontejnery
- zábradlí
- zastávka - svozová sanitní doprava pro seniory a pacienty
- reklamní mobilní panel
- *Liriodendron tulipifera* (liliovník tulipánokvětý) - památný strom

0 2 10 m

Fotodokumentace stávajícího stavu

Problémy místa

Hlavním nedostatkem prostranství je jeho nepřehlednost a fakt, že zde nejsou podmínky, které by odpovídaly potřebám různých skupin uživatelů. Chodníky a přístupové cesty nejsou všude v dobrém stavu, což komplikuje pohyb osobám se sníženou pohyblivostí, seniorům či rodičům s kočárky. Místa k sezení jsou omezená a často nevhodně umístěná, což nenabízí komfortní možnost krátkodobého odpočinku před či po návštěvě lékaře. Stejně tak stav vegetace není nejlepší, což též nepřidává na kvalitě prostranství.

Určitou bariéru představuje doprava v bezprostředním okolí polikliniky. Kromě rušné silnice je zde poměrně komplikovaný stav statické dopravy. Nepřehledné parkování často nekoresponduje s potřebami návštěvníků, zejména těch, kteří potřebují snadný a rychlý přístup k budově.
Propojení s okolními veřejnými prostory jsou nejasné, což vytváří komplikace v pohybu chodců i automobilů.

Problémové schéma
(změnšeno, původní měřítko 1:500 na A3)

legenda:

- frekventovaná komunikace - silnice II. třídy 141
- vegetace - nevhodný taxon / přestárlí jedinci / tvoří vizuální
- xxxxxx chybějící místo zaparkování dětského kočárku
- vyšlapané prostory
- nevhodně umístěný / nevhodný typ mobiliáře
- P statická doprava (stání mimo značená místa)
- P celkové řešení řešení prostoru parkoviště
- řešení schodiště
- nevhodný povrch / bariéry v povrchu

0 2 10 m

Koncept transformace

Řešená oblast u polikliniky je specifická ve své požadované a očekávané funkci. Místem denně projdou stovky lidí – lékaři či pacienti mířící do ordinací, děti jdoucí do školy, lidi mířící do banky nebo ti, kteří si tudy zkracují cestu na autobusové nebo vlakové nádraží.
Místo by však nemělo sloužit jen pro rychlý průchod. Mělo by nabídnout i příjemný prostor pro čekání – ať už pro rodiče a pečovatele, kteří zde vyhlížejí své děti ze školy, samotné děti čekající na spolužáky nebo pacienty směřující na vyšetření do polikliniky.

Přímé zásahy v prostoru:

1. Úprava cestní sítě a vytvoření pobytových ploch
Prvotní analýza pohybu ukazuje, že mnohé stávající zpevněné plochy neodpovídají přirozeným trasám chodců. V důsledku toho dochází k vytváření neformálních, často neudržovaných výšlapů v travnatých plochách.
Plánovaným opatřením je redukce těchto nefunkčních zelených ploch a jejich transformace na smysluplné chodníky reflektující skutečné pohybové toky.

Součástí plánu je odstranění nefunkční, přestárlé nebo zničené vegetace.

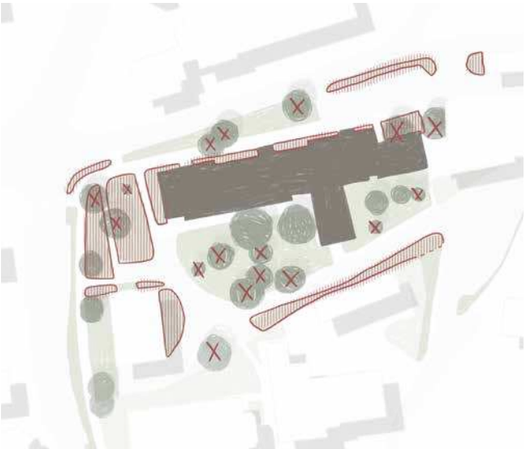

1. Bezbariérovost prostranství
Všechny nově vytvořené přístupové trasy budou bezbariérové, s hladkým povrchem a minimem výškových přechodů. Materiály budou protiskluzové a vhodné pro celoroční provoz, včetně zimního období.

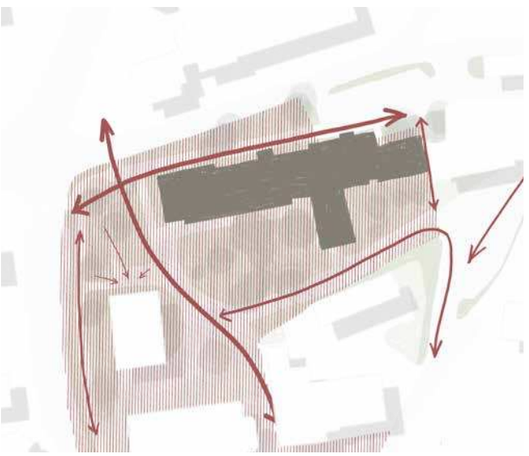

3. Dopravní řešení
V rámci návrhu dochází k úpravě dopravního režimu - dochází ke zklidnění dopravy a vytvoření bezpečného „vnitrobloku“ pro komfortnější pěší pohyb.

Stávající parkoviště je odděleno od okolí a tvoří bariéru mezi budovami.
Navrhovaná úprava parkovacích míst zajistí jejich plynulou provázanost s okolními objekty a nově definovanými trasami.
Povrch parkoviště bude sjednocen s nově dokončenými cestami tak, aby vizuálně nenarušoval celkovou kompozici.

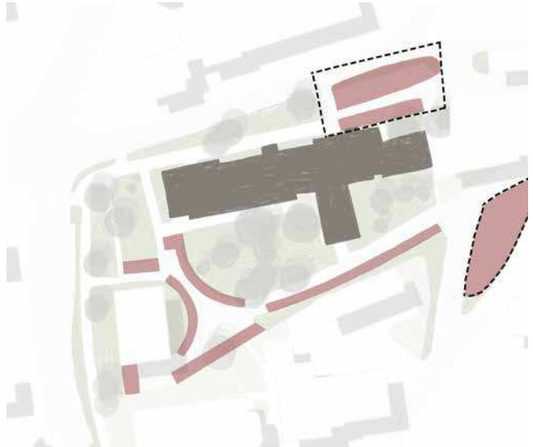

3. „Nároží“ - místo setkání
Poloha místa i charakter okolí napovídá o určité důležitosti prostranství, čemuž však současný stav neodpovídá.
V návrhu se snažím o lepší definování hmoty prostoru - vytvářím nároží, které bude sloužit jako lokální náměstí - místo setkání, vyčkání.
Vzhledem k blízkosti základní školy a autobusového nádraží totiž už nyní zde dochází k častému vyčkávání dětí na spolužáky, rodičů na děti i pacientů na vyšetření.
Definováním nároží vznikne jasná plocha - bod setkávání, která prostor sjednotí a zároveň zvyší jeho užitnou hodnotu.

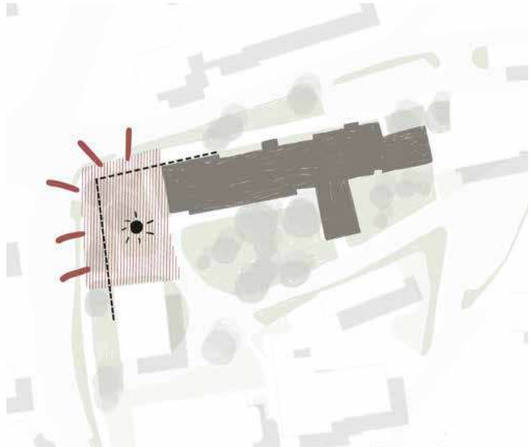

5. Vegetace
Novou hmotu v prostranství tvořím pomocí měkkých prvků - bosketu, který pomůže dotvořit nároží.
Nově vysazená vegetace v „přírodnější části prostranství" za poliklinikou je volena tak, aby poskytovala příjemný stín, zlepšila mikroklima a zároveň nebránila vizuální prostupnosti prostoru.

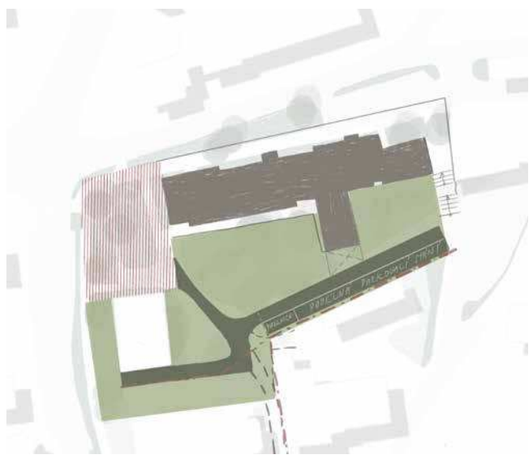

Zásahy v širších vztazích – okolní plochy a návaznosti

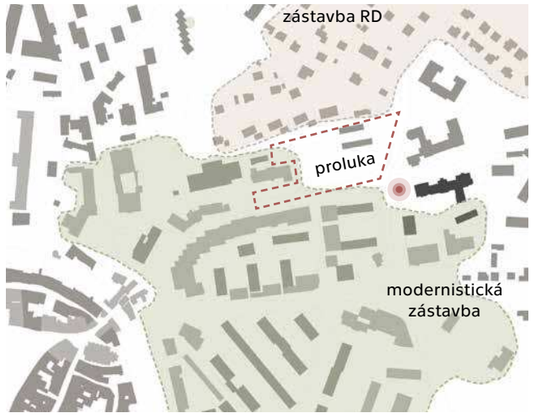

▲ *proluka nacházející se mezi modernistickou výstavbou a zástavbou rodinných domů*

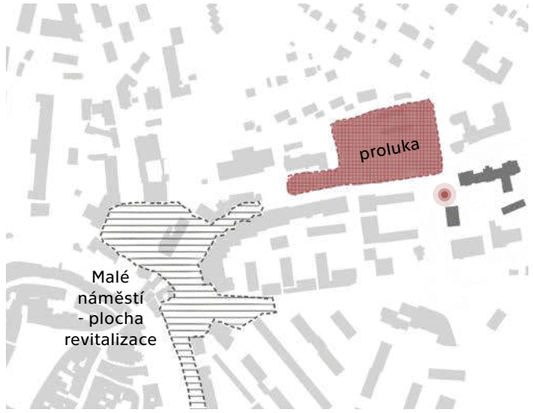

▲ *rozvoj by navázal na plánovanou revitalizaci Malého náměstí a podpořila by "živost" v oblasti Dolního předměstí*

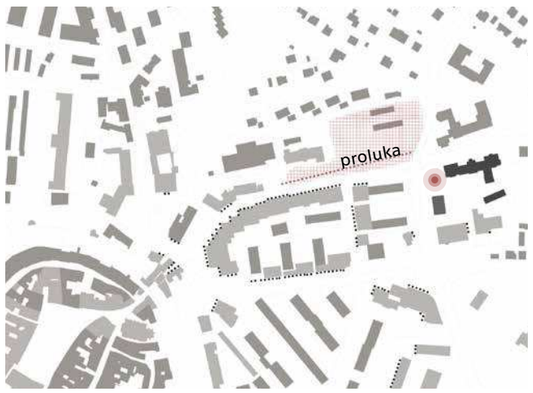

▲ *vytvořením obchodního parteru by se podpořila funkce "obchodní třídy" Vodňanské ulice*

- *budovy s obchodním parterem - současnost*
- *budovy s obchodním parterem - návrh*

Při navrhování nároží u polikliniky se snažím na místo nahlížet v širším kontextu městské struktury. Nejde jen o jednorázovou úpravu jednoho rohu křižovatky, ale o součást procesu postupného dotváření celého prostoru. Křižovatka bude kompletní až ve chvíli, kdy se vyřeší i „čtvrtý kvadrant" – proluka naproti řešenému území.
Tato plocha, historicky spojená s bývalým památníkem Klementa Gottwalda, je dnes nevyužitým a spíše nepříjemným místem s několika garážemi. Přitom se nachází na strategickém bodě mezi dvěma typy zástavby – panelovými domy Dolního předměstí a zástavbou rodinných domů.

Řešené území kolem polikliniky patří mezi frekventované části města – poliklinika zde hraje velkou roli jako důležitý bod občanské vybavenosti, stejně jako blízká Základní škola Vodňanská. Lidé se zde však nezdržují na více než nezbytně dlouhou dobu a oblast působí nehostinně.

V místě chybí lidé, kteří by podpořili přirozenou frekventovanost prostoru a pomohli k vytvoření živějšího a diverzifikovanějšího městského prostředí.
Klíčovým principem by mohlo být vytvoření řadové zástavby, která by přirozeně doplnila okolní městskou strukturu a tvořila by přirozený přechod mezi jednotlivými typy zástavby.

Současně si myslím, že je důležité pracovat s potenciálem Vodňanské ulice jako obchodní třídy. Přízemí domů by mělo nabídnout aktivní obchodní parter – ne uzavřený pás anonymních jednotek, ale prostory přístupné z ulice.*

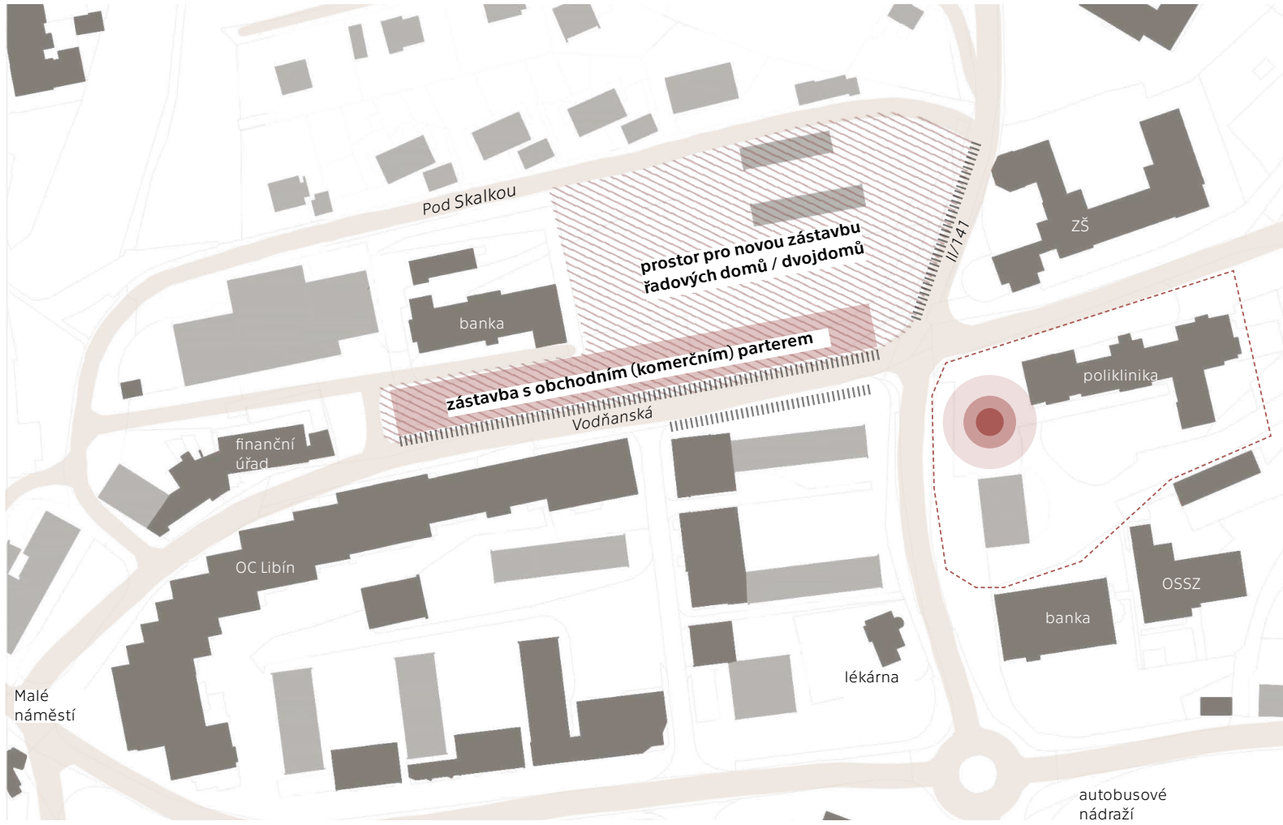

Koncept zásahů v širších vztazích

LEGENDA

- komunikace
- budovy s obytnou funkcí
- budovy občanské vybavenosti
- prostor k podélnému parkovacímu stání
- transformační plocha k potenciální zástavbě
- nároží - řešené území
- řešené území

*Podnět není součástí diplomové práce a nejedná se o detailní urbanistický návrh, ale spíše o úvahu, která reflektuje širší potenciál území. Konkrétní kapacitní výpočty nejsou v rámci práce řešeny, a tento podnět je tedy spíše myšlenkou k dalšímu zamyšlení pro další rozvoj města.

Návrh
M 1:500

ZŠ Vodňanská
II/141
Vodňanská
poliklinika
bytový dům
554
553
552
551
550
549
A
A
bytový dům
banka (ČSOB)
LEGENDA
vrstevnice (1 m)
vstup do budovy
budova v řešeném území
okolní budovy
piazzeta
chodník
pozemní komunikace
vegetační plocha
vodní prvek - zemní fontána
lavička
kontejnery
zastávka svozové dopravy
navrhovaný strom
stávající strom

Vegetace

Návrh vegetačního řešení je rozdělen do dvou částí:
Piazzettová část – hlavní, reprezentativní prostor s komponovanou výsadbou.
a
Přírodní část – méně formální, plocha za poliklinikou.

Piazzetta
Jak již bylo zmíněno, navržená vegetace slouží k dotvoření hmoty v modernistické zástavbě. Ta se často vyznačuje těžko uchopitelným veřejným prostorem – a to je i případ současného prostranství u polikliniky. Prostor, který je „ničí a zároveň všech“, lidé ho vnímají jako anonymní, bez jasné identity.

Výsadba je proto navržena v pravidelném rastru, který pomáhá prostor lépe definovat a dává mu čitelnější výraz. Bosket osmi stromů je komponován jako prostorotvorný prvek dotvářející chybějící hmotu a společně s vodním prvekem vytváří důstojný a kultivovaný prostor. Bosket je též osově propojen s lípou u ZŠ Vodňanská. Návrh tak propojuje i širší okolí a zároveň zdůrazňuje význam protilehlé lípy jako symbolického a významného bodu.
Pro bosket byl zvolen *Acer campestre* (javor babyka) díky své dobré odolnosti vůči městskému prostředí – dobře snáší sucho, znečištění i omezený prostor pro kořenění. Díky kompaktnímu růstu a pravidelné koruně (šířka koruny 8 - 10 m) působí kultivovaně a přehledně i ve formální výsadbě. V městském kontextu vyniká nenáročností na údržbu i půdní podmínky. Podchozí výška díky vyššímu nasazení koruny navíc umožňuje volný pohyb a posiluje myšlenku otevřeného, prostupného prostoru.

Přírodní část
Druhou částí návrhu je prostor za poliklinikou, který je řešen jednoduše. Nepředpokládá se zde dlouhodobé setrvání, hlavní funkcí je průchodnost – propojení směrem k nádraží a dalším institucím. Přesto by měl být prostor kultivovaný a bezpečný.

Na základě dendrologického průzkumu budou vybrány stromy k zachování, přičemž nejcennějším exemplářem je chráněný *Liliodendron tulipifera* (liliovník tulipánokvětý), na který bude při úpravách brán největší zřetel. Ostatní dřeviny budou posouzeny podle aktuálního stavu – mnohé jsou mechanicky poškozené (auty, lidmi), zanedbané a mnohé i skomírají.

V rámci návrhu bude dosazena další výsadba stromů *Tilia cordata* (lípa srdčitá), která pomůže vytvořit příjemnější mikroklima v prostoru.

Na vegetačních plochách lze uvažovat o lučním pokryvu – nepředpokládá se zde aktivní využití trávníku (hraní her, pikniky), takže není nutná jeho častá seč. Díky tomuto extenzivnějšímu řešení lze zároveň zvyšovat biodiverzitu a omezit vysychání půdy během horkých letních dnů a zároveň i ušetřit za náklady na údržbu.

(změnšeno, původní měřítko 1:500 na A3)

STROMY
- stávající
- navrhované

AC = *Acer campestre*
TC = *Tilia cordata*
LT = *Liliodendron tulipifera*
BP = *Betula pendula*
AC = *Acer pseudoplatanus*
R = *Rhus*

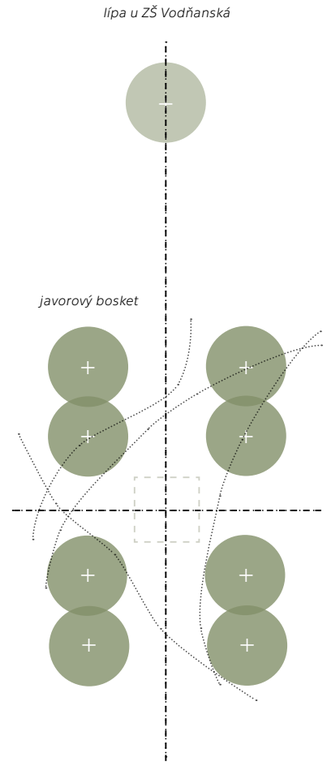

Vodní prvek

Vodní prvek v návrhu plní hned několik funkcí – dotváří prostor, vytváří nový orientační bod a zároveň přináší příjemné mikroklima.

Forma a umístění

Prvek je navržen jako čtvercová zemní fontána, která bude sloužit nejen jako vizuální dominanta prostoru, ale i jako místo setkávání a odpočinku. V rámci návrhu pomáhá definovat nároží piazzetty a nabídne nový přirozený bod orientace.

Interakce a pobytová funkce

Vodní prvek není jen vizuální kulisa, ale především pobytový prvek - voda má přirozenou schopnost přitahovat lidi. Kolem vodního prvku jsou rozmístěny lavičky, čímž se vytváří přirozené centrum setkávání i zastavení se.

Vodní prvek jako nový orientační bod

V současnosti prostoru chybí jasně definovaný středobod – něco, co by posílilo jeho identitu a dalo mu konkrétní charakter. V kombinaci s vegetací navíc funguje jako nárožní akcent, který pomáhá lépe uchopit a členit velkou volnou plochu piazzetty.

Režimy vodního prvku

Prvek je možné využít ve třech režimech - jako prvek s tryskami (v různých kombinacích), mlžítko nebo je možné ho zcela vypnout (zejména v zimních měsících). Ve vypnutém režimu ho lze použít jako pochozí plochu. Vodní prvek tak nepředstavuje žádnou bariéru.

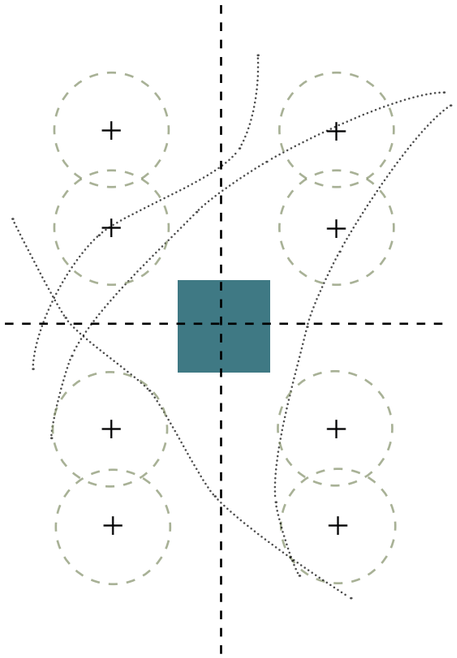

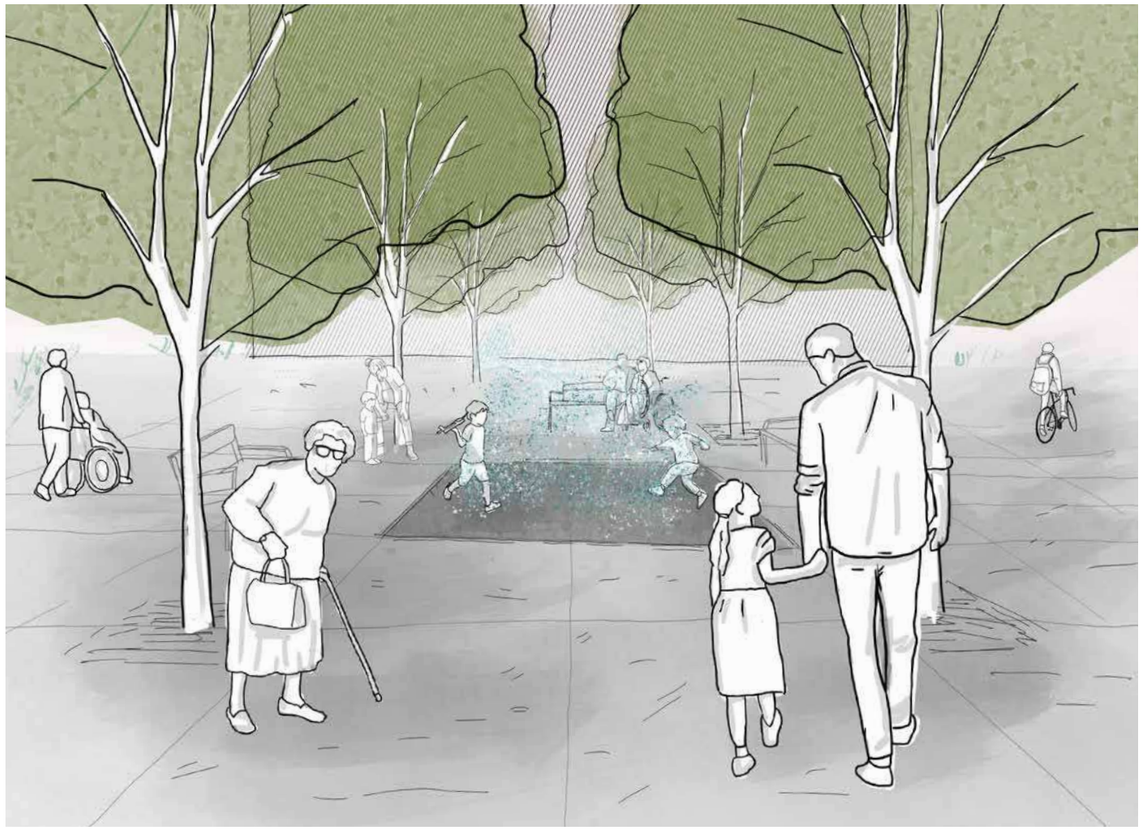

vodní trysky

mlžítko

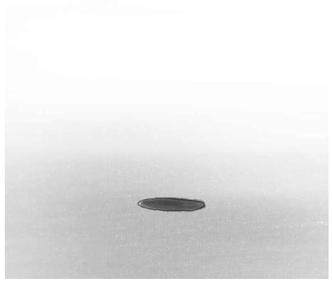

vypnutý vodní prvek

řez A-A´
M: 1:150

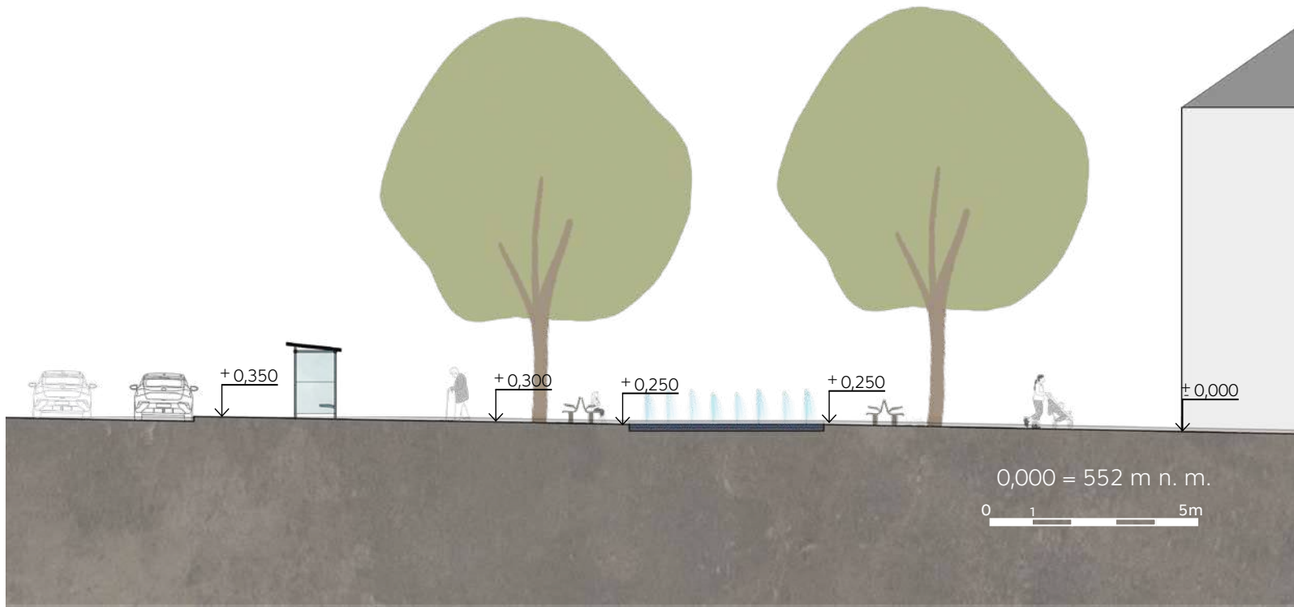

Hierarchie prostoru

Řešené území plynule přechází mezi veřejnou, poloveřejnou a polosoukromou sférou:

I. Veřejná část
Chodníky a piazzetta, jež jsou přístupné všem.

II. Poloveřejná část
Prostor kolem bytového domu, který je sice volně přístupný, ale přirozeně slouží především jeho obyvatelům. Vzniká zde travnatý pobytový plácek, poskytující místo k odpočinku.

III. Polosoukromá část
Částečně plocený prostor u budovy OSSZ, jehož vedení upravuji a tím i samotnou podobu bariér.

Mobiliář

V návrhu používám oboustranné lavičky s područkami, které zajišťují komfortnější vstávání. Oboustranné uspořádání více podpoří myšlenku místa jako bodu vyčkávání a navíc přispívá k pocitu vzájemného "krytí zad", což posiluje pocit bezpečí v prostoru. Před budovou polikliniky jsou navrženy klasické jednostranné lavičky, rovněž vybavené područkami.
Přidané jsou též odpadkové koše vyrobené z hrubého tahokovu, který je více odolný vůči vandalismu.
V prostoru u budovy polikliniky je dále navrženo kryté stání pro kola či kočárky.

příklady typu mobiliáře

▲ *lavička "BERGA"*
výrobce: Streetpark

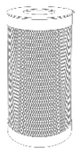

▲ *odpadkový koš "ROBUST"*
výrobce: Streetpark

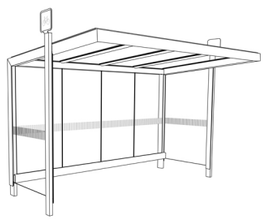

▲ *přístřešek pro kola "FRAMEO CYKLO"*
výrobce: Streetpark

Povrchy

Úprava povrchů je dalším klíčovým prvkem návrhu, jehož cílem je zvýšit bezbariérovost, vizuální celistvost a přehlednost prostranství. Při návrhu pracuji se třemi rozdílnými typy povrchů, které odpovídají funkčnímu členění místa.

Piazzetta
Centrální piazzetta je koncipována jako samostatný pobytový prostor s velkoformátovou dlažbou, která podtrhuje její charakter a vytváří jednotný povrch. Prostor je záměrně materiálově odlišen od chodníků, aby bylo patrné, že jde o místo pro zastavení, nikoliv pouze pro průchod.

Chodníky
Vedení chodníku po lemu komunikace II/141 je zachováno, lépe definovány jsou chodníky v prostoru za poliklinikou. Jejich povrch je upraven tak, aby byly materiálově odlišeny od hlavního pobytového prostoru - piazzetty.
Nově jsou řešeny jemně strukturovaným povrchem, který je příjemnější na chůzi i pro pohyb osob s omezenou mobilitou. Zároveň zůstávají jasně čitelné jako hlavní komunikační linie, čímž podporují orientaci v prostoru.

Pěšina
Nejužší cesta skrz luční porost je řešena nejjemněji - tvoří ji dlažba se širokými spárami, která umožňuje přirozené prorůstání vegetace. Tím zůstává pěšina schůdná a funkční jako zkratka, zároveň však nepůsobí rušivě v krajinářském kontextu a vizuálně nekonkuruje hlavním trasám a pobytovým plochám.

Vegetační plochy
Vegetační plochy jsou navrženy s lučním pokryvem a extenzivním režimem údržby s menší frekvencí seče. Toto řešení přispívá k podpoře biodiverzity, omezuje přehřívání a vysychání půdy během letních měsíců a zároveň představuje ekonomičtější variantu údržby oproti klasickému intenzivně sečenému trávníku.
U plochy před trafostanicí je navržen povrch ze štěrkového trávníku, který umožňuje občasný přejezd vozidel a zároveň zachová chrakteer prostranství.

Odvodnění
Odvodnění je řešeno přirozeným vsakem a vedením vody k okolní zeleni. Přebytečné množství vody je odváděno do kanalizace.

(změnšeno, původní měřítko 1:500 na A3)

Zpevněné povrchy

velkoformátová dlažba

velkoformátová dlažba

asfalt - chodníky

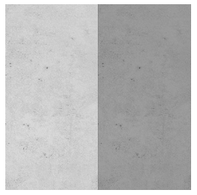

asfalt - komunikace

Nezpevněné povrchy

luční porost

štěrkový trávník

vodní prvek

Dopravní řešení

V současné době není pohyb místem plynulý ani bezpečný – zaparkovaná auta a nevhodně řešené trávníkové plochy výrazně komplikují průchod územím.
Aby byl přestup mezi jednotlivými druhy dopravy i přesun mezi institucemi, občanskou vybaveností a bydlením komfortnější a bezpečnější, omezuji vjezd automobilům a upravuji organizaci parkování a jasněji definuji pěší trasy.
Pro zvýšení bezpečnosti dopravy je navržena i úprava křižovatky ulic Mlýnská a Rumpálova. Stávající tvar ve formě písmena Y vytváří nepřehlednou situaci, která může vést ke kolizím. Nové řešení křižovatku zpřehledňuje a zvyšuje komfort pro chodce i cyklisty.

1. Zastávka
Zastávka pro sanitní vozy (svoz pro seniory či pacienty do nemocnice) je zachována, avšak její podoba je upravena tak, aby umožňovala přístup nejen z chodníku, ale i přímo z piazzetty, čímž se usnadní pohyb pacientů či zdravotnického personálu. Nově je vyhrazeno speciální místo se zákazem parkování pro ostatní vozidla, což zajistí pohodlný nástup a výstup pacientů bez překážek.

2. Statická doprava
a. Parkoviště před poliklinikou bylo upraveno tak, aby lépe odpovídalo potřebám a zlepšilo organizaci parkování. Současná vymezená parkovací stání byla původně zbytečně dlouhá a samotný poloměr vjezdu do prostoru parkoviště byl naddimenzovaný, což zbytečně zvyšovalo nároky na prostor. V rámci úpravy byla parkovací stání přizpůsobena, včetně úpravy povrchů pro lepší funkčnost a celkové sjednocení prostranství.
Kromě toho byla zavedena tři oficiální podélná parkovací stání s režimem zákazu stání, kde je možné provádět pouze krátkodobé zastavení.

b. Podélná parkovací stání podél Nemocniční ulice (směrem k prostoru za poliklinikou) jsou zachována - jejich podoba je vymezena do odděleného zálivu. K využití je tak 10 parkovacích míst - jež mají sloužit primárně pro obyvatele přilehlého bytového domu.

c. Parkoviště za poliklinikou bylo dříve řešeno chaoticky, bez jasně vymezených parkovacích stání, což vedlo k nepravidelnému parkování a zhoršování organizace pohybu vozidel. V rámci návrhu bylo parkoviště nově definováno a vymezeno 14 parkovacích stání.
K parkovacím stáním navrhuji i novou stromovou výsadbu. Výsadba u parkovacích stání je pro stromy velmi náročná, protože jde o prostředí s vyšší mírou znečištění a těžšími podmínkami. V rámci návrhu je proto doporučena výsadba se strukturálním substrátem.

3. Schodiště
V prostoru navrhuji i nová schodiště.
a. První schodiště více kultivuje vstup do objektu Portus Prachatice (organizace sociálních služeb) a lépe propojuje jak objekt polikliniky, tak nově budovaný sousedící objekt Kolečko.
b. Další, propojující parkoviště za poliklinikou, které nabízí rychlejší přístup do instituce, jehož podobu přejímám z návrhu autorů chráněného bydlení Kolečko. Schodiště zde navíc bylo i v minulosti, jen bylo však strženo se začátkem stavby chráněného bydlení. Podoba schodiště byla převzata z návrhu autorů chráněného bydlení Kolečko - *Bianco Architects*.
c. Třetí navržené schodiště je pak jako vyústění nové cesty vedle bytového domu, kde je v současné době svah a napojuje se na „hlavní pěší tah“.

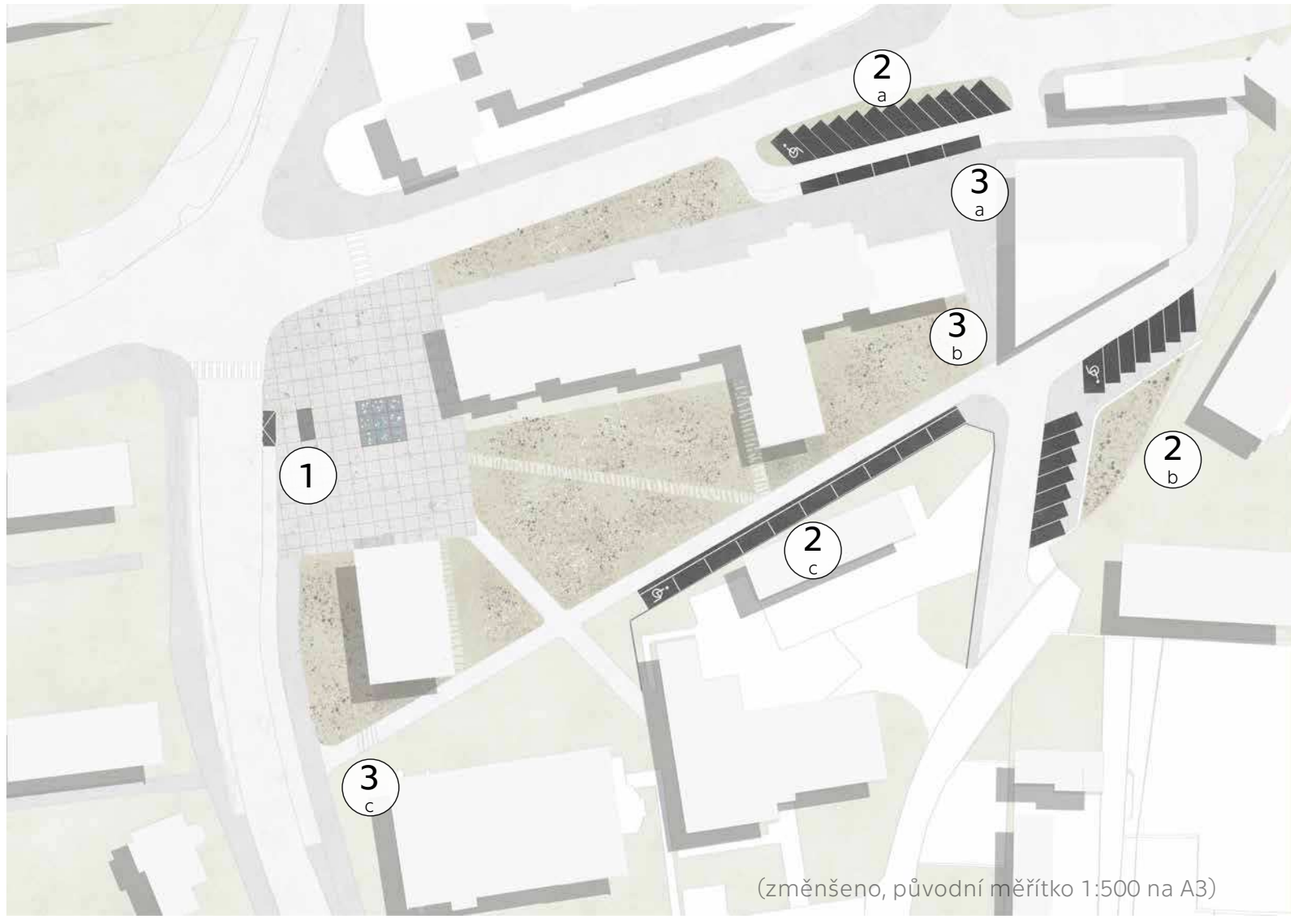

(změnšeno, původní měřítko 1:500 na A3)

Podpoření mikromobility

V Prachaticích se daří vychovávat poměrně zdatné cyklisty (výrazné terénní převýšení města kvůli poloze v kotlině způsobuje, že každá cyklistická trasa nevyhnutelně vede do kopce). Ve městě je tak poměrně dost cyklistů, kteří se cyklistice věnují profesionálně nebo alespoň na rekreační úrovni.
Co se však týče využívání kola na každodenní bázi - například na cestu do školy, do práce nebo na nákup, je statistika užívání o dost nižší. Ve městě chybí bezpečná a komfortní infrastruktura, která by takové využití podporovala. Cyklisté jsou často nuceni jezdit po silnicích s automobilovou dopravou, což působí nekomfortně až nebezpečně. Ještě problematičtější je však odkládání kol.

Podpora cyklodopravy a mikromobility
V návrhu proto v širším měřítku kladu důraz i na rozvoj cyklistické infrastruktury jako nedílné součásti městské mobility. Navrhuji propojení stávající cyklostezky a jejich napojení na s autobusovým i vlakovým nádražím, čímž vzniká důležitý uzel pro přestup mezi různými druhy dopravy. Cyklostezka dále pokračuje až k napojení na stávající trasu v Rumpálově ulici, čímž vzniká logicky navazující a souvislá síť.

Nově navržený úsek je řešen jako sdílený prostor na chodníku – díky jeho dostatečné šířce je možné kombinovat pěší a cyklistický provoz, aniž by docházelo ke konfliktům. Tím se zároveň eliminuje nutnost jízdy po frekventované silnici II/141.
Jde sice jen o necelých 400 m, i ty však podpoří komfort a bezpečí jízdy.

Za ideální řešení bych však považovala propojení cyklostezky přes železnici a vytvoření bezpečného koridoru pro pěší i cyklisty, který by výrazně zlepšil celkovou prostupnost území.

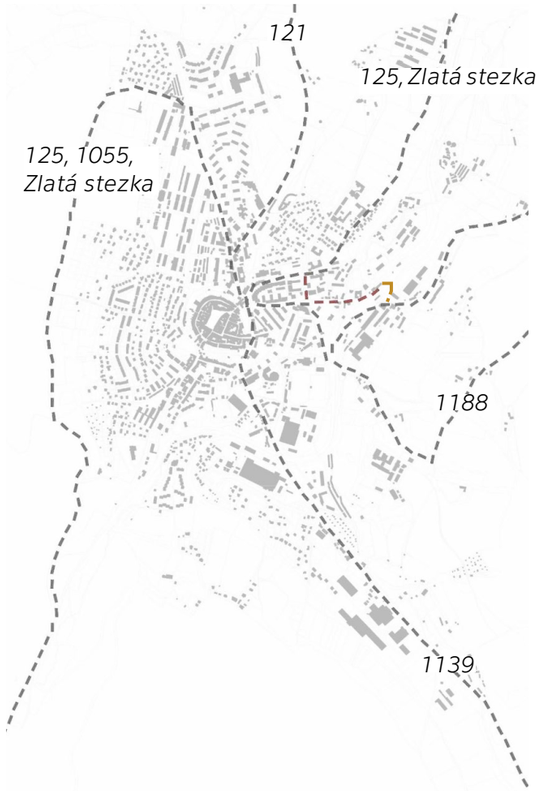

Statická cyklistická doprava
Kromě prodloužení a propojení trasy cyklostezky je nutné vytvořit i odpovídající podmínky pro odkládání kol. V současnosti je ve městě velmi málo bezpečných a dobře umístěných stojanů, a ty existující často nevyhovují – chybí například dostatečný manipulační prostor.

Pro krátkodobé použití proto doplňuji k budově polikliniky krytá stání / přístřešek se stojany pro kola, který lze využít i pro odložení kočárků nebo koloběžek – tato řešení přispívají k většímu komfortu pro všechny skupiny uživatelů veřejného prostoru.

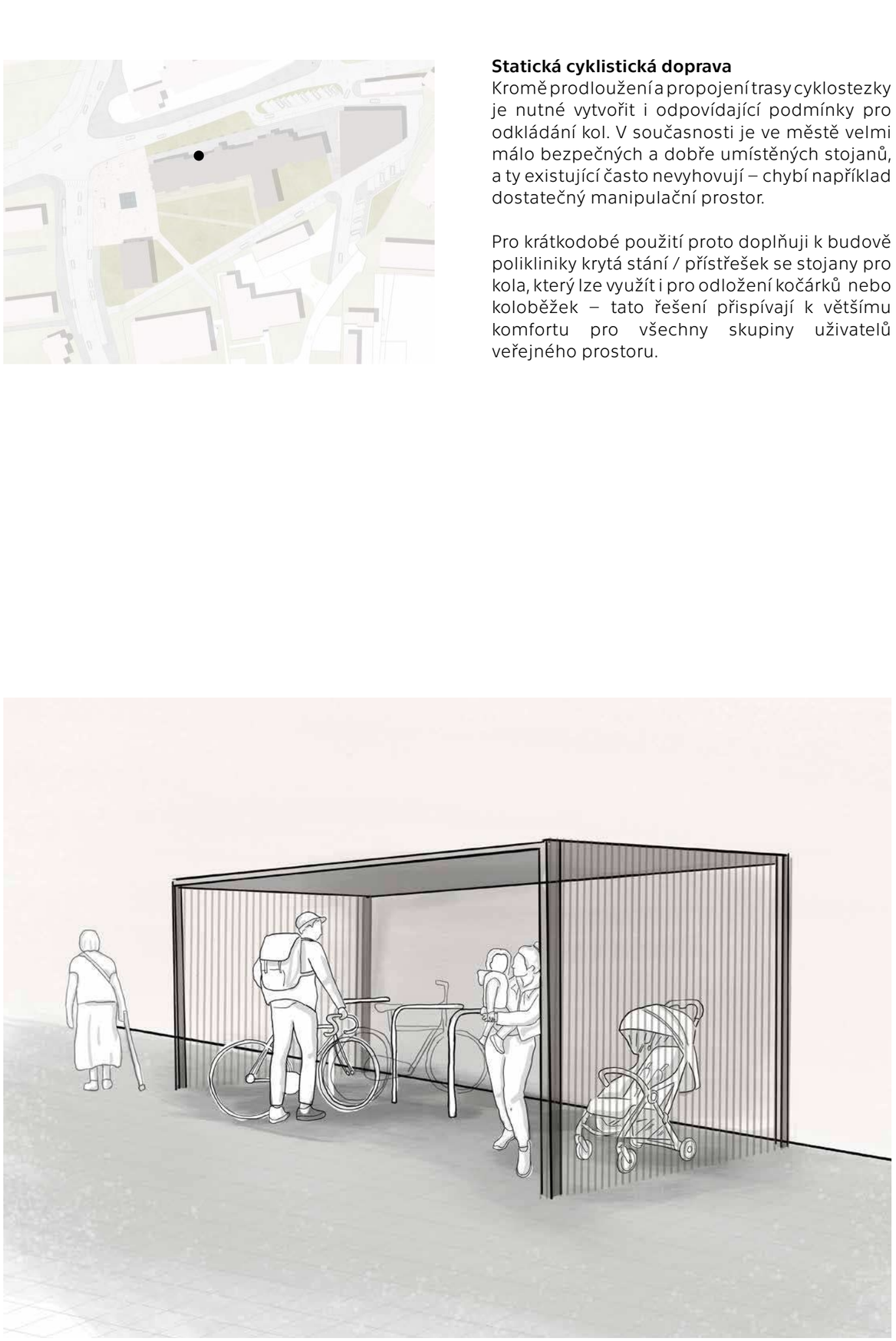

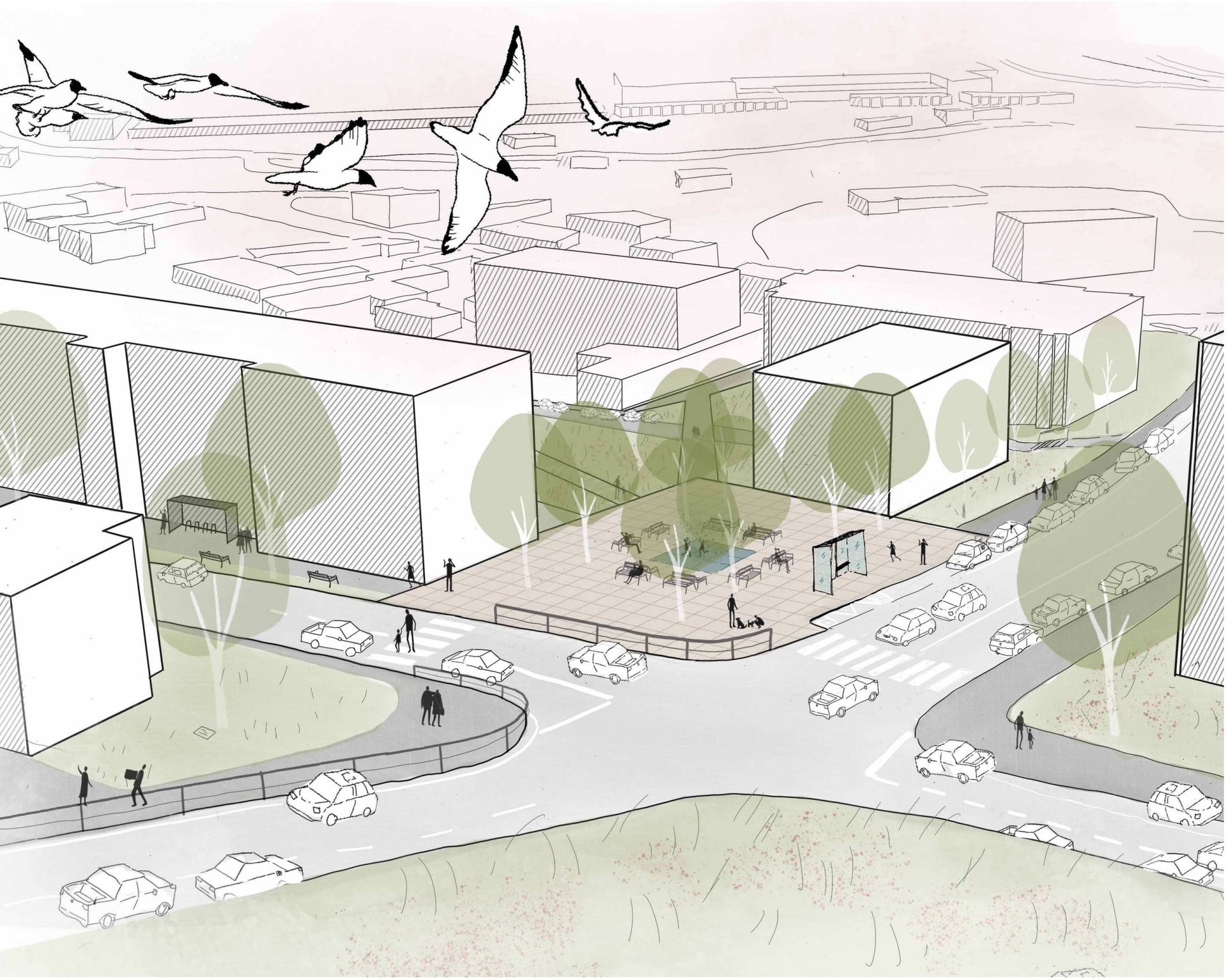

Navrhované úpravy se především zaměřují na zajištění bezpečného a přístupného prostředí pro osoby se zdravotními a pohybovými omezením. Tato řešení však mají širší přínos – nejen že zlepšují komfort pro zranitelné skupiny, ale také podporují kvalitnější veřejné prostranství, které prospívá celému městu a jeho obyvatelům a návštěvníkům. Zajištění lepšího přístupu a pohodlí pro všechny uživatele tak vytváří atraktivnější a funkčnější prostor, který pozitivně ovlivňuje celkovou kvalitu městského prostředí.

Lepší definice prostoru pomocí vegetace vytváří klidnější a příjemnější prostředí, které nejen zvyšuje pocit bezpečí, a zároveň podtrhuje význam místa. Bosket dodává prostoru větší důležitost a činí z něj výraznější veřejnou plochu, která se stává důležitým bodem v okolí polikliniky. Přidání mobiliáře a vodního prvku navíc vytváří příjemné místo pro setkání, což zlepšuje kvalitu veřejného prostoru a přispívá k jeho funkčnosti pro všechny, kdo zde tráví čas.
Bezbariérové povrchy zase usnadňují pohyb nejen osobám na vozíčku, rodičům s kočárky nebo dětem na odrážedlech, ale také zjednodušují průchod územím.

Návrh tedy prospívá nejen lidem se zdravotním nebo pohybovým omezením, ale také celé komunitě a městu jako celku, protože vytváří bezpečnější, komfortnější a příjemnější prostředí pro všechny.

VEŘEJNÉ PROSTRANSTVÍ AUTOBUSOVÉHO NÁDRAŽÍ

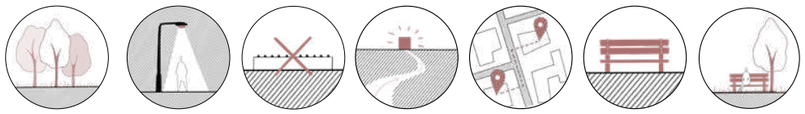

Veřejné prostranství autobusového nádraží

Rozloha nádraží: 13000 m²
- z toho jen hlavní řešený prostor: 5850 m²

Autobusové nádraží se nachází ve východní části města, v blízkosti vlakového nádraží, u ulic Nádražní a Nebahovská.
Autobusové nádraží hraje klíčovou roli v dopravě města. Denně ho využívají lidé různého věku i sociálního postavení – od studentů a pracujících, po seniory a ekonomicky slabší obyvatele. Jeho podoba je proto velmi důležitá, protože ovlivňuje komfort a pocit bezpečnosti cestujících, ale hlavně - tvoří první dojem z města.

Autobusové nádraží bylo vybráno jako jedno z transformačních území především kvůli svému významu pro každodenní život města a zároveň kvůli problémům, které jsou s tímto prostorem dlouhodobě spojeny. Nachází se na pomezí různých sociálních světů – využívají ho studenti, pracující, senioři i lidé ohrožení sociálním vyloučením – a právě tato různorodost z něj činí citlivé místo, které by mělo být bezpečné a komfortní pro všechny.
Současná podoba nádraží však působí nehostinně - chybí zde kvalitní zázemí pro čekání, prostředí je zanedbané, mobiliář neuspořádaný, vegetace přerostlá a návaznosti na okolní prostory nedostatečné. Místo tak nenaplňuje svůj potenciál jako důležitý vstupní bod do města a místo každodenního kontaktu. Jeho transformace je příležitostí, jak zlepšit komfort cestujících i kvalitu veřejného prostoru a zároveň posílit pocit bezpečí, inkluzivity a důstojnosti pro všechny, kdo ho využívají.

Současný stav (změnšeno, původní měřítko 1:500 na A3)

legenda

- řešené území
- provozní prostor autobusového nádraží
- komunikace
- vstup do budovy autobusového nádraží
- trávník
- strom
- keřová výsadba - růže
- mobiliář *(odpadkový koš, stojan na kola, lavička)*
- plakátová / vývesní plocha
- kovová plastika

0 25 125 m

Fotodokumentace stávajícího stavu

Problémy místa

Nádraží v současné podobě působí nehostinně a nevyužívá svůj potenciál jako místo, kde by se lidé mohli cítit bezpečně a komfortně.

Prostor postrádá kvalitní zázemí pro čekání – chybí zde dostatek míst k sezení, rozmístění mobiliáře působí chaotickým dojmem a celková atmosféra je tak spíše odrazující. Zejména zranitelnější skupiny obyvatel, jako jsou senioři, osoby se sníženou pohyblivostí nebo rodiče s dětmi, zde narážejí na řadu bariér, ať už v podobě nevhodného povrchu, špatné organizace prostoru či absence prvků podporujících inkluzivitu a bezpečí. Místu nepomáhá ani vzrostlá a hustá vegetace, která tvoří vizuální bariéru a vytváří nepříjemná zákoutí.

Dalším problémem je vizuální roztříštěnost a nedostatečné propojení s okolím – chybí plynulé návaznosti na pěší trasy a okolní veřejná prostranství, což oslabuje jeho funkci přirozeného vstupního bodu do města.

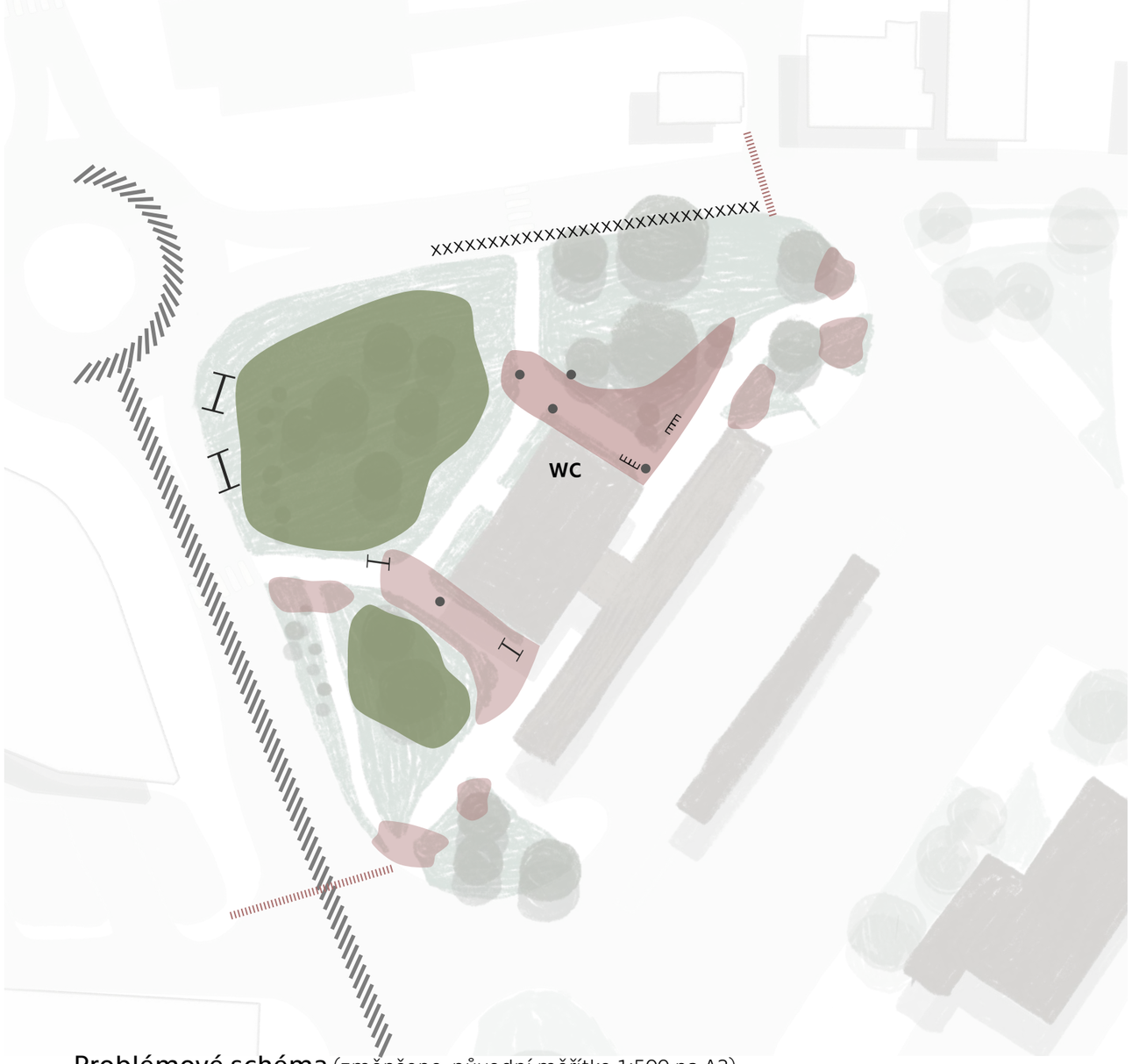

Problémové schéma (zmenšeno, původní měřítko 1:500 na A3)

LEGENDA

- frekventovaná komunikace - silnice II. třídy 141
- nebezpečná místa přebíhání přes komunikaci
- vegetace - nevhodný taxon / přestárlí jedinci / vizuální bariéra a tvoří nepříjemná zákoutí / oběť vandalismu
- xxxxxx chybějící možnost zaparkování (K+R)
- vyšlapané prostory
- mobiliář - nevhodně umístěný / nevhodný typ
- **WC** WC bez přebalovacích pultů

0 25 125 m

Koncept transformace

Autobusové nádraží je dnes jedním z nejméně příjemných míst ve městě. Přitom jde o klíčový prostor – je prvním kontaktem mnoha lidí s Prachaticemi, je další branou do města. Jak tedy přistoupit k jeho proměně, aby bylo nejen funkční, ale zároveň reprezentativní a přívětivé pro všechny skupiny uživatelů?

Přímé zásahy v prostoru autobusového nádraží

1. Otevření prostoru a zajištění větší bezpečnosti
Transformace začne odstraněním husté a přerostlé nebo zničené vegetace (tisy, smrky, náletové dřeviny), která vytváří tmavá zákoutí a snižuje tak pocit bezpečí a celkovou přehlednost.

2. Nová cestní síť odpovídající pohybu lidí
Dalším krokem je navržení nových pěších tras odpovídající reálným potřebám uživatelů (se zohledněním nejčastěji prošlapaných cest).
Nezbytná je i bezbariérová úprava přístupů k nástupištím, zlepšení povrchů a doplnění vodicích prvků pro osoby se sníženou schopností orientace.
Součástí návrhu je i snaha o přehlednější napojení na okolní ulice.

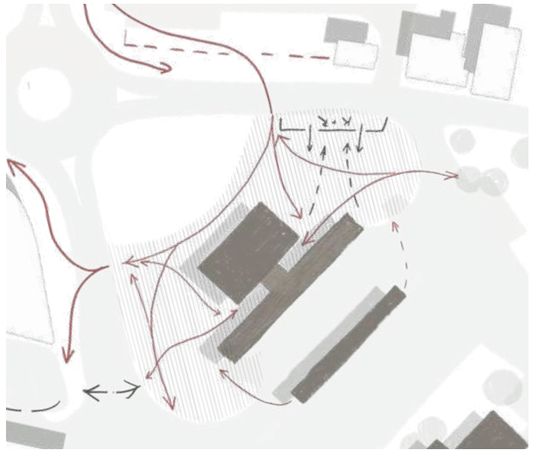

4. Dopravní řešení
Zavedení systému K+R (Kiss & Ride) – krátkodobé zastavení pro vyložení a naložení cestujících.
Doplnění infrastruktury pro mikromobilitu – lepší napojení na cyklotrasy, přesun cyklostojanů, zavedení úložných cykloboxů.
Přidání přechodu pro chodce přes komunikaci Nebahovská.

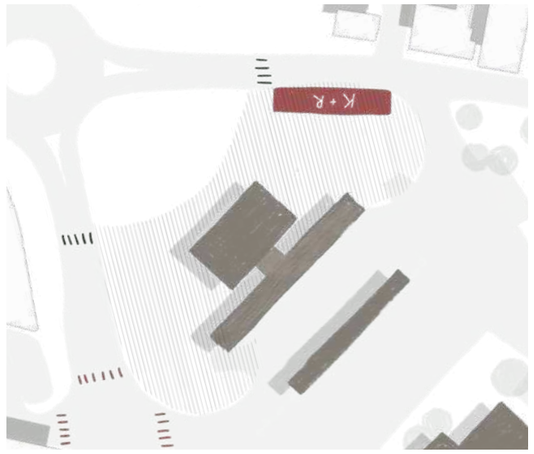

3. Zpevněné pobytové plochy + adekvátní mobiliář
Instalace multifunkčních laviček – kombinace klasického sezení i herního využití pro děti i dospělé.
Vznik nových zpevněných čekacích zón, sdílené i solitérní lavičky, odpadkové koše.
Umístění úložných boxů pro zavazadla a cykloboxů pro bezpečné uložení kol.
Instalace pítek, úprava veřejných toalet - přidání přebalovacích pultů do prostor dámských i pánských toalet.

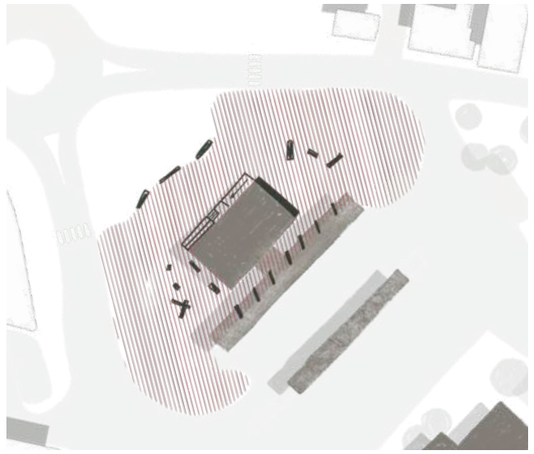

5. Vegetace
Nahrazení problematické zeleně novými výsadbami, které umožní přirozenou průhlednost prostoru a zvýší tak i jeho přehlednost.
Stromy poskytující přirozené zastínění pro čekající cestující.
Nízká a rozvolněná zeleň umožňující průhlednost a snadnou údržbu.

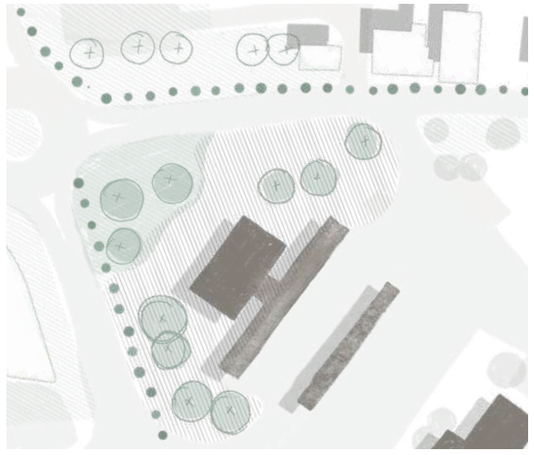

Zásahy v širších vztazích – okolní plochy a návaznosti

Prostranství kolem autobusového nádraží funguje jako novodobá brána do města – často jde o první místo, se kterým lidé při příjezdu do města přijdou do kontaktu, a tím pádem spoluvytváří jejich první dojem z města jako celku. V návrhu pracuji s tímto prostorem jako se součástí širšího celku Dolního předměstí (což byl i původní urbanistický záměr). Nádraží totiž nevznikalo izolovaně, ale společně s výstavbou sídliště a budov občanské vybavenosti, a právě v této provázanosti vidím silný potenciál pro jeho současnou i budoucí proměnu.
Zeleň zde proto není navržena jako doplněk, ale jako aktivní nástroj propojení a zjemnění celkového výrazu prostoru. Vegetační úpravy kolem jednotlivých budov – panelových domů, obchodního centra, banky a budovy OSSZ – vytvářejí tzv. „buffer zónu“, která pomáhá zmírnit technicistní charakter zástavby a současně přináší nové pobytové plochy.

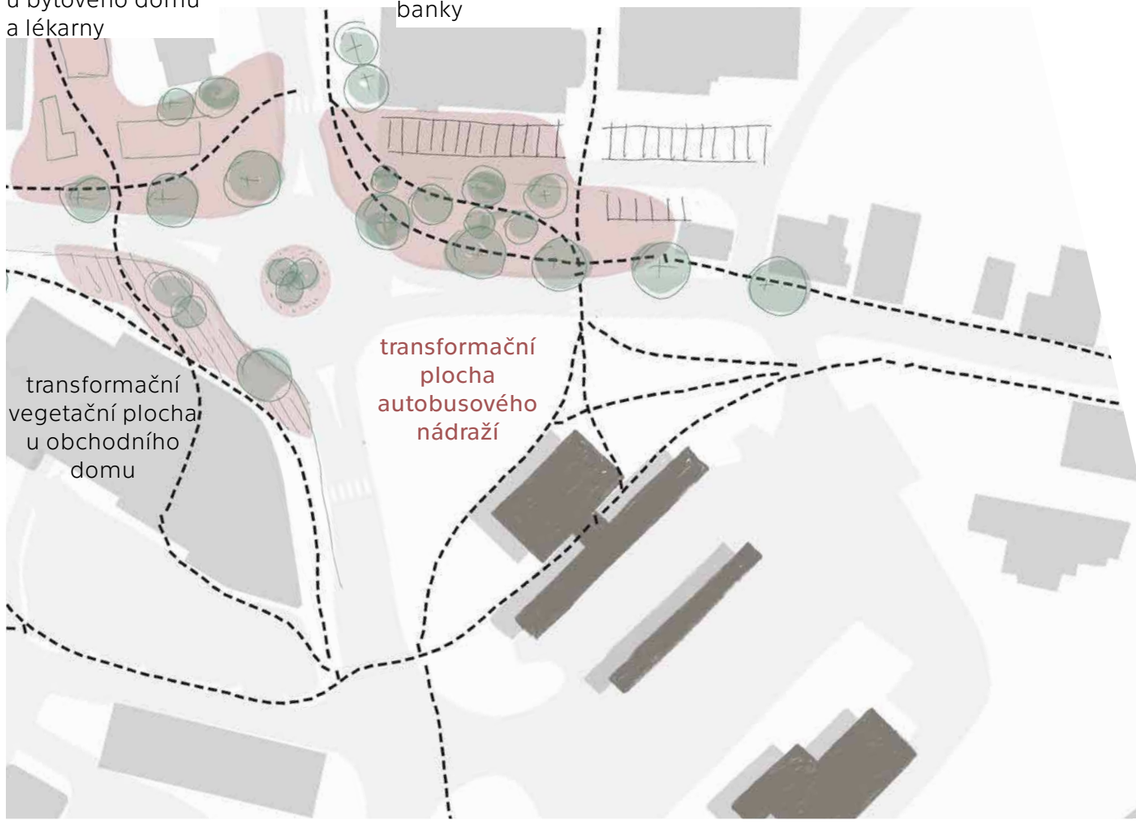

Účel transformačních ploch

U jednotlivých ploch vhodných k transformaci je důležité definovat jejich hlavní účel. Z tohoto hlediska lze plochy jednoduše rozdělit na plochy *pohledové* a *pobytové*.

▲ ***schéma definovaných "pohledových ploch"***

Pohledové plochy
Pohledové plochy plní především estetickou a ekologickou funkci – nacházejí se například u obchodního centra (Penny) nebo v centrální části kruhového objezdu. Zde vegetace výrazně přispívá ke zlepšení vizuální kvality prostředí, ale zároveň pomáhá snižovat teplotu v letních měsících, zachytávat prachové částice, tlumit hluk, zvyšovat retenční kapacitu nebo podporovat biodiverzitu v městském prostředí. Výsadba v těchto místech tak nejen kultivuje prostranství, ale hlavně zlepšuje mikroklimatické podmínky v okolí.

Pobytové plochy
Naopak, pobytové plochy, jako jsou ty před bankou nebo u panelového domu, jsou prostory s vyšším potenciálem pro lidskou interakci. Jedná se o místa, kde se dá předpokládat v budoucnu instalace městského mobiliáře, herních nebo obdobných prvků – tedy prvků podporujících delší setrvání lidí v místě. Zeleň v těchto plochách plní nejen funkci estetickou a klimatickou, ale také psychologickou a sociální. Působí uklidňujícím dojmem, podporuje spontánní setkávání, zvyšuje pocit bezpečí a přispívá ke kvalitnějšímu veřejnému prostoru, kde se lidé rádi zastavují a tráví čas.

Návrh zároveň zohledňuje různé časové roviny transformace jednotlivých ploch. Například prostor u bytového domu je v současnosti nevyužitý, a jeho proměna v kvalitní veřejné místo by mohla proběhnout téměř okamžitě - přidáním laviček, herních prvků nebo vytvoření multifunkční herní plochy.
Naopak prostor před budovou banky, který dnes slouží jako parkoviště, si vyžádá delší časový horizont. S ohledem ale na proměnu bankovního sektoru a útlum kamenných poboček v menších městech počítám s možností budoucí transformace – v budoucnosti by mohlo být prostranství doplněno o výsadbu stromů, a podpořit vznik více komunitního prostoru, který bude odpovídat novým potřebám obyvatel i návštěvníků.

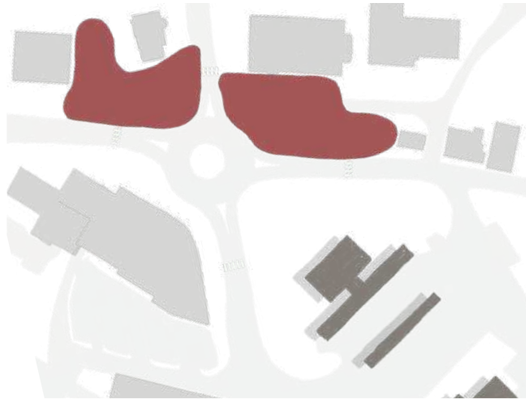

▲ ***schéma definovaných "pobytových ploch"***

Situace

M 1:500

LEGENDA

- hranice řešeného území
- 548 vrstevnice (1 m)
- vstup do budovy
- budova v řešeném území
- okolní budovy
- pozemní komunikace
- chodník
- vegetační plocha - extenzivní trávník
- vegetační plocha - parkový trávník
- kovová plastika
- betonová zídka
- kruhová lavička
- lavička
- navrhovaný strom
- stávající strom

Dopravní řešení

1. Parkoviště K + R
První dopravní úpravou je zřízení parkoviště typu K + R (Kiss and Ride), tedy krátkodobého stání určeného pro rychlé vysazení nebo vyzvednutí cestujících.
V současnosti v prostoru autobusového nádraží zcela chybí možnost bezpečného a legálního zastavení. Vozidla tak často stojí nevhodně v křižovatkách, blokují příjezd autobusů, komplikují průjezd ostatním vozidlům a omezují pěší pohyb.
Navržená tři podélná stání vzniknou ve stejné výškové úrovni jako okolní nově upravené zpevněné plochy. To umožní pohodlný přístup cestujících až ke stanovištím autobusů – komfort, který v současné době v prostoru zcela chybí.

2. Dělící směrovací ostrůvky kruhového objezdu, přechody pro chodce
Na ulici Zvolenská a silnici II/141 navrhuji doplnění dělicích směrovacích ostrůvků s přechody pro chodce v těsnější blízkosti kruhového objezdu. Tyto úpravy přispějí ke zklidnění dopravy a zároveň zvýší přehlednost dopravní situace pro řidiče. Chodcům poskytují bezpečný středový prostor pro přecházení, čímž zvyšují celkovou bezpečnost a komfort.

V případě silnice Nebahovská dochází k úpravám přechodů pro chodce. Stávající přechod blíže kruhovému objezdu bude zrušen, neboť se nachází v nevyhovující poloze. Nový přechod bude naopak zřízen v místě s lepší návazností na obchodní centrum (Penny), čímž bude lépe reagovat na reálné pěší trasy.

Na základě vlastního pozorování a jednoduchého sčítání dopravy jsem vypozorovala, že v tomto úseku odbočuje do vedlejšího směru méně než 150 vozidel za hodinu, což umožňuje zrušit jeden z odbočovacích pruhů. Uvolněný prostor bude využit pro zřízení dělicího ostrůvku, který přispěje ke zvýšení bezpečnosti a komfortu pěších.

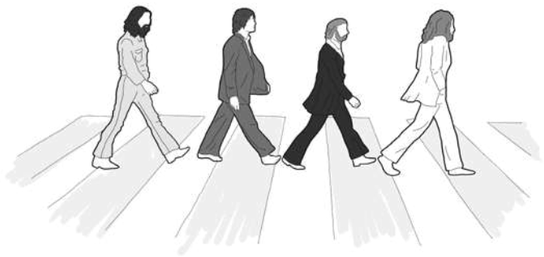

3. Úprava chodníku do jedné výškové úrovně
Zrušení původního přechodu pro chodce přes ulici Nebahovská a jeho přesunutí na vhodnější místo zároveň umožňuje další úpravu – sjednocení výškové úrovně chodníku u obchodního domu. Původní řešení vyžadovalo snížení terénu a vytvoření šikmé rampy, což nyní ruším. Nově bude chodník veden v jednotné výšce – v úrovni současného zásobovacího vstupu kolem obchodního domu a bude pokračovat dál - s napojením se na stávající chodník.
Rozšířením chodníku vznikne multifunkční prostor, který bude sloužit jak pro pěší pohyb kolem obchodu, tak i jako příjezdová trasa ke vstupu pro zásobování.

Zároveň je zde navržena nová výsadba bříz (*Betula pendula*), které mají pomoct s vizuálním odcloněním budovy.

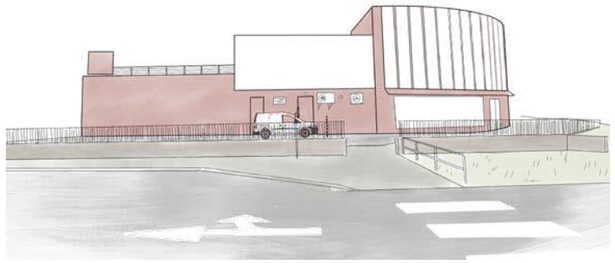

▲ *současný stav*

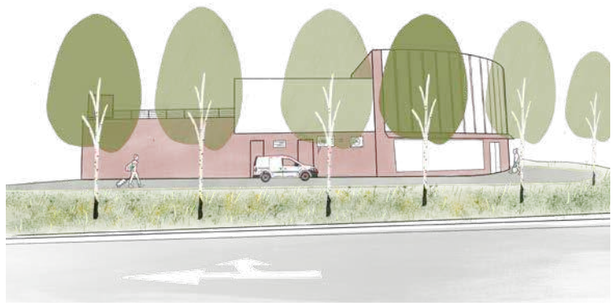

▲ *návrh*

Řez
M 1:500

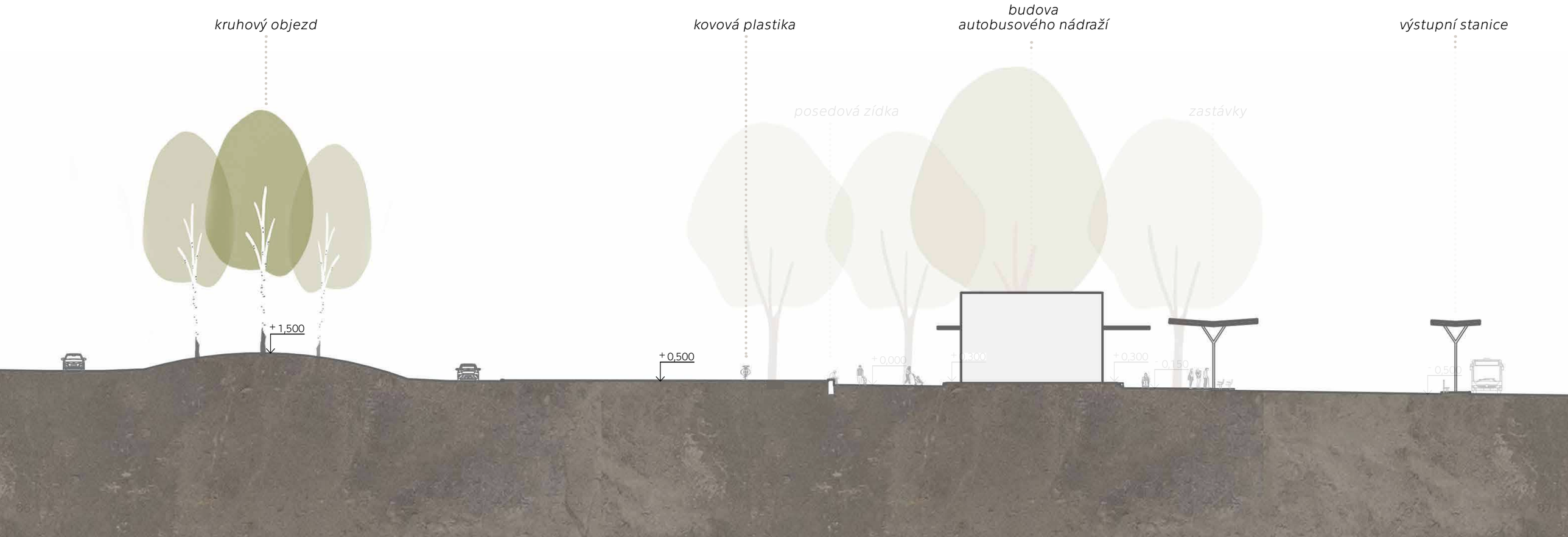
kruhový objezd
kovová plastika
budova
autobusového nádraží
výstupní stanice
posedová zídka
zastávky
+ 1,500
+ 0,500
+ 0,000
+ 0,300
+ 0,300
- 0,150
- 0,500

Mobiliář

Autobusové nádraží je specifickým veřejným prostoranstvím, které slouží širokému spektru uživatelů – od školáků přes seniory až po osoby bez domova či cestující místem jen projíždějící. Zároveň se jedná o prostředí s vysokou zátěží, a to jak z hlediska intenzivního každodenního provozu, tak i rizika vandalismu. Vybraný mobiliář byl vybírán z hlediska odolnosti a dobré udržovatelnosti.

Po lemu parku je vytvořena betonová zídka, která zároveň funguje jako možnost k posezení. Pro větší pohodlí je do zídky integrováno nerezové pítko s vodou, které je určeno jak k osvěžení, tak i k základní hygieně, např. omytí rukou. U pítka je myšleno jak na chodce, tak na jejich psí doprovod. Do zídek jsou též integrována svítidla.
Kromě betonové zídky, jsou kolem středových stromů (lip) navrženy lavičky kruhové. U nástupišť je též navržena změna mobiliáře, a to jak typ laviček, tak odpadkových košů. Vybrán byl odolný model vytvořený z hrubého tahokovu. Struktura povrchu košů znesnadňuje tagování či polepování koše různými nálepkami, což je v prostoru nádraží více než žádoucí.

V závislosti na vypozorované chování uživatelů nádraží byl změněn též přístup do nádražní budovy - byly zrušeny lemující záhony z růží a místo nich bylo vytvořeno schodiště s posedovým stupněm. Ke schodištím byly přidány i bezbariérové rampy.

Na návrh veřejného prostranství u polikliniky (viz stránky 66 - 67) navazuji i zde, kde je podpora mikromobility zohledněna přidáním nových stojanů a uzamykatelných cykloboxů, stejně tak, již zmíněné, prodloužení cyklostezky. S ohledem na kopcovitý terén Prachatic navrhuji také možnost zřízení nabíjecí stanice pro elektrokola, jež by v blízkosti dopravního uzlu mohla být ideální. Cykloboxy mohou být využity v případě nutnosti i jako místo ke krátkodobému odložení zavazadla.
V návrhu je prostor i pro budoucí možnost zřízení samopůjčovny sdílených (elektro)kol, která by posílila atraktivitu města pro turisty a zároveň nabídla obyvatelům alternativu k automobilové dopravě.

příklady typu mobiliáře

▲ *kruhová lavička "RADIANO" s opěradlem výrobce: Streetpark*

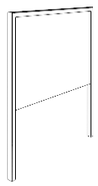

▲ *informační tabule výrobce: Streetpark*

▲ *lavička "BERGA" výrobce: Streetpark*

▲ *lavička "INOA" na zídku výrobce: Streetpark*

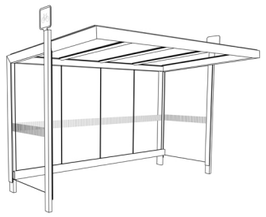

přístřešek pro kola "FRAMEO CYKLO" výrobce: Streetpark

▲ *uzamykatelný cyklobox výrobce: Urbania*

▲ *odpadkový koš "ROBUST" výrobce: Streetpark*

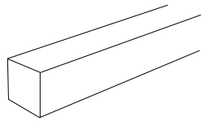

▲ *betonová zídka s integrovaným pítkem pro lidi i psy*

Povrchy

V návrhu upravuji vedení pěších tras tak, aby lépe odpovídaly reálnému pohybu lidí v prostoru autobusového nádraží. Namísto pěších cest, které však neodpovídají současnému pohybu, zde navrhuji sjednocenou zpevněnou plochu, která nabídne dostatečný prostor pro čekání i průchod. Tato plocha navazuje na zastávky i další vstupy do území a zajišťuje plynulý a bezpečný pohyb pro všechny uživatele.

Hlavní pochozí plocha
Stávající dlažba v odstínech žluté a červené působí v prostoru roztříštěně a uměle. V návrhu proto volím "umírněnější" materiál – velkoformátovou dlažbu v neutrálním tónu, která prostor opticky sjednotí. Hladký povrch navíc usnadňuje pohyb s kočárky, vozíky i kufry a přispívá k celkové přístupnosti místa.
Cílem je vytvořit přehledný a funkční prostor s jasně definovaným pěším pohybem, který bude působit důstojně, jednoduše a bude odpovídat intenzivnímu využívání tohoto veřejného místa a bude tvořit reprezentativní vstupní bod do města.

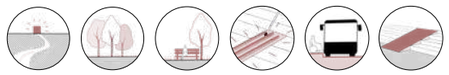

Signální a varovné prvky
Pochozí plocha je doplněna černými varovnými pásy, které budou vyrobené z hmatové dlažby určené pro nevidomé a slabozraké osoby.

Stromové mříže
Navrhuji celistvou, zpevněnou plochu, do které však přidávám i výsadbu stromů. Pro jejich ochranu je třeba instalovat kovové pochozí mříže, které poskytují potřebnou ochranu kořenového systému.

Odvodnění
Odvodnění je navrženo kombinací zasakovacích ploch a řízeného spádování. Dešťová voda ze zpevněných povrchů je odváděna pomocí spádování do přilehlých zatravněných ploch a ke kořenovým prostorům stromů, kde dochází k jejímu přirozenému vsakování. Přebytečná voda, která se nevsákne, je následně svedena do kanalizačního systému.

Vegetace

Stávající stav vegetace je nevyhovující – a to jak z hlediska zdravotního stavu dřevin, tak i vzhledem k nevhodnému výběru taxonů a jejich rozmístění. Vegetace na některých místech vytváří tmavá, nepřehledná zákoutí. V rámci návrhu jsem proto přistoupila k její úpravě.
Základem nového řešení je vytvoření nové pohledové osy směřující centrálně ke vstupu do hlavní budovy. Osa opticky propojuje vstup s kovovou plastikou s pozadím z výsadby z bříz papírovitých (*Betula papyrifera*) na kruhovém objezdu.
Část stávajících dřevin však zůstává zachována – především vzrostlé lípy lemující obě strany budovy.
Nová výsadba je navržena nejen v samotném prostoru, ale i v jeho přilehlém okolí. Významným prvkem se stává lipové stromořadí (*Tilia platyphyllos*), které navrhuji jako součást širší městské struktury zeleně. Dále je plánována výsadba podél obchodního domu, kde jsem zvolila břízu bělokorou (*Betula pendula*) s lučním podrostem. Zde má vegetace za úkol částečně clonit samotnou budovu, jejíž architektonické řešení je vizuálně problematické.

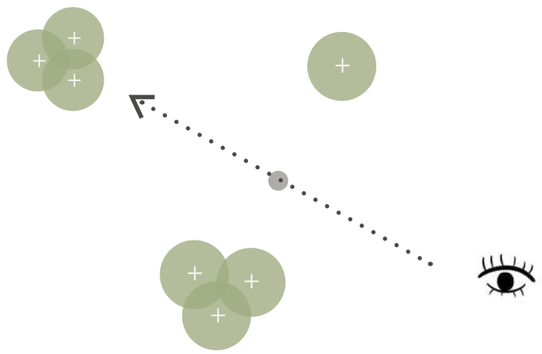

▲ *Vegetace v hlavní části autobusového nádraží je komponována tak, aby podpořila hlavní pohledovou osu – ponechává volný průhled směrem ke kovové plastice a výsadbě na kruhovém objezdu.*

velkoformátová dlažba

parkový (rekreační) trávník

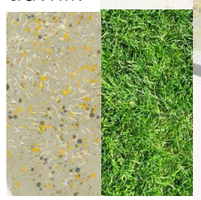

luční porost - extenzivní krajinný trávník

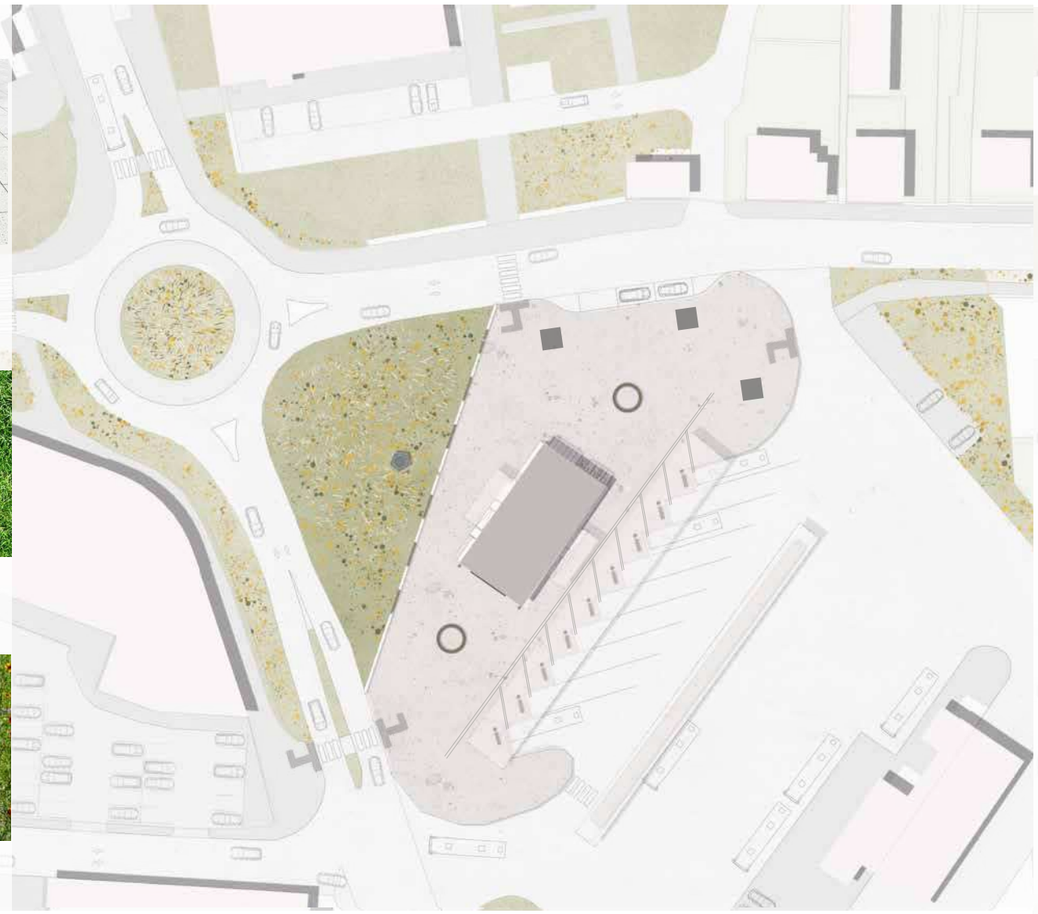

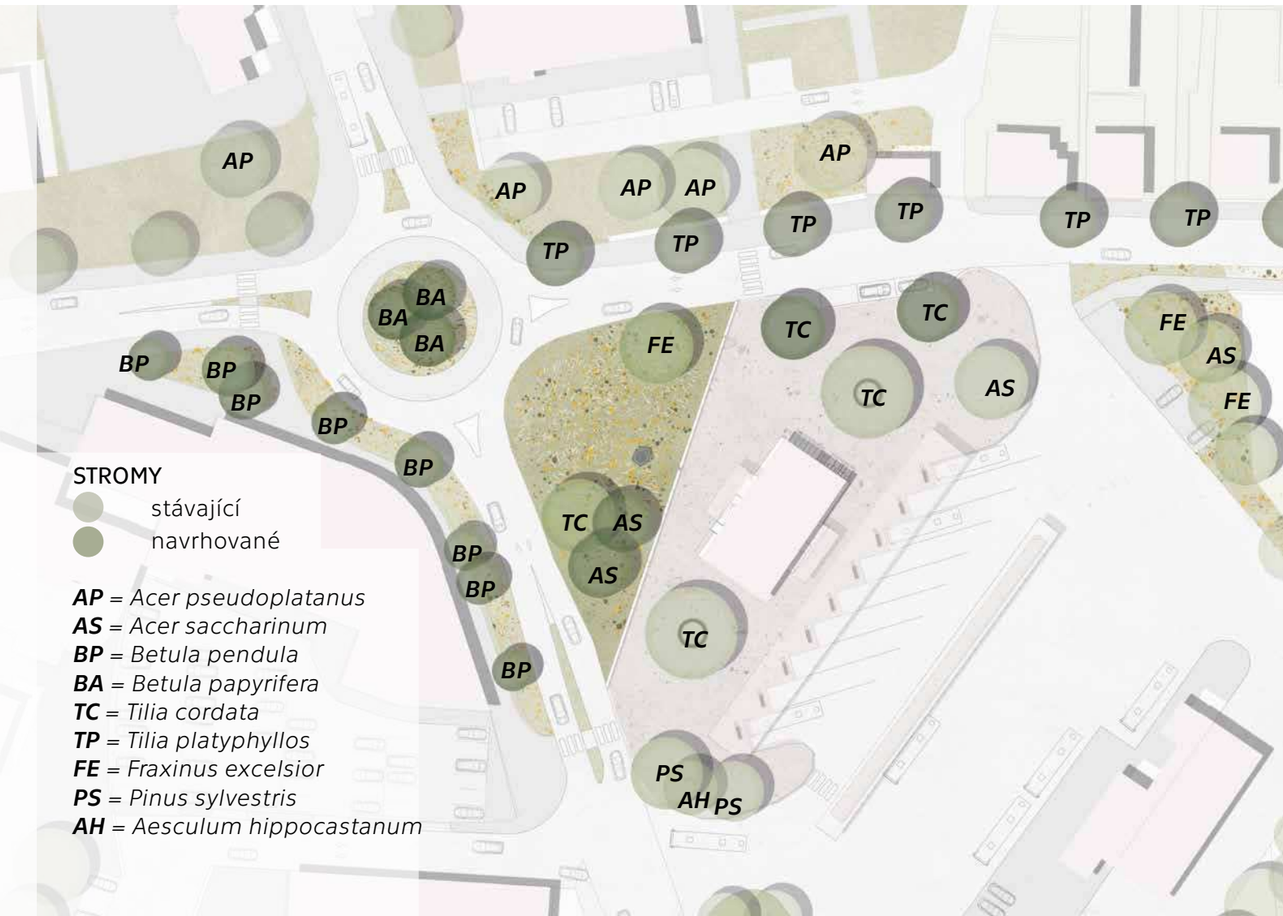

Vegetační úpravy v širších vztazích

Navržené vegetační úpravy nejsou jen estetickým doplňkem, ale důležitou součástí kvalitního veřejného prostoru. V návrhu s nimi pracuji jako s prostředkem, který pomáhá formovat charakter místa, zlepšuje mikroklima, tlumí ruch a zároveň podporuje orientaci i pobyt lidí. Zeleň má schopnost zjemnit modernistické prostředí předměstí, vytvořit příjemnější atmosféru a poskytnout prostor pro odpočinek i drobné každodenní interakce.

Extenzivní výsadby

Do pohledových vegetačních ploch navrhuji extenzivní výsev luční směsi jako přírodě blízké a ekonomicky úsporné řešení. Tento typ výsadby využívá odolné druhy lučních květin a trav, které dobře prospívají na slunných stanovištích se sušími půdními podmínkami a vyžadují pouze minimální údržbu – zpravidla jedno až dvě kosení ročně.

Oproti běžně udržovaným trávníkům přináší luční porost výrazné ekologické výhody: podporuje biodiverzitu, zlepšuje retenci srážkové vody, snižuje povrchový odtok a pomáhá udržet vláhu v krajině. Hustší vegetační pokryv navíc omezuje prašnost a přehřívání okolí, čímž přispívá ke zmírňování dopadů klimatických změn a zlepšuje mikroklimatické podmínky městského prostředí.

Navrhuji na vegetační plochy u autobusového nádraží využít vytrvalou luční směs Žlutá louka od Planta Naturalis, laděnou do teplých žlutých tónů. Je složená z 43 druhů lučních květin a 9 druhů trav a nabízí nejen výrazný estetický efekt, ale také dlouhodobou odolnost a proměnlivost v průběhu vegetační sezóny.

Výsadba ve zpevněných plochách

V prostoru autobusového nádraží, kde převažují zpevněné plochy, je výsadba vegetace klíčová pro zlepšení kvality veřejného prostoru. Stromy přispívají k ochlazení okolí, vytvářejí stín a zlepšují mikroklima. Výsadba v těchto zpevněných městských prostranstvích je však náročná kvůli problémům jako zasolení, prach a omezený prostor pro růst kořenového systému. Kromě přípravy vhodných podmínek pro přežití stromů v městských podmínkách je nezbytné chránit jak kořenový systém, tak nadzemní část. Vzhledem k riziku vandalismu a poškození, například od psů nebo lidí, je nutné zvolit adekvátní ochranné prvkyd podpěr a chrániček kmene přes mříže chránící kořenovou zónu.

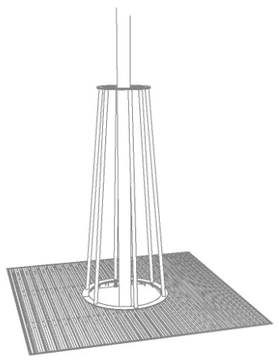

▲ *ochranná mříž ke stromům*
výrobce: mmcité

Stromořadí celoměstského charakteru

Navrhované stromořadí z druhu *Tilia platyphyllos* (lípa velkolistá) funguje jako přirozený liniový a orientační prvek, který vede pohyb lidí skrz celé území – jeho trasování začíná již u vlakového nádraží (od Nádražní ulice) a pokračuje až do prostoru Malého náměstí, kde navazuje na navrhovanou podobu jeho revitalizace. Z opačné strany k Malému náměstí by stromořadí vedlo ulicí Pivovarská.

Stromy pomohou definovat jasnější strukturu a hierarchii veřejného prostoru, zpřehlední trasu a vytvoří přirozenou vodicí linku. Zároveň zlepší mikroklimatické podmínky.

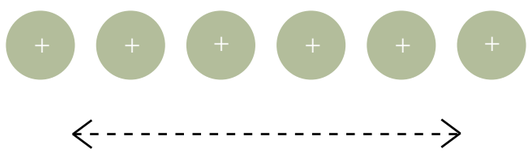

Aby však stromy mohly plnit tyto funkce dlouhodobě, je nezbytné přistoupit k výsadbě s maximální důsledností - jak při výběru vhodných druhů (odolných taxonů schopných snášet zátěž městského prostředí), tak především při samotném způsobu jejich výsadby. Stromy musí být vysazeny tak, aby měly reálnou šanci přežít a dlouhodobě prosperovat i v náročných podmínkách města.

Jednou z osvědčených výsadbových metod může být tzv. švédský systém výsadby, využívající speciálně strukturovaný substrát, který podporuje zdravý růst kořenového systému, zajišťuje dostatečné provzdušnění, drenáž a současně poskytuje stabilitu pro povrchové vrstvy. Takto založené výsadby výrazně zvyšují šanci stromů na dlouhodobé přežití, vitalitu a odolnost vůči stresovým faktorům městského prostředí.

Kruhový objezd
Křižovatka u autobusového nádraží patří k nejvytíženějším dopravním uzlům ve městě. Pro mnoho lidí, kteří Prachaticemi pouze projíždějí, představuje jeden z prvních kontaktů s městem – měla by proto plnit i reprezentativní roli a citlivě reflektovat charakter místa.

Město Prachatice vzneslo požadavek, aby byl tento prostor více reprezentativní a odkazoval na historii města, konkrétně na Zlatou solnou stezku. Tento záměr je určitě pochopitelný a chvályhodný – právě Zlatá stezka zásadním způsobem formovala historickou identitu Prachatic jako otevřeného, obchodního a kulturně bohatého města. Navržené výtvarné řešení ve formě soumarské karavany však vzbuzuje otázky nejen z hlediska celkových nákladů, ale i výtvarného ztvárnění a přístupu k veřejnému prostoru. V kontextu současného urbanismu a citlivého přístupu k veřejným prostranstvím se nabízí i jiné možnosti, jak důstojně odkazovat na historii, aniž by byl prostor zahlcen monumentem nebo významně zatížen rozpočtově.
Nechci zde vytvářet mohylu ani památník. Cílem je vytvořit jednoduchý, důstojný a současně udržitelný prvek, který bude jemně odkazovat k identitě Prachatic a historický kontext a zároveň podpoří biodiverzitu i sezónní proměnlivost prostoru.

Navrhuji výsadbu tří stromů druhu *Betula papyrifera* (bříza papírovitá), doplněnou o vytrvalý luční podrost – směs „Žlutá louka" od Planta Naturalis, laděnou do teplých žlutých tónů, obdobně jako v okolních plochách.
Díky své jemné struktuře a proměnlivé barevnosti v průběhu roku výsadba evokuje motiv zlata a soli – od světlých, bělavých a zlatavých tónů v létě přes teplé oranžové až hnědé odstíny na podzim. V zimním období pak prostor oživí výrazná textura borky bříz.
Podrost bude navíc doplněn i o dobné plochy s minerálním mulčem nebo štěrkem, které slouží jako součást výsadby a zároveň podpoří lokální biodiverzitu – vytvoří suchomilné mikrostanoviště pro hmyz, zejména pro samotářské včely a motýly, a celkově tak zvýší ekologickou hodnotu prostoru.

schématický řezopohled kruhovým objezdem

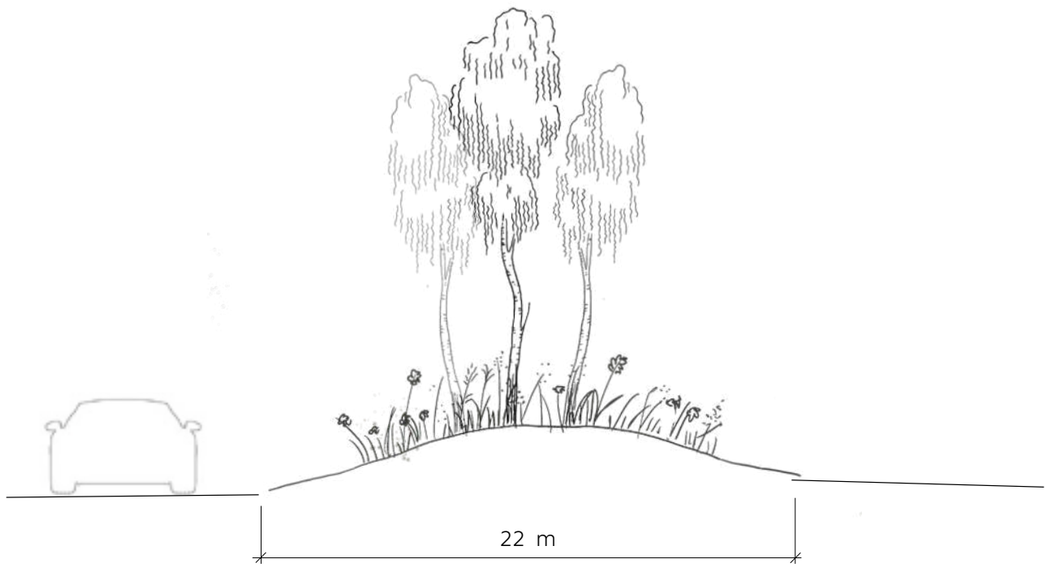

◄ *JARO*
Na jaře bude prostor působit jemně a svěže. Světlé rašící listy bříz v kombinaci se světle zelenými odstíny rašící podrostové louka a vytvoří lehkou, vzdušnou atmosféru.

◄ *LÉTO*
V létě prostor ožije sytou zelení plně rozvinutou vegetací. Dominantní se stanou žlutě kvetoucí luční kvítí, které posílí vizuální odkaz ke Zlaté stezce. Kompozice působí bujně a živě.

◄ *PODZIM*
Na podzim se prostor proměňuje do teplé palety zlatavých, okrových a hnědých tónů. Listy bříz září žlutými odstíny, podrostová louka přechází do zlatavě hnědých barev a získává výraznější strukturu. Textury odkvetlých květin vytvářejí v záhonu jemně plastický reliéf.

◄ *ZIMA*
Po opadu listí ze bříz více vynikají jejich černobílé borky, které oživují jinak klidnou a utlumenou "scénu".

Navržené úpravy autobusového nádraží přispívají k vytvoření přehledného, bezpečného a přívětivého prostoru, který odpovídá každodenním potřebám široké škály uživatelů – od školáků, seniorů až po osoby s omezenou pohyblivostí či lidí bez domova. Sjednocená zpevněná plocha nahrazuje nevyhovující pěší trasy a vytváří komfortní, přirozeně průchozí prostředí, které usnadňuje orientaci i pohyb mezi zastávkami, vstupy a okolím.
Významnou roli sehrávají také dopravní úpravy – bezpečné přechody s dělícími ostrůvky a nové krátkodobé stání typu K + R výrazně zvyšují bezpečnost a komfort pro všechny účastníky provozu. Úprava chodníků do jednotné výškové úrovně podporuje bezbariérovost a plynulý pohyb v území.

Vegetační úpravy reagují na současný nevyhovující stav zeleně a zároveň zlepšuje mikroklima, vizuální kvalitu prostředí i celkový dojem z prostoru. Výsadba lip a bříz v kombinaci s lučním podrostem dodává místu na přívětivosti a posiluje jeho identitu. Nová pohledová osa směrem ke vstupu do budovy pomáhá s lepší orientací v prostoru.

Nový mobiliář je volen s důrazem na odolnost, snadnou údržbu a zároveň komfort uživatelů. Posezení ve stínu stromů nebo integrované pítko zvyšují kvalitu veřejného prostranství a podporují rovné příležitosti pro jeho využívání.

Celková proměna autobusového nádraží mění dosud opomíjený prostor v důstojné, funkční a reprezentativní prostranství. Zatímco dříve plnilo především dopravní funkci, nově se stává i příjemným vstupním bodem do města.

PARK U RYBNÍČKU

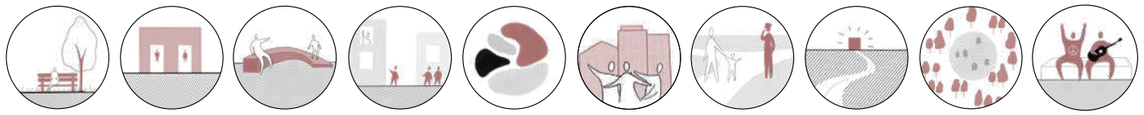

Park U Rybníčku

rozloha řešeného území = 25442 m2

Park U Rybníčku (Park Mládí) funguje v městské struktuře jako prostor pro aktivní rekreaci. V kontextu ostatních městských parků – tichého prostoru u Hospice, pasivně - odpočinkového Štěpánčina parku a kulturněji zaměřeného Parkánu – představuje klíčové místo zaměřené na pohybové aktivity a sportovní vyžití.

Jeho poloha v blízkosti Domu dětí a mládeže, základních i středních škol a hlavních pěších tras k supermarketům (Lidl, Kaufland) mu dává vysoký potenciál více navštěvovaným multigeneračním prostorem. Díky absenci kvalitních hřišť v okolí může park nabídnout zázemí pro děti, náctileté i seniory, podpořit aktivní trávení volného času a zároveň posílit sociální interakce mezi různými věkovými skupinami.

Prostranství bylo vybráno jako transformační území především pro svůj potenciál stát se atraktivním a aktivně využívaným prostorem pro děti a mládež. Nachází se v území s přirozeným pohybem různých věkových i sociálních skupin. Prostor je již nyní navštěvován, nicméně jeho současná podoba není příliš podnětná ani příjemná.

Současný stav (změnšeno, původní měřítko 1:750 na A3)

LEGENDA

- řešené území
- komunikace
- vstup do budov
- trávník
- strom
- mobiliář *(odpadkový koš, stojan na kola, lavička)*
- stroj na posilování

0 10 50 m

Fotodokumentace stávajícího stavu

Současný stav parku

Park prošel v nedávné době částečnou revitalizací, během níž došlo k výměně některých herních prvků na dětském hřišti a ke zřízení nového hokejbalového hřiště. Ačkoli hokejbalové hřiště nebylo zpočátku místními plně přijato, postupně si našla své uživatele a dnes přitahuje široké spektrum návštěvníků napříč generacemi.

Navzdory těmto pozitivním prvkům prostor nadále vykazuje řadu funkčních nedostatků, které omezují jeho širší využitelnost.

Dopravní hřiště, určené primárně pro výuku dětí, postrádá odpovídající zázemí – chybí místo k odpočinku, odkládání věcí i zastínění, což snižuje jeho komfort i efektivitu.

Park zároveň nenabízí dostatečné podněty pro starší děti a teenagery, pro které zde chybí jak prvky pro fyzickou aktivitu, tak místa pro neformální setkávání. Přítomné venkovní posilovací prvky jsou navíc technicky zastaralé a postupně mizí, čímž se snižuje pestrost nabídky i pro dospělé uživatele.

Podobně nevyužitý zůstává potenciál hokejbalového hřiště – jeho umístění je sporné, tribuna působí nehostinně a objekt se zázemím (šatny, toalety, bufet) není plnohodnotně funkční, ačkoli by mohl mít důležitou roli jako komunitní centrum celého parku.

Problémové schéma (změnšeno, původní měřítko 1:750 na A3)

LEGENDA

- komunikace - auta často nepřizpůsobující rychlost jízdy
- vegetace - nevhodný taxon / přestárlí jedinci / vizuální bariéra a tvoří nepříjemná zákoutí / oběť vandalismu
- vyšlapané prostory
- mobiliář - nevhodně umístěný / nevhodný typ / zničený
- objekt sloužící jen pro zázemí hokejbalu - nevyužitý potenciál pro celý park (WC / občerstvení)
- chodník ve špatném stavu

0 10 50 m

Koncept

Jak přistoupit k proměně aktivního sportovního prostranství na maloměstě, kde prostředí okolo není nijak výrazně esteticky hodnotné? Místo je ohraničeno komunikacemi, obklopené bytovými domy, koupalištěm, školami. Vzniklo tak trochu „zbytkově“ jako plácek, který zůstal volný, a byl postupně přetvořen na park. A přesto právě tohle místo může mít smysl – možná právě proto.

Potenciál nevidím v jeho současné podobě, ale v tom, kde se nachází a jak se váže na okolní strukturu. A hlavně jak a kým je používáno a taky, v kom má potenciál být využíváno. Lokalita je na křížení každodenních cest mezi vlakovou zastávkou, školami, supermarkety a bydlením a má tak velkou a různorodou základnu uživatelů – od rodičů s malými dětmi, školáky i náctileté, přes pracující a seniory.
Důležité je také si uvědomit, že jde o aktivní, živý městský park s výraznou sportovní funkcí. Nachází se tu dopravní hřiště využívané školami i dětmi ve volném čase, oplocené hřiště pro menší děti s rodiči, hokejbalové hřiště.

Myslím, že by park měl projít proměnou, aby byl příjemnější pro širší spektrum věkových skupin, přístupnější, přehlednější a celkově uživatelsky přívětivější.
Chci pracovat s tím, co už zde vzniklo, s jeho aktivnějším zaměřením i každodenním provozem, ale upravit ho směrem k větší otevřenosti. Věřím, že právě díky těmto zásahům může prostor přestat být jen tranzitním územím a stát se skutečným místem pohybu a pobytu.

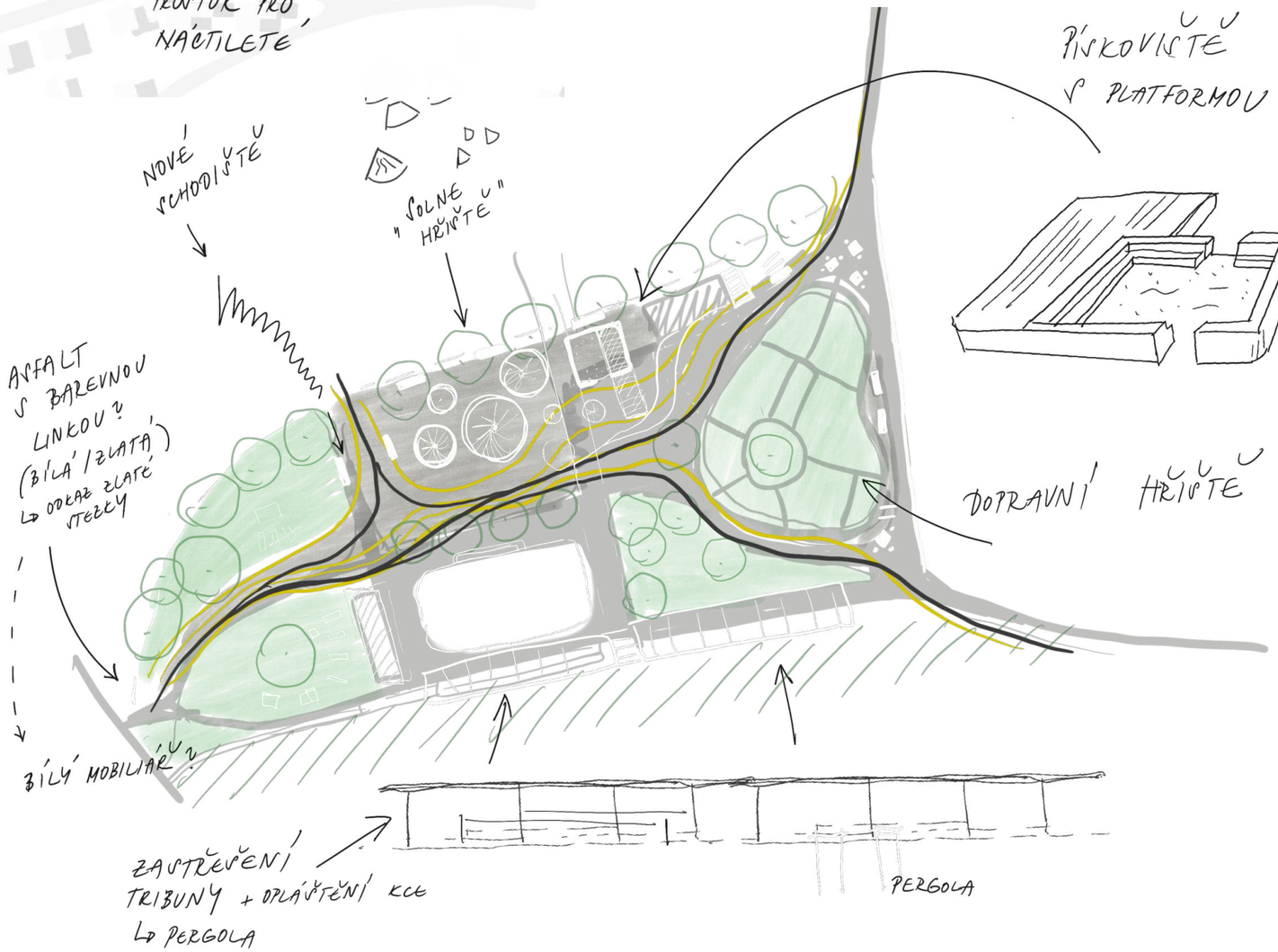

Koncept transformace

Park má díky své poloze obrovský potenciál stát se živým a inkluzivním veřejným prostorem. Je situován v bezprostřední blízkosti široké škály občanské vybavenosti – od škol (základní škola, gymnázium), přes volnočasové zařízení (Dům dětí a mládeže, sportovní areály), až po komerční zónu. Tato koncentrace funkcí přirozeně kříží každodenní trasy lidí různých věkových skupin – dětí, náctiletých, rodičů s dětmi, seniorů i zaměstnanců okolních zařízení, čemuž ale jeho stav neodpovídá.
Jakými kroky by šlo z tohoto místa vytvořit inkluzivní, multifunkční a lidmi více využitelný veřejný prostor?

Přímé zásahy v prostoru

1. Odstranění nefunkční, přestárlé nebo zničené vegetace

Návrh počítá s odstraněním přestárlé, nefunkční nebo zničené vegetace - zde zejména hustých keřových porostů, které dnes tvoří bariéry v prostoru, zhoršují orientaci a snižují pocit bezpečí. Otevřenější struktura parku umožní lepší přehlednost a přirozenější propojení jednotlivých částí.

3. Propojení fungující cestní sítí = cestní síť jako herní prvek

Nově navržená cestní síť přirozeně propojí jednotlivé části parku a naváže i na stávající neoficiální stezky, čímž reaguje na skutečný pohyb lidí v území. Slouží zároveň jako hravý prvek – například pro jízdu na kole, koloběžce nebo odrážedle. Plynulé a bezpečné propojení všech zón včetně dopravního hřiště pomocí dobře sjízdných povrchů podpoří aktivní, hravé a spontánní využití prostoru.

3. Zachování fungujících struktur + jejich zlepšení

Návrh vychází ze zachování stávajících funkčních prvků s důrazem na jejich vylepšení. Hokejbalové hřiště zůstává, nově však navrhuji zpřístupnění toalet i pro návštěvníky parku a rozšíření provozní doby bufetu i mimo hlavní zápasy.

Dopravní hřiště bude zachováno a rozšířeno – přibude parkování pro kola a dojde k doplnění mobiliáře.

4. Rozzónování

Rozzónování parku podpoří jeho přirozenou dynamiku a pomůže vytvořit místo, kde si každý najde „své“.
V jižní části parku vznikne nová zóna určená náctiletým – částečně mimo přímý dohled, ale stále v bezpečné návaznosti na zbytek parku.
Staré a poškozené posilovací stroje budou nahrazeny novými, čímž vznikne další prostor využitelný napříč věkovými skupinami.
Rozšíření dopravního hřiště umožní zapojení širšího spektra dětí různého věku.
Nově navržená herní krajina pak nabídne dětem atraktivní prostor pro aktivní trávení volného času.

5. Dopravní opatření

Snaha o zklidnění dopravy a tím vytvoření bezpečnějšího prostranství.

Zpřístupnění parku z lázeňské ulice pomocí návrhu schodiště.

Situace,
M 1:750

Dětské hřiště

koncept herního prostoru

Hlavním inspiračním motivem návrhu hřiště jsem zvolila příběh soli – symbolicky odkazující na historii města a Solné stezky, což zároveň navazuje i na sousední Základní školu Zlatá stezka. Tento motiv se promítá jak do výtvarného řešení herních prvků, tak do úprav povrchů cestní sítě i do volby mobiliáře.

Herní krajinu tvoří modelované „kupky soli“ – betonové a polyuretanové útvary různé velikosti a výšky, uspořádané do postupného gradientu náročnosti. Od lehkých balančních aktivit pro nejmenší děti přechází až k fyzicky náročnějším prvkům pro starší. Děti si tak samy mohou vybírat míru výzvy a postupně rozvíjet své dovednosti. Abstraktní tvarosloví podporuje imaginaci – solné kopce se mohou stát mořskými vlnami, pouští, horami nebo čímkoli, co si děti představí. Tvarování terénu zároveň prostor přirozeně členit, aniž by ho ostře dělilo: vznikají zákoutí pro klidnější pobyt i otevřenější místa pro aktivní hru. Kromě běhu, lezení a balancování hřiště podporuje i pasivnější aktivity – odpočinek, pozorování nebo setkávání. Dodatečné herní prvky jako skluzavky, sítě, lezecké prvky či lana jsou z odolných materiálů – provazů a nerezu – a harmonicky doplňují celkové tvarosloví.

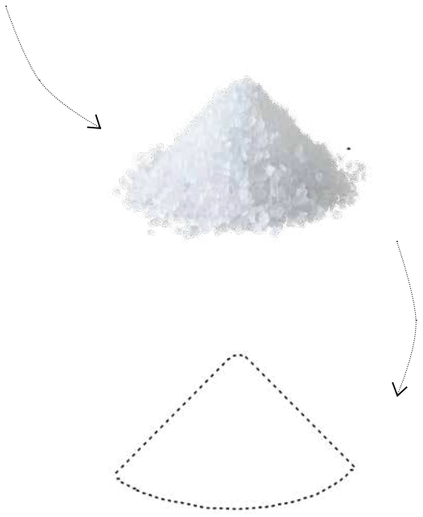

idea možné podoby herního prostoru a herních prvků:

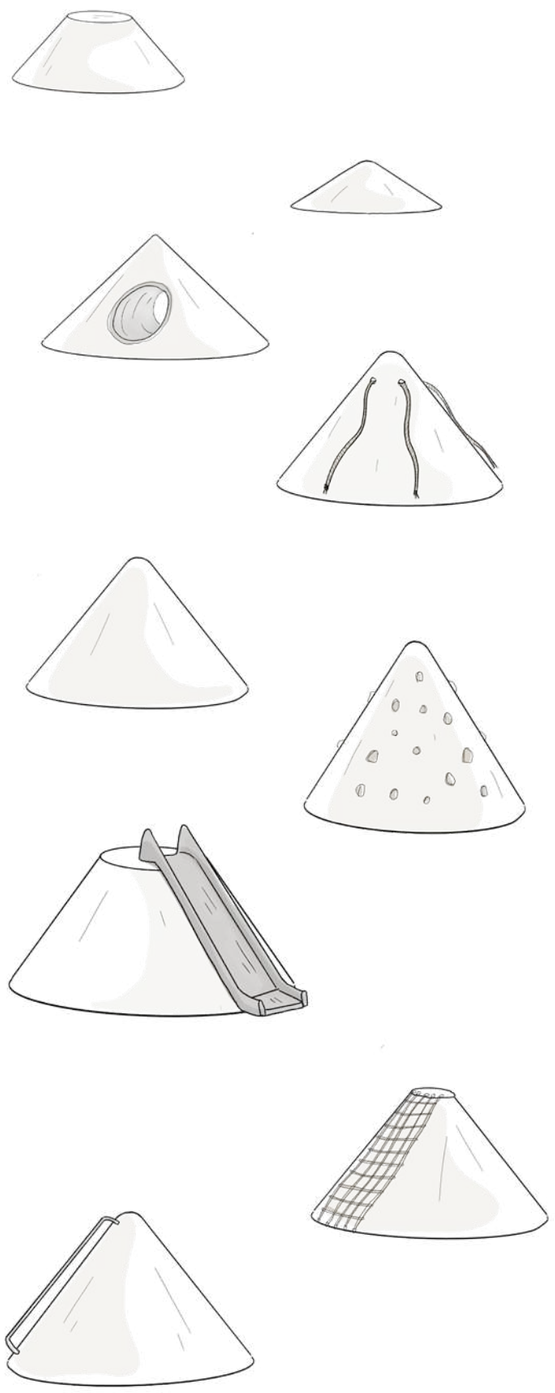

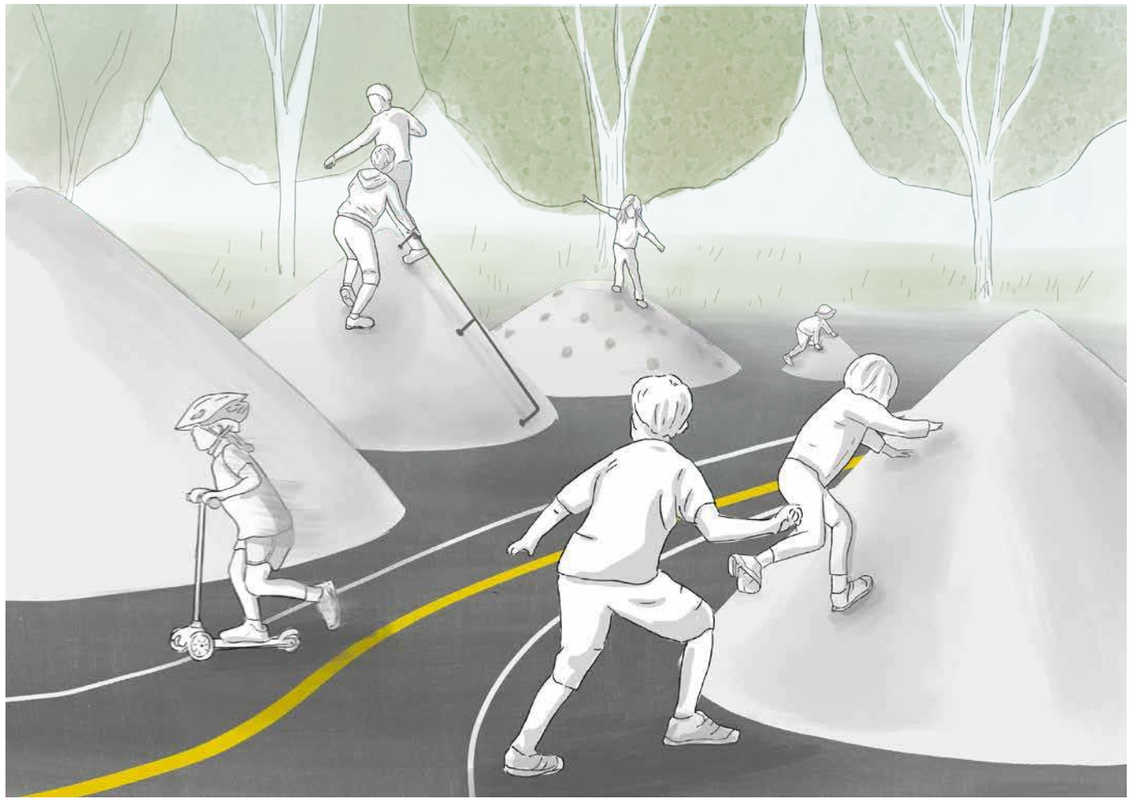

Řez
M 1:350

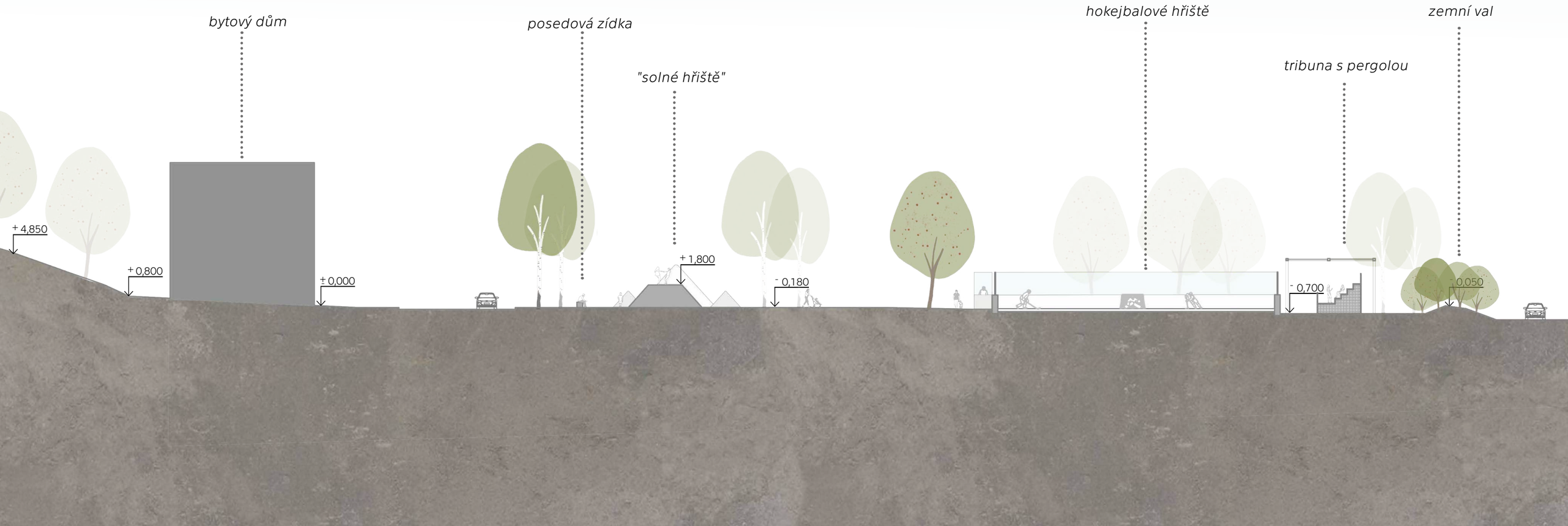
bytový dům
posedová zídka
"solné hřiště"
hokejbalové hřiště
tribuna s pergolou
zemní val
+ 4,850
+ 0,800
± 0,000
+ 1,800
- 0,180
- 0,700
- 0,050

Zóna dopravního hřiště

Dopravní hřiště vnímám jako jeden z nejcennějších stávajících prvků parku – má silný edukativní potenciál a současně představuje prostor, kde si děti mohou bezpečně osvojit základní pravidla silničního provozu. V návrhu proto dopravní hřiště zachovávám ve své stávající podobě, ale snažím se posílit jeho funkčnost i komfort, a to především prostřednictvím doplnění mobiliáře a zlepšení kvality jeho okolí.

Zázemí pro dopravní výchovu
Aby se na hřišti mohla odehrávat smysluplná a kvalitní výuka dopravní výchovy, je nutné vytvořit i vhodné zázemí. Hřiště je doplněno o nové zóny s posezením – stoly se židlemi a lavice umožňují pohodlné trávení času vícečlenným skupinám, například rodinám, přátelům nebo třídám ze ZŠ a MŠ. Posezení je situováno mimo plochy určené k jízdě, ale stále v těsné blízkosti hřiště, aby bylo možné děti snadno sledovat.

V dopoledních hodinách ve všední dny tak poskytne lepší zázemí pro výuku dopravní výchovy školních skupin – učitelé zde najdou místo k výkladu, děti prostor pro svačinu, vyplnění pracovního listu nebo odložení věcí - batohů, oblečení či helem.
V případě potřeby odložení a schování věcí jsou do místa navrženy i uzamykatelné cykloboxy. Odpoledne se tento mobiliář proměňuje v prostor pro odpočinek – pro rodiče, pečující osoby i samotné děti.

Součástí nového vybavení jsou také stojany na kola, které podporují výukový charakter místa – děti si osvojují pravidla nejen jízdy, ale i správného parkování a péče o své vybavení.

▲ *dopravní hřiště sloužící pro volnou jízdu i výuku dopravní výchovy*

▲ *úprava cestní sítě s hladkým povrchem vytvoří ideální podmínky i pro nejmenší na kolech a odrážedlech*

Terénní modelace, vegetační úpravy
Kromě funkčních a prostorových vylepšení pracuji i s úpravou povrchů a vegetace. V současnosti je většina ploch tvořena travním výsevem, což je sice jednoduché řešení, ale málo rozmanité a poměrně náročné na údržbu. Navrhuji proto do některých částí zelených ploch dopravního hřiště zařadit luční porosty, které zvyšují biodiverzitu, lépe zadržují vodu a nevyžadují tak časté sečení.
Terénní modelace v prostoru dopravního hřiště přináší hravost i funkční benefity – vznikají mírné svahy, retenční ďolíky pro zadržení vody a menší kopce, které mohou sloužit i jako přirozené herní prvky. Děti po nich mohou běhat, válet sudy, nebo jen pozorovat okolí z většího nadhledu. Tyto jednoduché krajinářské zásahy dokáží obohatit prostor a přispívají i k lepšímu ekologickému fungování.

Posilovací a workout prvky

Prostor za hokejbalovým hřištěm, který dnes působí spíše jako zanedbané zázemí areálu, proměňuji v atraktivní a funkční zónu pro volnočasový pohyb, odpočinek i společenské aktivity napříč generacemi. Tato část parku nabízí klidnější zázemí stranou od hlavních komunikačních tras a herního ruchu, a je tak ideální pro koncentrovanou i uvolněnou fyzickou aktivitu.

Základ zóny tvoří workoutové a posilovací prvky, které navrhuji s ohledem na široké spektrum uživatelů – od mládeže přes dospělé až po seniory. Prvky nejsou uspořádány do klasické linie, která často působí monotónně, ale tvoří skupiny – některé jsou naproti sobě, jiné blíže u sebe. Tímto prostorovým uspořádáním podporuji možnost společného cvičení, komunikace, přirozeného povzbuzování i sdíleného času. Součástí návrhu je ale i ponechání otevřených a volných travnatých ploch, které mají flexibilní využití. Vytvářím předpoklad pro skupinové venkovní aktivity, jako jsou například lekce jógy, pilates, relaxační cvičení pro seniory, kruhový trénink nebo třeba taneční workshopy, i pro klidné individuální aktivity, třeba jen čtení knihy na dece.

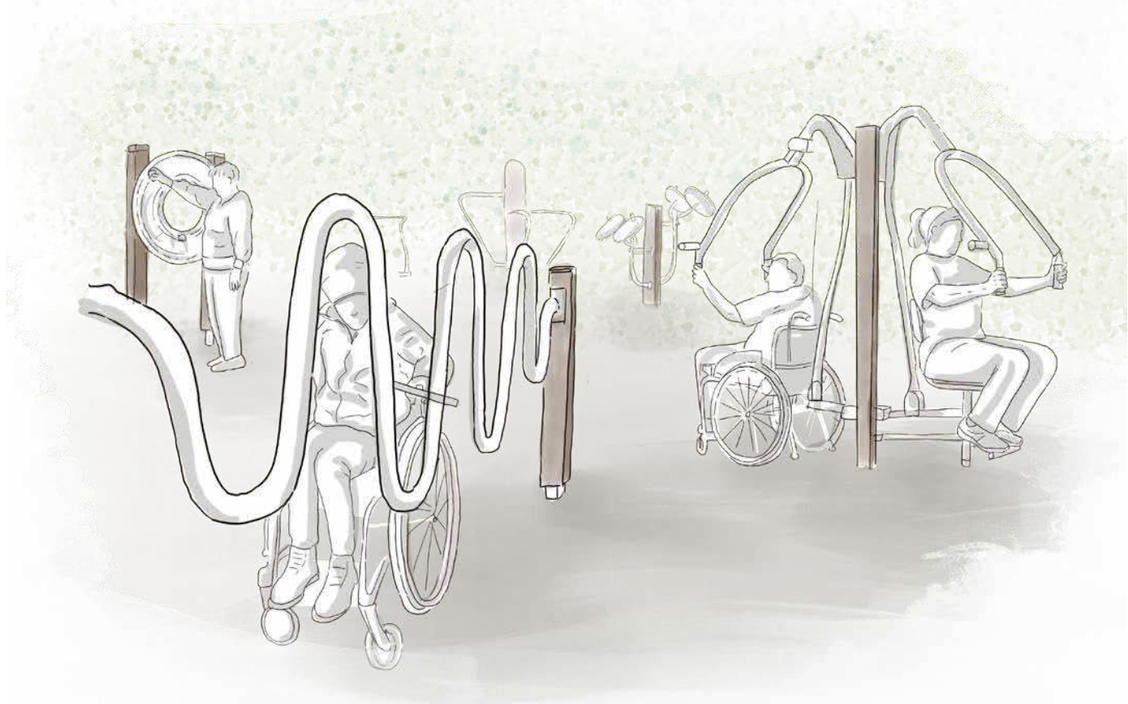

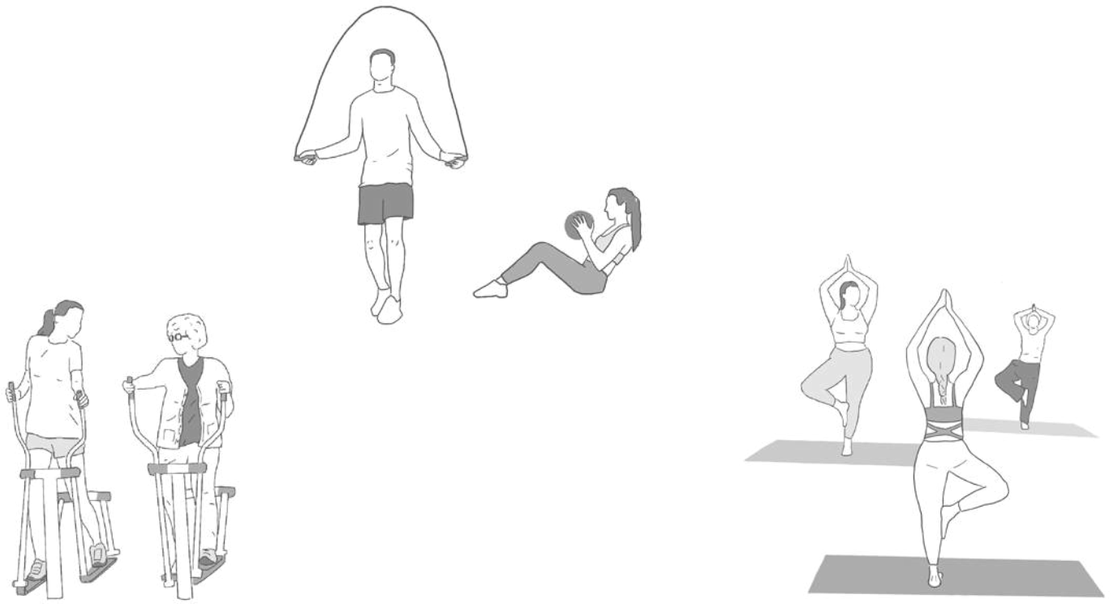

Prostor pro náctileté

V návrhu parku jsou zohledněny principy citlivého plánování, které mimo jiné zahrnují i potřeby náctiletých – a zvláštní pozornost je věnována dívkám. Tato věková skupina bývá ze společného veřejného prostoru často částečně vytlačována – nejsou již dětmi, kterým by bylo určeno klasické hřiště, ale zároveň ještě nepatří do běžného dospělého městského provozu. Jejich přítomnost je mnohdy vnímána negativně, což však často souvisí s tím, že veřejný prostor jim nenabízí vhodné, bezpečné a přívětivé zázemí.

Z analýz i menšího průzkumu mezi náctiletými v Prachaticích vyplynulo, že zejména dívky preferují prostory s přehlednou cestní sítí – tedy takové, kde je zřejmé, odkud a kam cesta vede, a kde jsou jasně vidět možné východy, což podporuje větší pocit jistoty a bezpečí. Kromě toho je pro ně atraktivní možnost pobývat na mírně vyvýšených místech – například na terasách, platformách nebo stupňovitém sezení, které umožňuje rozhled do okolí a současně poskytuje větší pocit kontroly nad prostorem.

Na základě těchto zjištění byla do návrhu začleněna klidová zóna pro neformální pobyt, relaxaci a socializaci starších dětí a mladistvých, navazující na hokejbalové hřiště – prostor, který mládež přirozeně využívá v rámci sportovních aktivit. Toto umístění podporuje smysluplné využívání zóny a pomáhá mladým lidem mít "své vlastní" místo.
Součástí zóny je otevřená pobytová pergola, jejíž zastřešení přechází nad hokejbalovou tribunu a vytváří chráněný, ale otevřený prostor pro různé formy využití. Nachází se zde stolky s lavicemi, stupňovité sezení i otevřená plocha využitelná jako pódium.

Všechny prvky byly navrženy tak, aby prostor působil multifunkčně a podporoval spontánní i plánované aktivity mladých lidí bez přímého dohledu, ale zároveň ve vazbě na dění v parku. Zóna není izolovaná, ale přirozeně propojena s ostatními částmi parku, čímž přispívá k mezigeneračnímu soužití i pozitivnímu vnímání náctiletých jako plnohodnotných uživatelů veřejného prostoru.

Pergola

Konstrukce pergoly kombinuje ocelové profily s dřevěnými a polykarbonátovými prvky. Její světlé provedení podtrhuje motiv solného hřiště.
Část pergoly je zastřešená světlým - mléčným (opálovým) polykarbonátem, který chrání před deštěm i přímým sluncem v horkých letních dnech. Materiál bude poskytovat jemný stín a zároveň propouštět dostatek rozptýleného světla, takže prostor zůstává vzdušný a příjemný za každého počasí.
Podél jejího zadního okraje se je navržena subtilní lanková síť, která vytváří pocit „krytých zad“ a zároveň může sloužit jako opora pro popínavé rostliny.

Součástí návrhu je také úprava tribuny hokejbalového hřiště. Konstrukce tribuny v současné domě slouží i jako místo k uložení nářadí a jiného potřebného vybavení k údržbě hokejbalového hřiště - prostor pro tyto předměty je zachován, jen je kovová konstrukce nově obložena dřevěnými prkny, což zvyšuje její estetickou i pobytovou kvalitu a přispívá k vizuálnímu sjednocení celého areálu.
Je možné uvažovat rovněž i o budoucí úpravě fasády budovy šaten a kiosku – z původního více červeného nátěru na světlejší variantu (např. bílou nebo s odkazem na původní přírodní motiv).

Volná plocha

Návrh pracuje i s ponecháním otevřené travní plochy která se nachází v přímé návaznosti na krytou pergolu. Tato část prostoru funguje jako vizuálně i provozně poloprůchodná zóna – vegetačně odděluje prostor pergoly od zbytku parku, aniž by jej zcela izolovala. Stromové patro zajišťuje částečné zastínění, zároveň ale zůstává dostatečně průhledné, aby prostor zůstal vizuálně propojený se svým okolím.

Funkčně je tato plocha navržena jako plocha pro neformální využití, jako jsou pikniky, polehávání na dece, individuální cvičení nebo instalaci dočasných prvků, například slack line. Okraj plochy je, jako ve zbytku parku, vymezen nízkou dělenou posedovou zídkou.

pohled, M 1:300

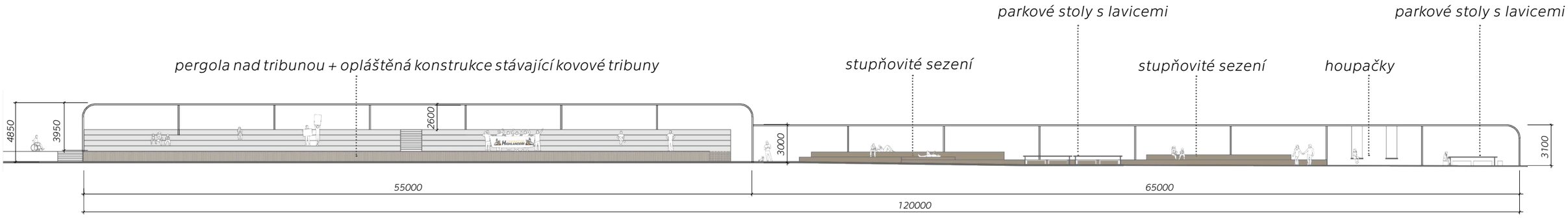

půdorysný pohled, M 1:300

Povrchy

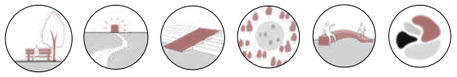

Povrchy v prostoru jsou navrženy jako aktivní herní prvek. Stávající zámková dlažba bude nahrazena hladkou asfaltovou plochou, která přímo vybízí ke hře. Nový povrch doplní žluto-bílé linie inspirované motivem Zlaté stezky. Tyto linie mají nejen estetickou, ale i funkční roli – mohou sloužit jako dráha pro děti na odrážedlech nebo jako orientační prvek. Tmavý asfalt zároveň může poskytnout ideální prostor pro kreslení křídami.
Asfaltový povrch je bezbariérový, a tím více zpřístupní prostor i osobám se sníženou pohyblivostí.
V prostoru tzv. „solného hřiště“ počítám s použitím polyuretanového povrchu, který zajistí potřebnou bezpečnost a komfort při hře.

Mobiliář

Do prostoru je navržen typový mobiliář v kombinaci kovu a dřeva. Kovové prvky budou laděny do světlých odstínů evokujících barvu soli, čímž jemně odkazují na historický význam solné stezky a zároveň vizuálně sjednocují celé prostranství.
Kromě standardních prvků (lavičky, lavice se stoly, odpadkové koše) navrhuji také instalaci víceúčelových betonových zídek, které lze využívat k sezení, odpočinku i ke hře. Tyto prvky mohou fungovat i jako mantinely, překážky pro pohybové aktivity (např. skateboard, odrážedla), nebo neformální hrací plochy.
V aktivním veřejném prostranství, jakým je toto hřiště, je taková víceúčelovost důležitá, protože lépe stírá hranice mezi hrou, pohybem a klidovým pobytem a podporuje různorodé způsoby využívání prostoru.

příklady typů mobiliáře

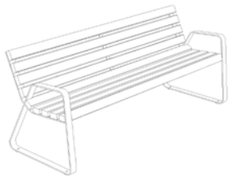

▲ *lavička "BERGA" s opěradlem a područkami výrobce: Streetpark*

▲ *parkový stůl "PIKO" výrobce: Streetpark*

▲ *uzamykatelný cyklobox výrobce: Urbania*

▲ *stojan na kola "SANDWICH" výrobce: Streetpark*

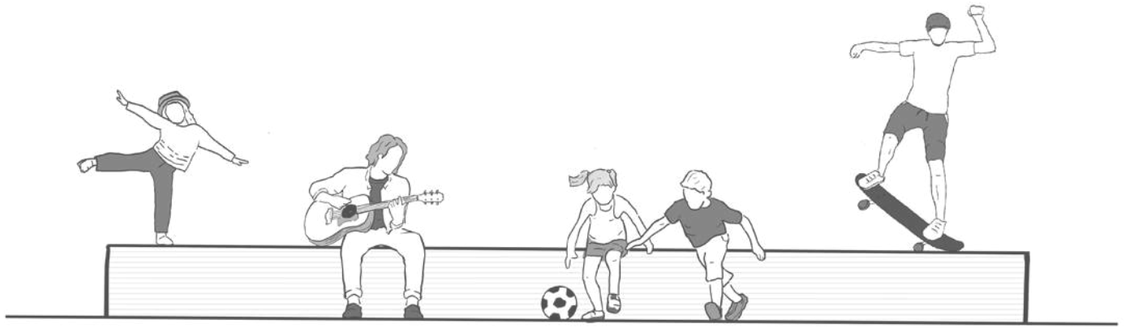

Vegetace

Za účelem zpřehlednění a lepší prostupnosti parku dojde k částečnému odstranění keřového patra a vybraných stromů. Kácení a mýcení se bude týkat především jedinců ve špatném zdravotním stavu nebo vzhledem k jejich pokročilému stáří.
Zachovány zůstanou břízy podél komunikace a lípy u vstupu poblíž veřejného koupaliště Hulák. Rovněž bude respektován pamětní platan vysazený na počest Olgy Havlové. Na terénním valu podél komunikace budou stávající keře převážně ponechány - odstraněny budou pouze ty, které blokují průchod nebo průhledy do prostoru parku.

Park již nyní disponuje pestrou skladbou dřevin, a proto není potřeba doplňovat nové druhy. Nová výsadba bude citlivě navazovat na stávající druhovou skladbu, která se v místě osvědčila. Doplněny budou především břízy bělokoré (*Betula pendula*), jeřáby ptačí (*Sorbus aucuparia*) a lípy srdčité (*Tilia cordata*). Na náspu za objektem hokejbalových šaten budou nově vysazeny nízké borovice (*Pinus sylvestris 'Viridis Compacta'*.), které zde vytvoří přirozenější hranici a orámování.

STROMY
- stávající
- navrhované

AP *= Acer pseudoplatanus*
BP *= Betula pendula*
PxA *= Platanus x acerifolia*
PA *= Prunus avium*
PS *= Pinus sylvestris 'Viridis Compacta'*
TC *= Tilia cordata*
SA *= Sorbus aucuparia*

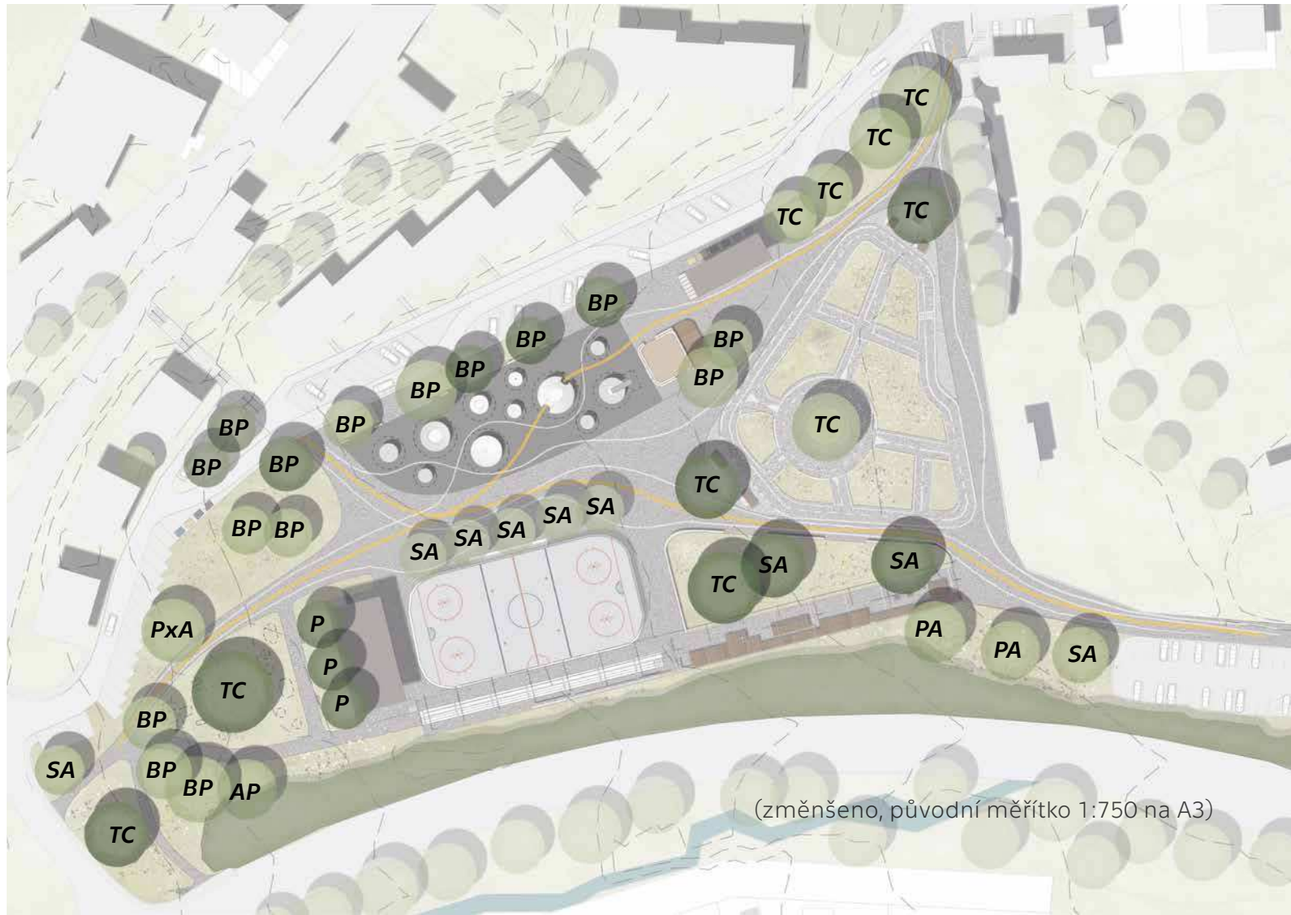

(změnšeno, původní měřítko 1:750 na A3)

Dopravní řešení

Z dopravního hlediska je prostor parku poměrně dobře situován – od hlavní rušné komunikace ho odděluje terénní val, který vytváří přirozenou bariéru a brání přímému vstupu do parku z nejvytíženější strany. Tato bariéra zajišťuje základní hlukovou i bezpečnostní ochranu a zároveň umožňuje soustředit přístupy do parku ze stran, kde je možné dopravní režim efektivně zklidnit.
V návrhu se snažím vytvořit větší dopravní bezpečnost s ohledem na to, že se v prostoru pohybuje a bude pohybovat velké množství dětí – jak s doprovodem, tak samostatně.

Zklidnění dopravy
Pro vytvoření bezpečnějšího prostředí navrhuji zklidnění dopravního režimu v přilehlé obslužné komunikaci pomocí opatření "dopravní šikana". Jde o narušení dlouhé linie parkovacích stání, která v současném stavu svádí k rychlé jízdě. Tato linie je přerušena a parkovací místa jsou nově uspořádána v "cik-cak" systému na obou stranách ulice. Tento "zvlněný" uliční profil, nutí řidiče přirozeně snížit rychlost a být obezřetnější při průjezdu.
Cílem není jen zvýšit bezpečnost, ale i zpomalit tempo celé ulice a přiblížit ji charakteru klidného pobytového prostoru.Pěší mají díky tomu větší komfort při pohybu a přecházení, zároveň se zlepšuje orientace a snižuje se stres z dopravy, který bývá pro zranitelnější uživatele – děti, seniory, pečující osoby – obzvlášť nepříjemný.

Schodiště
V rámci návrhu reaguji i na stávající pohybové vzorce uživatelů, které prostor přirozeně vytváří. Jedním z nich je vyšlapaná pěšina z ulice Lázeňská, která park spojuje ze severo-západní strany. Dnes se jedná o frekventovanou vyšlapanou trasu, kterou lidé využívají k přímému průchodu z okolní zástavby či školy, a je tak jasným signálem potřeby nového oficiálního propojení.
Na jejím místě proto navrhuji nové schodiště, které bezpečně a pohodlně propojí úroveň ulice Lázeňská s hlavní částí parku. Schodiště nejen zlepší dostupnost, ale také zvýší komfort a bezpečnost pěších, zejména v nepříznivém počasí, kdy je pohyb po nezpevněné pěšině komplikovaný.

Nové schodiště tak reaguje na reálné potřeby uživatelů a zároveň posiluje přirozené propojení parku s městem – vytváří další přístupový bod, čímž prostor otevírá a zatraktivňuje.

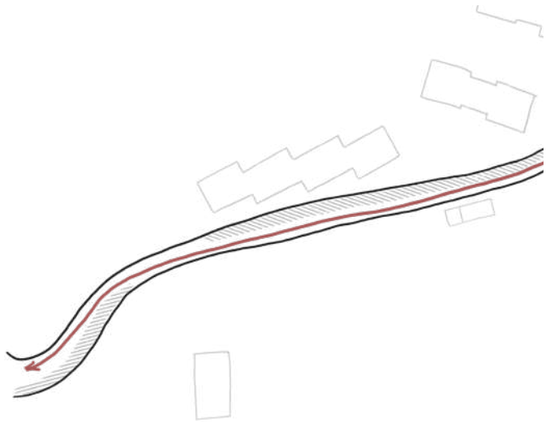

▲ *původní stav*
(průjezdová rychlost až 50 km/h)

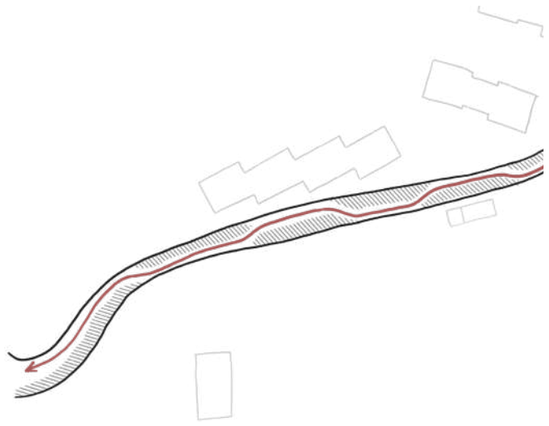

▲ *návrh*
(průjezdová rychlost 20 km/h)

(změnšeno, původní měřítko 1:750 na A3)

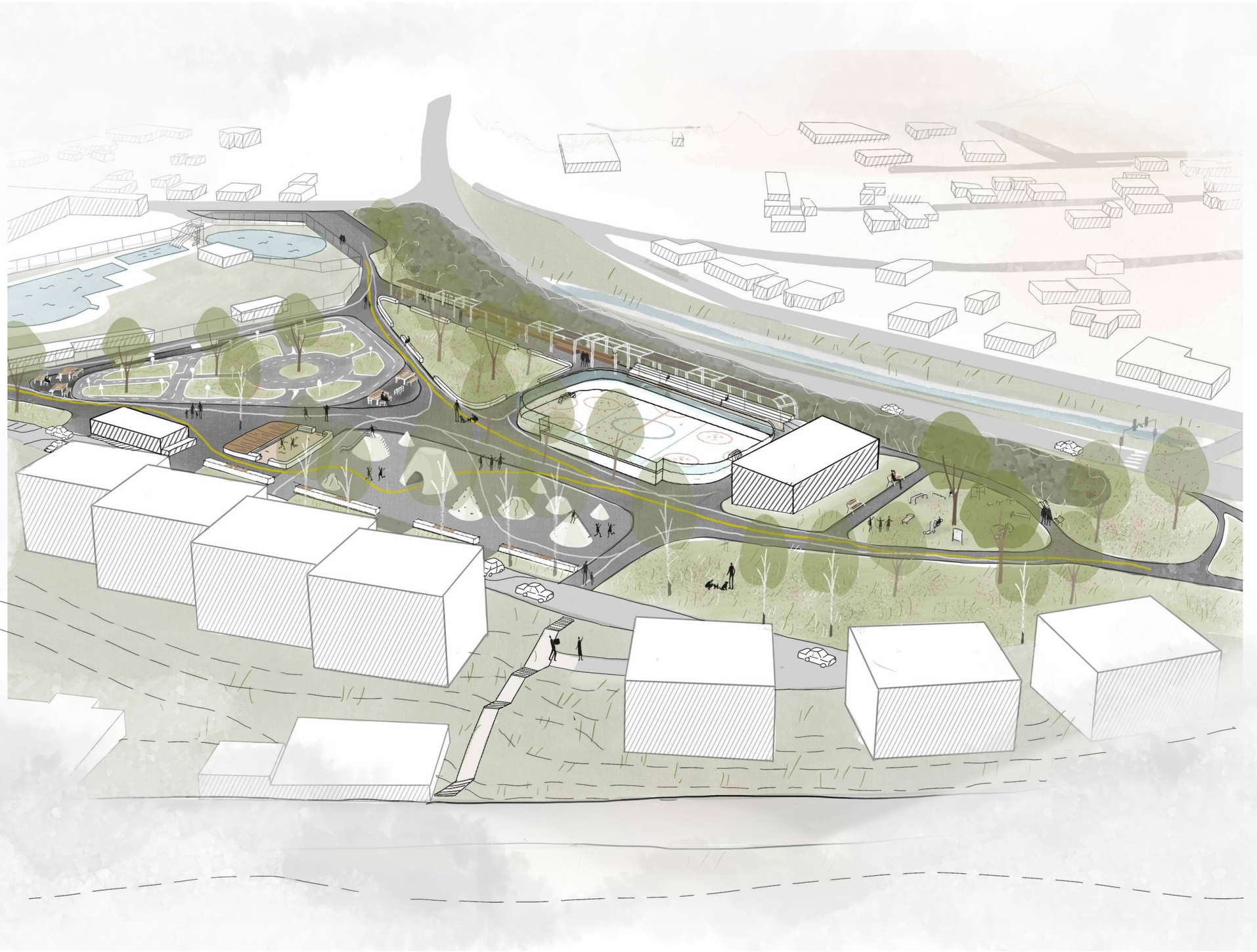

Návrh zohledňuje potřeby různých věkových i sociálních skupin – od malých dětí přes teenagery až po seniory, rodiče a pečující osoby. Prostor je navržen tak, aby umožňoval jak samostatnou hru dětí, tak společné trávení času a setkávání napříč generacemi.

Dětské hřiště je pojato jako playscape – herní krajina bez jednoznačně definovaných funkcí. Herní prvky nejsou jednoúčelové, čímž dochází k podpoře otevřeného způsobu hry a aktivního objevování.
V návrhu je pamatováno také na náctileté – skupinu, která je v mnoha veřejných prostorech opomíjená. Právě pro ně je důležité mít možnost sdílet prostor, ale zároveň si v něm uchovat určitou míru autonomie.
Rodiče a pečující osoby zde najdou klidná místa k posezení v blízkosti herních zón, ale i zákoutí s větším odstupem, která umožňují sledovat hru z dálky. Komfort zajišťují lavičky s opěradly a stinná místa, která přirozeně podporují delší pobyt i spontánní sousedská setkání.

Druhé propojení parku výrazně zlepšuje prostupnost a bezpečnost celého území – především pro mladé a zranitelnější uživatele, kteří se mohou cítit v uzavřených a obtížně přehledných místech nejistě. Nový vstup tak umožní plynulejší a přirozenější pohyb městem a posílí návaznost parku na okolní struktury.

Změny přinášejí větší dostupnost, bezpečnost i komfort a vytvářejí prostor, který je inkluzivní nejen fyzicky, ale i sociálně. Park se tak stává živým veřejným prostorem – místem pro každodenní zastavení i kulturní akce, pro jednotlivce i celé komunity. Podporuje sociální soudržnost, mezigenerační soužití a dlouhodobou udržitelnost městského života.

Zdroje

Knižní zdroje tištěné

1. Claire M. Renzetti, Daniel J. Curran. **Women, Men, and Society**. Boston, 1992. - Lukáš Gjurič - **Ženy, muži a společnost**. Praha, 2003., str. 20 - 22, 93 - 123, 124 - 150
2. Caroline Criado Perez. **Invisible women**. Londýn, 2020. - Tereza Plachá. **Neviditelné ženy**: Jak data a výzkumy utvářejí svět pro muže, Brno, 2024. str. 20 - 46, 51 - 91, 95 - 118
3. Simone de Beauvoir. **Le Deuxième Sexe**. Paříž, 1949. - Josef Kostohryz, Hana Uhlířová. **Druhé pohlaví.** Praha, 1967. str. 12 - 18
5. Richard Louv. **Last Child in the Woods**: Saving Our Children from Nature-Deficit Disorder. Londýn. 2005., str. 10 - 26
   Leslie Kern. **Feminist City**. Toronto, 2019, str. 1 - 21, 22 - 40, 140 - 152
6. Barrie Thorne, **Gender Play**: Girls and Boys in School. Buckingham, 1993
7. Jan Gehl. **Architektens Forlag**. 1996. - Karel Blažek, **Život mezi budovami:** Užívání veřejných prostranství, Brno, 2000.
8. Lucie Jarkovská, Kateřina Lišková. **Feministkou snadno a rychle**. Praha, 2023.
9. Jane Jacobs. **The Death and Live of Great American Cities**. New York, 1993, - Jana Solperová, Smrt a život amerických velkoměst**,** Brno, 2013
10. Janette Sadik - Khan, Seth Solomonow. **Street Fight**: Handbook for Urban Revolution. New York, 2016
11. Ashley Montagu, **The Natural Superior of Women**, New York, 1999., Altamirapress, U.S.
12. Radan Haluzík, (ed.) a kol. **Město naruby:** Vágní terén, vnitřní periferie a místa mezi místy. Praha, 2021
13. Astrid Zimmermann. **Planning Landscape**: Dimensions, Elements, Typologies. Basel, 2015
14. Astrid Zimmermann. **Constructing Landscape**: Materials, Technicques, Structural Components. Basel, 2015
15. Hana Maříková, Miloslav Petrusek, Alena Vodáková. **Velký sociologický slovník**, Praha, 1996

Odborné články, studie

1. Kamila Půlpytlová, **Genderovanost veřejného prostoru.** Bakalářská práce, Brno: Fakulta sociálních studií MUNI, 2014. Dostupné z: https://is.muni.cz/th/n1sb6/bakalarska_prace_Pulpytlova.pdf
2. Lenka Němcová. **Feminismus jako sociální hnutí a genderová teorie**. Bakalářská práce, Praha: Pedagogická fakulta UK v Praze, Dostupné z:https://dspace.cuni.cz/handle/20.500.11956/78603
3. Steve Bearman, Neill Korobov, Avril Thorne. The Fabric of Internalized Sexism. Journal of Integrated Social Sciences. 2009, str:. 10–47. Dostupné z: https://jiss.org/documents/volume_1/issue_1/JISS_2009_1-1_10-47_Fabric_of_Internalized_Sexism.pdf
4. Sociální kontrola, právo jako nástroj sociální kontroly, BA (Hons) in Law and Business Management Brno International Business School, str. 1
5. Jolana Anna Hošková. **Sexuální násilí ve veřejném prostoru z pohledu náctiletých dívek**. Diplomová práce, Plzeň: Filozofická fakulta ZČU v Plzni, 2022. Dostupné z: https://dspace5.zcu.cz/bitstream/11025/49952/1/DP_Hoskova.pdf
6. EIGE. **What is gender mainstreaming?** Dostupné z: https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/what-is-gender-mainstreaming?language_content_entity=en
7. Gender mainstreaming. **Přínosy, vývoj, předpoklady.** Dostupné z: https://padesatprocent.cz/cz/prilezitosti/gender-mainstreaming-2/prinosy-vyvoj-predpoklady
8. Český statistický úřad. Senioři v datech. 2021. Dostupné z: https://www.czso.cz/documents/10180/142141241/31003421.pdf/9a7568fd-10f1-4e6e-bfb7-7a9001f6313c?version=1.17
9. Leslie Kern. CAMP: **přednáška Urban talks.** Jak plánovat město, aby se v něm nejen ženy cítily bezpečně? Michaela Hečková, 2021, Dostupné z: https://praha.camp/magazin/detail/jak-planovat-mesto-aby-se-v-nem-nejen-zeny-citily-bezpecne
10. Centrum dopravního výzkumu. **Jak důležitý je pro ženy pocit bezpečí při cestování?**, Brno, 2021 Dostupné z: https://www.cdv.cz/file/tz-jak-dulezity-je-pro-zeny-pocit-bezpeci-pri-cestovani/
11. Manažerské shrnutí: **Dopravní chování žen v datech**, MDČR, 2020, Dostupné z:https://www.mdcr.cz/getattachment/Media/Media-a-tiskove-zpravy/Pruzkum-ukazal-rozdily-v-dopravnim-chovani-muzu-a/41-905_Manazerske-shrnuti.pdf.aspx
12. Carlos Moreno. CAMP: **přednáška Urban talks.** Město krátkých vzdáleností přináší revoluci moderního urbanismu. Do práce, obchodu nebo k lékaři za 15 minut. Hana Grohová, 2022, Dostupné z:https://praha.camp/magazin/detail/mesto-kratkych-vzdalenosti-prinasi-revoluci-moderniho-urbanismu-do-prace-obchodu-nebo-k-lekari-za-15-minut
13. Alberto Vela. **Cycling towards the 15-minute cities.** European cyclists´ association. Dostupné z:https://ecf.com/news-and-events/news/cycling-towards-15-minute-cities
14. Tom Ravenscroft. **A simple guide to 15-minute cities.** 2023, Dostupné z: https://www.dezeen.com/2023/10/16/15-minute-city-guide/
15. Petra Hlaváčková, Barbora Benčíková. **Brno pro všechny**: citlivé plánování města. Brno, 2022. Dostupné z: https://sdruzeny.org/wp-content/uploads/2022/07/Brno-pro-vsechny.pdf
16. Gender a věda. Doprava a urbanismus. Dostupné z: https://genderaveda.cz/jedna-velikost-nestaci/doprava-a-urbanismus/
17. Ministerstvo dopravy. **Závěrečná zpráva: Ženy v dopravě**. 2019. Centrum dopravního výzkumu. Dostupné z :https://www.mdcr.cz/getattachmentMinisterstvo/Rovne-prilezitosti/Rovne-prilezitosti-na-Ministerstvu-dopravy-%E2%80%93-aktua/Zaverecna-zprava_Zeny-v-doprave.pdf.aspx?lang=cs-CZ
18. Hartigová Lucie. **Hra chlapců a dívek předškolního věku**. Bakalářská práce. Brno: Filozofická fakulta MUNI, 2005, Dostupné z: https://is.muni.cz/th/qbcl8/Bakalarska_prace.pdf
19. Peter Bajus. **Fenomén pouliční obtěžování a jeho reflexe v českých masmédiích.** Diplomová práce. Praha: Filolzofická fakulta UK, 2022, Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/175682/120428318.pdf?sequence=1&isAllowed=y
20. Národní registr výzkumů o dětech a mládeži, **Počet dětí a mladých lidí**, 2019, Dostupné z:http://www.vyzkum-mladez.cz/cs/statistika/indikator/3-pocet-deti-a-mladych-lidi
21. Nadace Proměny Karla Komárka **České děti venku** - Reprezentativní výzkum, kde a jak tráví děti svůj čas, 2016, dostupné z: http://www.vyzkum-mladez.cz/zprava/1568036387.pdf
22. Ilyssa Salomon, Christia Spears Brown. **Engage, Ignore, Stand Up**: Exploring How (and Why) Early Adolescents Respond to Sexual Harassment, Journal of Adolescent Research, USA, Dostupné z: https://journals.sagepub.com/doi/epub/10.1177/0743558420933224
23. Cornel International Survey on Street Harassment. Dostupné z: https://righttobe.org/research/cornell-international-survey-on-street-harassment/
24. Beth Livingston. **Street Harassment Statistics in Czech Republic.** Cornell Survey Project, 2015. Dostupné z: https://www.slideshare.net/slideshow/street-harassment-statistics-in-czech-republic-cornell-survey-project-2015/48199605
25. Stop Street Harassment. **Study on Sexual Harassment and Assault.** Dostupné z: https://stopstreetharassment.org/our-work/nationalstudy/
26. Anastasia Loukaitou-Sideris. Security Journal: Fear and safety in transit environments from the women's perspective, 2014., Dostupné z: https://link.springer.com/article/10.1057/sj.2014.9, str.: 242–256
27. Anastasia Loukaitou-Sideris, Sideris Athanasios. **What Brings Children to the Park?** Journal of the American Planning Association, 2010.
28. Barker, Anna and colleagues. **What Makes a Park Feel Safe or Unsafe**? The views of women, girls and professionals in West Yorkshire, University of Leeds, 2022

29. Mirjana Petrik, **Děti a město**: Veřejný prostor města s ohledem na děti a mládež. Disertační práce. Praha: Fakulta architektury ČVUT v Praze, 2019, Dostupné z: https://dspace.cvut.cz/handle/10467/82247?show=full
30. Kristýna Kohoutová, **Dětská hřiště jako dobrodružné prostředí**: Analýza dětských představ pro stavbu hřišť, Diplomová práce. Praha: Fakulta tělesné výchovy a sportu Univerzity Karlovy, 2017, Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/90712/DPTX_2016_1_11510_0_480264_0_185638.pdf?sequence=1&isAllowed=y
31. Hartigová Lucie. **Hra chlapců a dívek předškolního věku**. Bakalářská práce. Brno: Filozofická fakulta MUNI, 2005, Dostupné z: https://is.muni.cz/th/qbcl8/Bakalarska_prace.pdf
32. Susannah Walker, Imogen Clark. **Make Space for Girls**, the research background. 2023, Dostupné z:https://cdn.prod.website-files.com/6398afa2ae5518732f04f791/63f60a5a2a28c570b35ce1b5_Make%20Space%20for%20Girls%20-%20Research%20Draft.pdf
33. Lloyd, Burden, Kiewa, **Young Girls and Urban Parks**: Planning for Transition Through Adolescence, Journal of Park and Recreation Administration, 2008. Dostupné z:https://js.sagamorepub.com/jpra/article/view/1311
34. City of Vienna, **Gender Mainstreaming in Urban Planning**, 2013.
35. Make Space for Girls. **Inclusive Spaces for Girls and Young People** - A Short Guide. 2023. Dostupné z: https://cdn.prod.website-files.com/6398afa2ae5518732f04f791/649a965c4611586b90cc4760_Homes%20England%20Inclusive%20Spaces%20MSFG.pdf
36. Jelena Kocmaruk. Make Space for Girls. **Measuring Park Quality for Youth 13-19**. Langara Applied Planning Program Major Project, Dostupné z: https://cdn.prod.website-files.com/6398afa2ae5518732f04f791/63ee3000ae4715e89a0ccefe_Report%20-%20Measuring%20Park%20Quality%20for%20Youth%2013-19%20(Compressed).pdf
37. Make Space for Girls. **Girls and Skateparks**: A guide for councils, developers, and funders. Dostupné z: https://cdn.prod.website-files.com/6398afa2ae5518732f04f791/63e66988c5b0ece54b263f24_Girls%20and%20Skateparks%20leaflet.pdf
38. Yorkshire Sport Foundation. **Make Space for Us**: Insight report. 2022. Dostupné z: https://cdn.prod.website-files.com/6398afa2ae5518732f04f791/63e66b7fe51bb197f2bdaa5b_Make-Space-for-Us.pdf
39. Nepustil Matěj. **Transformace vnitřních rezerv města Prachatice**. Diplomní projekt. Praha: Fakulta architektury ČVUT, 2017. Dostupné z:https://issuu.com/matejnepustil/docs/preddiplom_prachatice_issue, vyhledáno 24. 5. 2024
40. Kommová Veronika. **Cesta k městu.** Diplomní projekt. Praha: Fakulta architektury ČVUT, 2012. Dostupné z: https://www.fa.cvut.cz/galerie/diplomove-prace/2011-1-kommova-prachatice-cesta-k-mestu-4fc5d00c501653773602b6e3/kommovaveronika_portfolio.pdf, vyhledáno 24. 5. 2024

Elektronické zdroje

1. Jan Vláčil. Sociologická encyklopedie: **Kontrola sociální** Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Kontrola_soci%C3%A1ln%C3%AD, vyhledáno: 6. 5. 2024
2 Miloslav Petrusek. Sociologická encyklopedie: **Exkluze sociální**. Dostupné z: https://encyklopedie.soc.cas.cz/w/Exkluze_soci%C3%A1ln%C3%AD, vyhledáno: 6. 5. 2024
3. ucimolgbt. **Pohlaví nebo gender?** Dostupné z: https://ucimolgbt.praguepride.com/method-lists/pohlavi-nebo-gender/, vyhledáno: 19. 2. 2024
4. Katarína Svitková. **Města pro všechny**: co přináší perspektiva genderové rovnosti. Dostupné z: https://urbact.eu/articles/mesta-pro-vsechny-co-prinasi-perspektiva-genderove-rovnosti, vyhledáno: 20. 2. 2024
5. Slovník cizích slov: Stereotypizace v psychologii. Dostupné z: https://slovnik-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/stereotypizace-v-psychologii, vyhledáno: 20. 2. 2024
6. feminismus.cz. **Stručná historie feminismu.** Dostupné z: https://web.feminismus.cz/historie.shtml,vyhledáno: 20. 2. 2024
7. Český statistický úřad. **Obyvatelstvo**. Dostupné z: https://www.czso.cz/csu/czso/obyvatelstvo_lide, vyhledáno: 22. 3. 2024
8. Český statistický úřad.
9. Sčítání lidu, 2021. **Pohlaví**. Dostupné z: https://scitani.gov.cz/pohlavi#skupina-5208, vyhledáno: 22. 3. 2024
10. Petr Veselý, **Proč ženy žijí déle než muži**, Právo, Dostupné z: https://www.novinky.cz/clanek/zena-zdravi-proc-zeny-ziji-dele-nez-muzi-40333168/ vyhledáno 19. 4. 2024.
11. Hana Kadečková. **Starost o domácnost má v Česku stále žena**. Právo, Dostupné z: https://www.novinky.cz/clanek/domaci-starost-o-domacnost-ma-v-cesku-stale-zena-40117838, vyhledáno: 19. 3. 2024
12. **Dětská hřiště před 100 lety a dnes**: Co všechno se změnilo?, Hřiště hrou, Dostupné z: https://www.hristehrou.cz/detska-hriste-pred-100-lety-a-dnes-co-vsechno-se-zmenilo/, vyhledáno 23.4. 2024
13. Tereza Vlčková. **Ženy se v noci bojí**. Mám kvůli nim přejít na druhýchodník?divísemuži.iDnes.Dostupnéz:https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/verejny-prostor-ulice-mesto-bezpeci-zen-sarah-everardova.A210322_111248_domaci_vlc, vyhledáno: 8. 5. 2024
14. Daniela Brodcová. **Co máš pod těmi šaty?** Dívka pomocí křídy a instagramu upozorňuje na sexuální obtěžování v ulicích New Yorku., iRozhlas, Dostupné z: https://www.irozhlas.cz/zivotni-styl/spolecnost/sexualni-obtezovani-catcalls-new-york-instagram_1809040728_dbr, vyhledáno: 8. 5. 2024
15. Akademie městské mobility. **Myslíme na naše ženy?** Dostupné z: https://www.akademiemobility.cz/zeny , vyhledáno: 6. 5. 2024
16. Portál životního prostředí hlavního města Prahy. **Parky a zahrady**. Dostupné z: https://praha.eu/web/portalzp/parky-a-zahrady, vyhledáno: 24. 4. 2024
17. Studie Sociologického ústavu AV ČR, **Násilí je potřeba jasně pojmenovat:** Násilí v blízkých vztazích v zrcadle kvalitativního a kvantitativního výzkumu, tisková zpráva, Dostupné z: https://www.soc.cas.cz/images/drupal/soubory/tz_20240305_nasili_je_treba_pojmenovat.pdf, vyhledáno 28. 1. 2025
18. Tereza Vlčková, **Pohyb po městě se liší dle pohlaví**. Muži častěji jezdí autem, ženy MHD, iDnes, Dostupné z: https://www.idnes.cz/zpravy/domaci/mesto-mhd-cestovani-zeny-muzi-genderove-rozdily-ministerstvo-dopravy.A210406_142540_domaci_vlc, vyhledáno 20. 4. 2024
19. Ministerstvo životního přostředí. **Světelné znečištění**. Dostupné z: https://www.mzp.cz/cz/svetelne_znecisteni, vyhledáno: 21. 4. 2024
20. **Child Friendly Cities and Communitie**s Handbook. 1. New York: UNICEF, 2018, Dostupné z: https://www.unicef.org/eap/media/1591/file/Child%20Friendly%20Cities%20and%20Communities%20Handbook.pdf, vyhledáno 9. 5. 2024.
21. **Město přátelské k dětem**, Dostupné z: https://childfriendlycities.org/czech-republic/, vyhledáno 9. 5. 2024
22. Architektura dětem - **Memorandum**, Dostupné z: https://www.architekturadetem.cz/memorandum/, vyhledáno 24. 2. 2024.
23. Milena Nováková. **Nejčastější psychické problémy v dospívání**. Šance dětem. 2023, Dostupné z: https://sancedetem.cz/nejcastejsi-psychicke-problemy-v-dospivani, vyhledáno: 17. 5. 2024
24. Ministerstvo vnitra České republiky. **Informativní počty obyvatel v obcích.** Dostupné z: https://mv.gov.cz/clanek/informativni-pocty-obyvatel-v-obcich.aspx, vyhledáno: 21. 4. 2024
25. Český statistický úřad. **SO ORP Prachatice**. Dostupné z: https://csu.gov.cz/docs/107767/9c259326-ad97-0533-419c-6baf0c870352/3309_souhrn.pdf?version=1.0, vyhledáno: 21. 4. 2024
26. Prachatice. **Historie města.** Dostupné z: https://www. prachatice.eu/historie-mesta/ds-1402, vyhledáno: 18. 4. 2024

27. Prachatice. Historie města. **Založení města při obchodní stezce.** Dostupné z: https://www.prachatice.eu/zalozeni%2Dmesta%2Dpri%2Dobchodni%2Dstezce/d-21089, vyhledáno: 18. 4. 2024
28. Prachatice. Historie města. **Obchod se solí.** Dostupné z: https://www.prachatice.eu/obchod%2Dse%2Dsoli/d-21091, vyhledáno: 18. 4. 2024
29. Prachatice. Historie města. **Rozvoj vzdělanosti.** Dostupné z: https://www.prachatice.eu/rozvoj%2Dvzdelanosti/d-21092, vyhledáno: 18. 4. 2024
30. Prachatice. Historie města. **14. století.** Dostupné z: https://www.prachatice.eu/14%2Dstoleti/d-21090, vyhledáno: 18. 4. 2024
31. Prachatice. Historie města. **15. století - Husitské války** Dostupné z: https://www.prachatice.eu/15%2Dstoleti%2Dhusitske%2Dvalky/d-21093, vyhledáno: 18. 4. 2024
32. Prachatice. Historie města. **Rozvoj v 16. století.** Dostupné z: https://www.prachatice.eu/rozvoj%2Dv%2D16%2Dstoleti/d-21094, vyhledáno: 18. 4. 2024
33. Prachatice. Historie města. **Úpadek v 17. století.** Dostupné z: https://www.prachatice.eu/upadek-v-17-stoleti/d-21095, vyhledáno: 18. 4. 2024
34. Prachatice. Historie města. **18. století.** Dostupné z: https://www.prachatice.eu/18-stoleti/d-21096, vyhledáno: 18. 4. 2024
35. Prachatice. Historie města. **19. století.** Dostupné z: https://www.prachatice.eu/19-stoleti/d-21097, vyhledáno: 18. 4. 2024
37. Prachatice. Historie města. **20. století.** Dostupné z: https://www.prachatice.eu/20-stoleti/d-21098, vyhledáno: 18. 4. 2024
38. Nepustil Matěj. **Prachatice: Rozbor města**. Předdiplomní seminář. Praha: Fakulta architektury ČVUT, 2017. Dostupné z:https://issuu.com/matejnepustil/docs/preddiplom__prachatice__issue, vyhledáno: 24. 5. 2024
39. Prachatické muzeum. **Město Prachatice.** Dostupné z: https://www.prachatickemuzeum.cz/mesto-prachatice.html, vyhledáno: 18. 4. 2024
40. Prachatice. Strategický plán rozvoje města pro období 2023 - 2033. **Příloha č. 3 Vyhodnocení průzkumu mezi obyvateli.** Dostupné z: https://prachatice.eu/strategicky%2Dplan%2Drozvoje%2Dmesta%2Dpro%2Dobdobi%2D2023%2D2033/d-43470/p1=43318, vyhledáno: 13. 1. 2025
41. Prachatice.**Strategickédokumentyakoncepce.**Dostupnéz:https://www.prachatice.eu/strategicke%2Ddokumenty/ms-42577/p1=43318, vyhledáno: 13. 1. 2025
42. Streetpark. Dostupné z: https://www.streetpark.eu/cs/, vyhledáno: 4. 5. 2025
43. Urbania. Dostupné z: https://urbania.cz/, vyhledáno: 4. 5. 2025

Mapové podklady

1. Český úřad zeměměřičský a katastrální. **Otevřená data.** Dostupné z: https://ags.cuzk.gov.cz/opendata/, vyhledáno: 13. 4. 2024
2. Geoportal Inspire. Dostupné z: https://geoportal.gov.cz/web/guest/map, vyhledáno: 13. 4. 2024
3. Geoportál Jihočeského kraje. **Územně analytické podklady.** Dostupné z: https://gisportal.kraj-jihocesky.cz/arcgis/apps/experiencebuilderexperience/?id=ee4d5008deff4254ab33248292404c8b&page=%C3%9AAP&views=Technick%C3%A1-infrastruktura, vyhledáno: 15. 4. 2024
4. Geoportál Jihočeského kraje. **Otevřená data a mapové kompozice.** Dostupné z: https://geoportal.kraj-jihocesky.gov.cz/portal/ke-stazeni/otevrena-data-a-mapove-kompozice, vyhledáno: 15. 4. 2024

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

Zadání diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: Bc. Tereza Staňková

datum narození: 28. 1. 2000

akademický rok / semestr: 2024 – 2025 / LS
studijní program: Krajinářská architektura
ústav: 15 120 Ústav krajinářské architektury
vedoucí diplomové práce: Ing. Radmila Fingerová

téma diplomové práce: Pří(jemné) město
viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení
Cílem diplomové práce je návrh konkrétních opatření pro zlepšení vybraných veřejných prostranství v Prachaticích, a tím prokázat, že návrhy, které respektují zranitelnější skupiny obyvatel dobře slouží všem uživatelům a je tedy vždy žádoucí návrhy přizpůsobit nejzranitelnějším obyvatelům města.
Diplomní seminář se v obsáhlé teoretické části zabýval průzkumem problematiky plánování s ohledem na zranitelnější skupiny obyvatel (děti a mladiství, ženy a pečující osoby, osoby se zdravotním postižením, senioři, nízkopříjmové skupiny) a zároveň rozborem města Prachatice.

2/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování
Diplomový projekt se skládá z teoretické, analytické a návrhové části.
Teoretická, zpracovaná v diplomním semináři, detailně mapuje požadavky výše uvedených skupin obyvatel.
Analytická část se věnuje rozboru města Prachatice. Jejím závěrem je definování těch veřejných prostranství, které mohou sloužit k ověření teoretických zjištění.
Návrhová část bude zpracována ve formě ideové studie vybraných veřejných prostranství města Prachatice.
Výstupy návrhové části:
- celková situace řešeného území
- ideové studie vybraných vzorových veřejných prostranství obsahující:
    - situace vybraných veřejných prostranství
    - schématické nákresy, vizualizace
    - řezy, řezopohledy
    - materiálová a konstrukční řešení
    - mobiliář
    - vegetace

Závěrečná podoba dílčích výstupů a jejich měřítka budou upřesněna během semestru a odsouhlasena vedoucím práce.

3/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)
Portfolio 2x A4
Plachta 4x A1
Fyzický model

Datum a podpis studenta 11. 2. 2025 Staňková T.

Datum a podpis vedoucího DP 11. 2. 2025 R. Fingerová

Datum a podpis děkana FA ČVUT 17. 2. 2025

registrováno studijním oddělením dne 12. 2. 2025

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE
FAKULTA ARCHITEKTURY

AUTOR, DIPLOMANT:
AR 2024/2025, LS

NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:
(ČJ) PŘÍ**(JEMNÉ)** MĚSTO

(AJ) SOFT CITY

JAZYK PRÁCE: ČESKÝ JAZYK

Vedoucí práce:	Ing. Radmila Fingerová **Ústav:** 15120 Ústav krajinářské architektury
Oponent práce:	Ing. arch. František Novotný
Klíčová slova (česká):	Veřejná prostranství, zranitelné skupiny, citlivé plánování, krajinářská architektura, inkluze
Anotace (česká):	Diplomová práce se zabývá problematikou veřejných prostranství ve městě Prachatice s cílem ukázat, že návrh měst s ohledem na potřeby zranitelnějších skupin obyvatel – jako jsou děti a mladiství, senioři, ženy, pečující osoby, osoby se zdravotním znevýhodněním či nízkopříjmové skupiny – vede k vytváření kvalitnějších městských prostor pro všechny. Práce je členěna na teoretickou, analytickou a návrhovou část. V teoretické části jsou rozpracovány specifické potřeby vybraných zranitelných skupin a principy plánování, které na ně reagují. Analytická část se věnuje rozboru města Prachatice, což sloužilo jako podklad k výběru ideálních návrhových míst. Návrhová část je zpracována ve formě ideové studie čtyř vybraných lokalit: park Parkán, autobusové nádraží, veřejné prostranství u polikliniky a park U Rybníčku. Návrhy se zaměřují na zlepšení prostupnosti a bezpečnosti, vytvoření příjemných a odpočinkových míst a podporu komunitního a mezigeneračního setkávání. Práce dokládá, že aplikace principů citlivého plánování v rámci krajinářské architektury přispívá k posilování rovnosti a péče ve městě.
Anotace (anglická):	The diploma thesis deals with the issue of public spaces in the city of Prachatice with the aim of showing that the design of cities with regard to the needs of more vulnerable groups of residents – such as children and adolescents, seniors, women, caregivers, people with health disabilities or low-income groups – leads to the creation of better quality urban spaces for all. The thesis is divided into theoretical, analytical and design parts. The theoretical part elaborates on the specific needs of selected vulnerable groups and the planning principles that respond to them. The analytical part is devoted to the analysis of the city of Prachatice, and key problematic areas were identified based on surveys, observations and interviews with users. The design part is prepared in the form of a conceptual study of four selected locations: Parkán park, bus station, public space near the polyclinic and U Rybníčku park. The proposals focus on improving the permeability and safety of the space, creating pleasant and relaxing places and supporting community and intergenerational meetings. The thesis demonstrates that the application of sensitive planning principles within landscape architecture contributes to strengthening equality and care in the city.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací."

V Praze dne 20. 5. 2025 podpis autora-diplomanta Staňková T.

Zhodnocení procesu tvorby diplomního projektu? Celý návrh je jednou z mnoha možných odpovědí na otázku, jak vytvářet město přívětivější pro všechny. Neříkám, že je jediný správný. Ale je můj. Vznikl s úmyslem přinést městu pár nápadů na příjemnější prostranství s větší péčí a možná i hravostí. A taky s přesvědčením, že když něco navrhujete s ohledem na ty nejzranitelnější, pomáháte tím vlastně úplně všem...

Ráda bych poděkovala paní Ing. Radmile Fingerové a Ing. Petře Huškové – za jejich cenné rady, podporu a lidský přístup.

Obrovské díky patří mé rodině – nejvíc ale mamce a ségrám Verče a Kájince, že mě to nenechaly vzdát a vždy mě plně podporovaly.

A děkuju i svým kamarádům – za to, že počkali. A zůstali.